

Pohjois-Suomi

Aluehallintovirasto
Ympäristöluvut

PÄÄTÖS

Nro 56/2015/2

Dnro PSAVI/22/04.09/2013

Annettu julkipanon jälkeen
10.7.2015

ASIA

Hanhikiven ydinvoimalaitoksen vesitaloushankkeisiin liittyvien ruoppausmaiden läjittäminen merialueelle sekä valmistelulupahakemus, Pyhäjoki

HAKIJA

Fennovoima Oy
Salmisaarenaukio 1
00180 Helsinki

SISÄLLYSLUETTELO

HAKEMUKSEN VIREILLETULO	3
LUVAN HAKEMISEN PERUSTE JA LUPAVIRANOMAISEN TOIMIVALTA	3
HANKETTA KOSKEVAT YVAT, PÄÄTÖKSET JA ALUEEN KAAVOITUSTILANNE	3
Päätökset	3
Kaavoitustilanne ja suojelualueet	4
HANKKEEN SIJAINNIPAIKKA JA SEN YMPÄRISTÖ	5
Sijaintipaikka	5
LUPAHAKEMUKSEN SISÄLTÖ	6
Hankkeen taustaa	6
Hankkeen tarkoitus ja yleiskuvaus	7
Merialueen kuvaus	7
Luonnonolot, maisema ja kulttuuriympäristö	11
Vesi- ja ranta-alueiden käyttö	12
Suoritettavat toimenpiteet	13
Meriläjitys	13
Toimenpiteiden ajoitus ja kesto	14
Kiinteistötiedot	14
Hanketta koskevat sopimukset ja suostumukset	14
Hankkeen vaikutukset	15
Vaikutusaluerajaukset	15
Vesistövaikutukset	15
Vesialueiden käyttöön sekä virkistykseen kohdistuvat vaikutukset	17
Hankkeen hyödyt ja menetykset	18
Toimenpiteet menetysten ehkäisemiseksi tai vähentämiseksi ja arvio vahingoista	19
Tarkkailu	20
Valmistelulupahakemus ja sen perustelut	20
HAKEMUKSESTA TIEDOTTAMINEN	22
LAUSUNNOT	22
MUISTUTUKSET JA MIELIPITEET	27
HAKIJAN SELITYS	56
LUONNONSUOJELUVIRANOMAISEN LAUSUNTO	67
HAKIJAN SELITYS LAUSUNNOSTA	68
NEUVOTTELUT	68
MERKINNÄT	68
ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU	69
Pääasiasratkaisu	69
Lupamääräykset	69
Ohjaus ennakoimattoman edunmenetyksen varalta	71
RATKAISUN PERUSTELUT	72
Luvan myöntämisen edellytykset	72
Lupamääräykset	75
Sovelletut säännökset	76
Valmistelulupa	76
Perustelut	76
Sovelletut säännökset	77
Lausuntoihin ja muistutuksiin vastaaminen	78
PÄÄTÖKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO	78
Päätöksen yleinen täytäntöönpanokelpoisuus	78
Valmisteluluvan täytäntöönpanokelpoisuus	78
KÄSITTELYMAKSU	78
PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN	79
MUUTOKSENHAKU	80

HAKEMUKSEN VIREILLETULO

Fennovoima Oy on 12.2.2013 aluehallintovirastossa vireille panemassaan ja myöhemmin täydentämässään hakemuksessa pyytänyt lupaa Hanhikiven ydinvoimalaitoksen meriläjitäysalueen perustamiselle ja läjitykselle Pyhäjoen kunnassa sekä lupaa ryhtyä hankkeen toteuttamista valmisteleviin toimenpiteisiin ennen päätöksen lainvoimaiseksi tulemistä.

LUVAN HAKEMISEN PERUSTE JA LUPAVIRANOMAISEN TOIMIVALTA

Vesilain 3 luvun 3 §:n 1 momentin 8) kohta ja 1 luvun 7 §:n 1 momentti

HANKETTA KOSKEVAT YVAT, PÄÄTÖKSET JA ALUEEN KAAVOITUSTILANNE

Ympäristövaikutusten arviointimenettely (YVA)

Meriläjitäyksestä ei ole tehty erillistä ympäristövaikutusten arviointia. Fennovoima Oy:n ydinvoimalaitoshanketta on käsitelty ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain mukaisessa menettelyssä (YVA-menettely) vuonna 2008. YVA-menettelyssä tarkasteltiin kolmea eri laitostavaihtoehtoa kolmelle vaihtoehtoiselle paikalle. Työ- ja elinkeinoministeriö on antanut yhteysviranomaisen lausunnon 20.2.2009 ydinvoimalaitoksen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta.

Fennovoima Oy:n ydinvoimalaitoshanketta on käsitelty toisessa YVA-menettelyssä vuonna 2014. Tässä menettelyssä tarkasteltiin 1 200 megawattia sähköteholtaan olevaa ydinvoimalaitosyksikköä, jonka lämpöteho on 3 200 megawattia ja joka sijoittuu Pyhäjoen kunnan Hanhikiven niemelle. Työ- ja elinkeinoministeriö on antanut yhteysviranomaisen lausunnon 2.6.2014 ydinvoimalaitoksen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta.

Päätökset

Valtioneuvosto on 6.5.2010 tehnyt periaatepäätöksen ydinenergialain (990/1987) 11 §:n mukaisen ydinvoimalaitoksen rakentamista. Päätöksen voimassaoloa koskevassa kappaleessa on todettu, että periaatepäätös raukeaa, mikäli ydinenergialain 18 §:n mukaista lupaa uuden ydinvoimalaitosyksikön rakentamisen aloittamiseksi ei ole haettu viiden vuoden kuluessa siitä, kun eduskunta on päättänyt periaatepäätöksen voimaan jäämisestä. Eduskunta on vahvistanut periaatepäätöksen 1.7.2010.

Valtioneuvosto on 18.9.2014 tehnyt täydentävän periaatepäätöksen ydinenergialain 11 §:n mukaisen ydinvoimalaitoksen rakentamisesta. Ydinenergialain 18 §:n mukaista lupaa uuden ydinvoimalaitosyksikön rakentamisen aloittamiseksi on haettava 30.6.2015 mennessä. Eduskunta on vahvistanut periaatepäätöksen 5.12.2014.

Kaavoitustilanne ja suojelualueet

Maakuntakaava

Hankealueella on voimassa ympäristöministeriön 17.2.2005 vahvistama Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaava. Kaava sai lainvoiman korkeimman hallinto-oikeuden 25.8.2006 tekemällä päätöksellä. Hankealueen pohjoispuolella oleva alue merkinnällä en-tv on tuulivoimaloiden alue. Merkinnällä osoitetaan maa- ja vesialueita, jotka soveltuvat useiden tuulivoimaloiden muodostamien ryhmien keskitettyyn rakentamiseen.

Suunnitellulla Hanhikiven niemeen sijoittuvalla ydinvoimala-alueella on voimassa ympäristöministeriön 26.8.2010 vahvistama Hanhikiven ydinvoimamaakuntakaava. Kaava on saanut lainvoiman korkeimman hallinto-oikeuden 21.9.2011 antaman päätöksen myötä.

Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavan uudistaminen

Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavan uudistaminen on aloitettu syksyllä 2010. Kesäkuussa 2012 maakuntahallitus hyväksyi kaavan uudistamisen vaiheistuksen ja päätti asettaa 1. vaihekaavaluonnoksen nähtäville. Kaavaluonnos oli nähtävillä 28.8.–26.9.2012. Tavoiteaikataulun mukaan maakuntakaavan uudistuksen 1. vaihe menisi maakuntavaltuuston hyväksyttäväksi syksyllä 2013.

Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavan uudistamisen 20.8.2012 päivätyssä 1. vaihekaavan luonnoksessa läjitysalue sijoittuu tv-2 -merkinnällä osoitetun merialueen ulkopuolelle. Merkinnällä osoitetaan aluetta, joka soveltuu tuulivoimapuiston rakentamiseen. Muita vaihekaavaluonnoksessa esitettyjä merkintöjä ei kohdistus hankealueeseen.

Yleiskaava

Hankealue ei ole yleiskaavoitettua aluetta.

Asemakaava

Hankealue ei ole asemakaavoitettua aluetta.

Natura 2000 -verkosto

Hakemus ei sisällä varsinaista selvitystä vesitaloushankkeen vaikutuksista Natura 2000 -verkostoon.

Hanhikiven ydinvoimalaitoksen sataman ja jäähdytysveden ottorakenteiden rakentamista sekä meriväylän kaivamista koskevassa hakemuksessa on todettu seuraavaa:

Parhalahti-Syölätinlahden ja Heinikarinlammen Natura-alue (FI1104201) sijaitsee Pyhäjoen kunnan alueella vajaat 2 km suunnitellun laitosalueen

eteläpuolella. Natura-alue on suojeltu sekä luontodirektiivin mukaisena SCI-alueena että lintudirektiivin mukaisena SPA-alueena. Natura-alue koostuu kahdesta osa-alueesta. Parhalahti-Syölätinlahti on kahden lahden ja niiden ympäristöjen muodostama aluekokonaisuus. Toinen osa-alue on Heinikarinlammen vesialue ympäristöineen.

Suojelualueet ja luontokohteet

Läjitysalueen läheisyydessä (alle 10 km) ei ole luonnonsuojelualueita. Alue sijaitsee avomerellä. Lähimmät hylkeidensuojelualueet sijaitsevat Kemissä ja Mustasaassa.

HANKKEEN SIJAINNIPAIKKA JA SEN YMPÄRISTÖ

Sijaintipaikka

Ruoppausmassan meriläjitysalue sijaitsee Pohjois-Pohjanmaalla, Pyhäjoen kunnassa avomerellä, Hanhikiven niemestä noin 9,5 km lännen suuntaan. Läjitysalue on laajuudeltaan noin 190 ha. Aluetta rajaavat koordinaattipisteet (ETRS-GK24) ovat seuraavat:

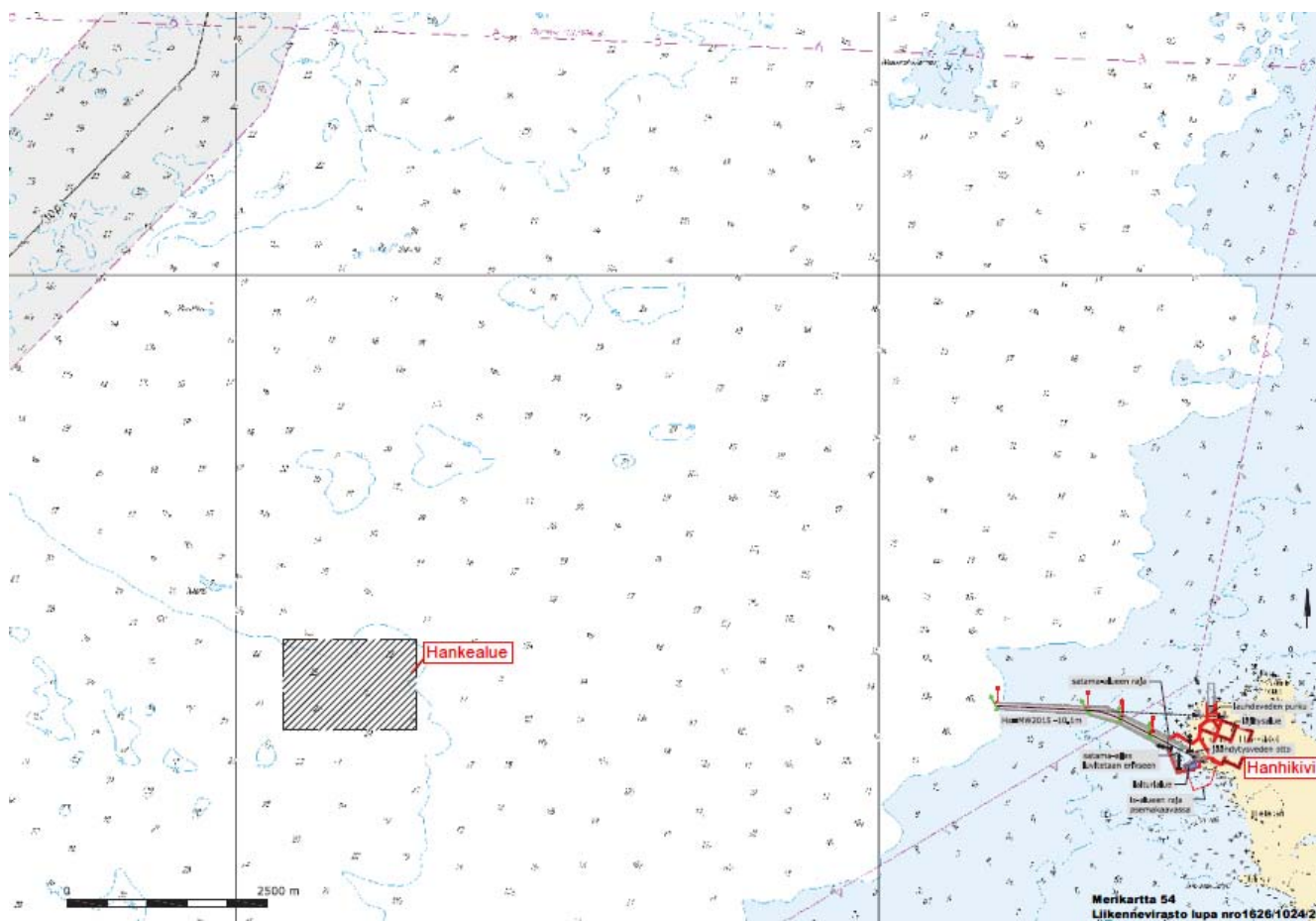
N = 7160370 E = 24500576

N = 7160370 E = 24502240

N = 7159237 E = 24500576

N = 7159237 E = 24502240

Matkaa alueelta lähimpiin saariin on noin 10 km. Meriläjitysalueen sijainti on esitetty seuraavassa kuvassa:

Kuva 1. Hankealueen eli meriläjitysalueen sijainti.

LUPAHAKEMUKSEN SISÄLTÖ

Hankkeen taustaa

Fennovoima Oy suunnitteli rakennuttavansa Pyhäjoen Hanhikiven niemelle ydinvoimalaitoksen, jonka lämpöteho voi olla enintään 4 900 megawattia, mikä vastaa sähköteholtaan noin 1 800 megawattia. Hakija on 25.9.2013 ilmoittanut, että se suunnittelee sähköteholtaan noin 1 200 megawattia olevaa ydinvoimalaitosyksikköä, jonka lämpöteho on 3 200 megawattia. Hakija on ilmoittanut näkemyksensä, ettei laitospaikalla ole vaikutusta vesitalouslupahakemuksiin eikä lupahakemusten muutoksiin tule laitospaikasta johtuvia oleellisia muutoksia. Siten meriläjitystä koskevassa lupahakemuksessa esitettyjen ruoppausmassojen määrään ja suunnitelmiin niiden sijoittamisesta ei ole esitetty muutoksia. Lisäksi ydinvoimalaitokseen kuuluu ydinpolttoaine- ja ydinjätehuollon kannalta tarpeellisia rakennuksia ja varastoja sekä vähä- ja keskiaktiivisen voimalaitosjätteen loppusijoittamiseen tarkoitettu laitos. Hanhikiven niemelle rakennettava satama-alue on tarpeen ydinvoimalaitosta palvelevan meriliikenteen johdosta. Ydinvoimalaitos tarvitsee merikulkuyhteyttä ennen muuta rakennusaikaisiin sekä vuosi-

huoltojen aikana tarvittaviin kuljetuksiin sekä käytetyn ydinpolttoaineen kuljettamiseen tulevaisuudessa. Ydinvoimalaitoksessa merivettä tarvitaan turbiinilaitoksella lauhduttimen jäähdyttämiseen. Jäähdytysvettä otetaan laitoksen edustan merialueelta noin 45 m³/s rantaotona ja johdetaan voimalaitokselle tunnelissa. Lämmennyt jäähdytysvesi johdetaan laitokselta purkutunnelia pitkin takaisin mereen.

Fennovoima Oy hakee erillisinä vesioikeudellisina lupahakemuksina lupaa meriväylän, satamarakenteiden ja jäähdytysveden ottorakenteiden rakentamiselle sekä lupaa ydinvoimalaitoksen jäähdytysveden purkurakenteiden ja niihin liittyvien suojapenkereiden rakentamiseen.

Hankkeen tarkoitus ja yleiskuvaus

Läjitysalueelle läjitetään ainoastaan hakijan ydinvoimalaitoshankkeessa syntyviä merialueelta ruopattavia massoja, joita syntyy väylän, satama-alueen sekä jäähdytysvedenotto- ja jäähdytysveden varaottorakenteiden sekä jäähdytysveden purkurakenteiden rakentamisessa ja joita ei voida hyödyntää rakentamisessa. Louhittavaa kalliota tai kuivatyönä tehtyjen kaivujen massoja ei viedä meriläjitykseen, vaan ne käytetään hakijan hallinnassa olevilla maa-alueilla täyttöihin. Läjitysaluetta tullaan käyttämään myöhemmin myös väylä- ja satama-alueella ylläpitoruoppauksissa syntyvien massojen läjitykseen. Läjitettävän massan määrän on arvioitu olevan enimmillään 1 100 000 m³.

Mikäli mitään ydinvoimalaitoshankkeeseen liittyen ruopattavia irtomaita ei voida hyödyntää maa-alueilla, meriläjitettävän massan kokonaismäärä on arviolta yhteensä noin 869 000 kiintoteoreettista kuutiota (m³ktr) eli noin 1 040 400 rakenneteoreettista kuutiota (m³rtr). Massamääräarvioissa ei ole mukana väylä- ja satama-alueiden ylläpitoruoppauksista tulevia massoja.

Merialueen kuvaus

Syvyyydet, virtaukset ja jääolosuhteet

Vesisyvyyydet vaihtelevat läjitysalueella noin välillä 15–25 m. Läjitysalueella tehtiin kesäkuun 2012 aikana monikeilaluotaus, jonka avulla määritettiin alueen syvyysolosuhteet tarkemmin kuin yleisissä merikartoissa on kuvattu. Mittaukset tehtiin 100 % peitolla. Monikeilaluotausten perusteella laadittiin yksityiskohtainen syvyyskartta läjitysalueesta. Tulosten perusteella läjitysalueelle laskettiin teoreettiset massatilavuudet, jos koko kartoitettu läjitysalue täytettäisiin samaan tasoon muun ympäröivän merialueen kanssa. Tulosten perusteella läjitysalueelle mahtuvat massamäärät ovat 750 000 m³, 1 900 000 m³ ja 3 280 000 m³ laskettuna -24, -23 ja -22 metrin täyttötasolle.

Maksimissaan meriläjitysalueelle läjitettävä massamäärä on 1,1 miljoonaa kuutiometriä. Tämän perusteella läjitysalueen täyttötasoksi tulisi noin – 23 metriä. Tutkimustulosten perusteella läjitysalueen syvimpiin osiin ja siitä ylöspäin ulottuvalle tasolle 23 metrin syvyyteen voidaan läjittää maksimissaan 1 900 000 m³ massoja ilman, että pohjan taso nousee ympäröivää

merialuetta korkeammalle. Tällöin virtausten mukana kulkeutuva sedimentti saadaan sidottua pohjalle mahdollisimman tehokkaasti.

Hanhikiven edustalla avomerellä talven 2011–2012 aikana tehdyissä virtausmittauksissa voimakkaimmat virtausnopeudet esiintyivät suunnassa 40–220°, eli ne suuntautuivat joko lounaaseen tai koilliseen. Avomerellä mitatut virtausnopeudet olivat suurimmillaan pintakerroksessa 50 cm/s ja pohjan läheisyydessä 30 cm/s.

Virtausmittausten perusteella läjitysalueen virtaukset ovat pääsääntöisesti hitaita. Mittaustulosten perusteella pohjanläheiset virtaukset ovat 97 % ajasta 10 cm/s tai sen alle. Vastaavasti pintakerroksessa virtausnopeudet olivat 10 cm/s tai sen alle kaikkiaan 94 % ajasta. Korkeimmat mitatut virtausnopeudet pohjalla olivat 33 cm/s ja pintakerroksessa 54 cm/s.

Läjitysalueen virtauskenttää rajoittavat alueen pohjois- ja itäosien matalammat alueet, jotka sulkevat virtausten kulkureitit syvemmissä vesikerroksissa. Kiintoaineen leviäminen läjitysalueelta tapahtuu pääasiassa pohjan lähellä. Varsinaisen läjitystapahtuman yhteydessä myös pintaveteen sekoittuu kiintoainetta. Tämän pintalautan kesto on tyypillisesti vain tuntien luokkaa ja suuruudeltaan se on selvästi pohjasamentumaa pienempi. Pintalautan ympäristövaikutukset erityisesti ulkomerellä sijaitsevilla läjitysalueilla ovat tämän johdosta vähäiset. Meriläjitysalueen pohjanmuoto ohjaa virtauksia voimakkaasti kaakon ja lounaan suunnille. Tyypillinen virtausnopeus näillä suunnilla on pohjanläheisessä vesikerroksessa 4–5 cm/s. Pintakerroksessa suuntajakauma ei ole yhtä selvästi suuntautunut, vaan pintavirtaukset seuraavat tuulen suuntia vapaammin erityisesti avovesikaudella.

Kylmän ilmaston ja matalan suolapitoisuuden vuoksi Perämeri on talvisin jään peittämä. Kova, erityisesti lounaasta puhaltava tuuli voi rikkoa jäätä ja kasata sitä Suomen puolelle. Jääpeitteen muodostuminen alkaa sisemmissä lahdissa Perämerellä yleensä marraskuun puolivälissä, ja tyypillisesti jään vahvuus rannikoiden tuntumassa pohjoisessa on 70 cm. Jäiden lähtö alkaa Perämerellä toukokuussa. Perämeren alueelle on tyypillistä ahtojäiden muodostuminen. Tuulet ja merivirtaukset muokkaavat jäätä erityisesti ulkosaaristossa ja ulkomerellä. Jäälautoista muodostuvat jäävallit voivat olla hyvin korkeita ja ulottua myös vedenpinnan alle. Yleensä jään vaikutus ulottuu vain muutaman metrin syvyyteen, mutta jään on todettu raapineen merenpohjaa jopa 28 metrin syvyydessä.

Vedenlaatu

Hankealueelta ja sen lähialueelta on jatkuvatoimisin mittarein kerättyä tietoa vesimassojen lämpötilasta, suolapitoisuudesta ja luontaisesta sameuden vaihtelusta. Läjitysalueen vedenlaatu vastaa tavanomaista meriveden laatua Perämerellä. Läjitysalueen merialue kuuluu ympäristöhallinnon ekologisessa luokituksessa luokkaan erinomainen.

Merenpohjan laatu ja sedimentin haitta-aineet

Läjitysalueella merenpohja on kovaa ja sedimentti alueella on lähes kokonaan karkeaa hietaa (raekoko $> 63 \mu\text{m}$) ja sitä karkeampia lajitteita, kuten karkeaa hiekkaa. Meriläjitysalueella on tehty sedimentin haitta-ainetutkimuksia vuonna 2012. Samassa yhteydessä tutkittiin myös Hanhikiven niemen edustan merialueen sedimenttien haitta-ainepitoisuuksia. Tehdyssä tutkimuksessa läjitysalueelta otettiin sedimenttinäytteitä viidestä tutkimuspisteestä. Näytteet otettiin pintakerroksesta, sillä alueen pohjanlaatu on niin kovaa, ettei tavanomaisella sedimenttinäytteenottokalustolla pystytty tunkeutumaan 5 cm syvempiin sedimenttikerroksiin. Otetuista näytteistä kolmelle (Piste 27, Piste 28A ja Piste 30A) eniten materiaalia sisältäneelle näytteelle tehtiin haitta-ainetutkimukset. Näytteissä, joista haitta-ainetutkimuksia ei tehty, materiaali oli kiviä, soraa tai erittäin karkeaa hiekkaa.

Hanhikiven ympäristöstä otettujen sedimenttinäytteiden haitta-aineiden pitoisuudet, orgaanisen aineen pitoisuus sekä savipitoisuus (raekoko $< 2 \mu\text{m}$) ovat hyvin alhaisia. Tämän johdosta ei ole tehty normalisointia, vaan arvot on esitetty absoluuttisina pitoisuuksina. Tehdyissä haitta-ainetutkimuksissa haitta-ainepitoisuudet olivat yleisesti erittäin matalia näytepisteen 27 sinkkipitoisuutta (170 mg/kg) lukuun ottamatta. Todettu sinkkipitoisuus on kokoluokkaa suurempi kuin näytepisteistä 28A ja 30A todetut sinkkipitoisuudet (13 mg/kg ja 21 mg/kg). Hanhikiven niemen edustan merialueella vuosina 2009–2012 tehdyissä tutkimuksissa analysoitujen näytteiden sinkkipitoisuudet olivat välillä 10–41 mg/kg. Syytä kohonneelle sinkkipitoisuudelle ei ole tiedossa. Kohonnutta sinkkipitoisuutta voidaankin pitää yksittäisenä pitoisuutena eikä se kuvaa yleisesti alueen sedimentin tilaa.

Seuraavassa taulukossa on esitetty haitta-ainetutkimusten tulokset normalisoimattomina:

Taulukko 1. Haitta-ainetutkimusten tulokset normalisoimattomina.

Näyte		Piste 27	Piste 28A	Piste 30A
Haitta-aine	Yksikkö			
Arseeni (As)	mg/kg	3,5	4,8	7,4
Elohopea (Hg)	mg/kg	<0,07	<0,07	<0,07
Kadmium (Cd)	mg/kg	<0,2	<0,2	<0,2
Kromi (Cr)	mg/kg	6	4	10
Kupari (Cu)	mg/kg	2	2	3
Lyijy (Pb)	mg/kg	2	<2	3
Nikkeli (Ni)	mg/kg	4	3	6
Sinkki (Zn)	mg/kg	170	13	21
Tributyylitina (TBT)	µg/kg	<0,635	<0,600	<0,726
Trifenyyilitina (TPhT)	µg/kg	<0,635	<0,600	<0,726
PCB-kongeneeri 28	mg/kg	<0,001	<0,001	<0,001
PCB-kongeneeri 52	mg/kg	<0,001	<0,001	<0,001
PCB-kongeneeri 101	mg/kg	<0,001	<0,001	<0,001
PCB-kongeneeri 118	mg/kg	<0,001	<0,001	<0,001
PCB-kongeneeri 138	mg/kg	<0,001	<0,001	<0,001
PCB-kongeneeri 153	mg/kg	<0,001	<0,001	<0,001
PCB-kongeneeri 180	mg/kg	<0,001	<0,001	<0,001
Öljyhiilivedyt C ₁₀ –C ₄₀	mg/kg	<050	<050	<050
Dioksiinit ja furaanit (PCDD ja PCDF)	ngWHO-TEQ/kg	0,943	0,927	0,942

Resuspensio

Sedimenttitutkimuksessa on selvitetty pohjan laatua ja analysoitu haitta-ainepitoisuuksia. Samassa tutkimuksessa on esitetty pohjanläheisen vesikerroksen sameusarvoja, joilla voidaan arvioida muun muassa läjitysalueen resuspensiota.

Pohjanläheisen vesikerroksen sameusarvoihin vaikuttavat myös ympäröiviltä alueilta tulevat ja yläpuolisista vesikerroksista laskeutuvat partikkelit. Talvikaudella 2011–2012 tehtyjen mittausten mukaan läjitysalueen pohjanläheisen vesikerroksen sameusarvot ovat olleet pieniä tai melko pieniä, eikä sameutta ole pystynyt havaitsemaan silmin.

Kalasto

Hanhikiven niemen alueen kalastoa on selvitetty kalastustiedusteluilla, koekalastuksilla ja poikaspöyryneillä. Hanhikiven niemen edustan merialueen rannikko- ja pelagiaalivyöhykkeet ovat kalastollisesti ja kalataloudellisesti merkittäviä. Alueella yleisesti esiintyvät lajit edustavat tyypillistä Perämeren kalastoa. Taloudellisesti merkittäviä lajeja ovat kari- ja vaellus-

siika, ahven, silakka, muikku, meritaimen, lohi ja hauki. Alueelle laskevista joista saadaan myös kudulle nousevia nahkiaisia. Lisäksi alueella tavataan uhanalaiseksi luokiteltua meriharjusta.

Läjitysalueella ei ole kalojen kutualueita. Lähimmät silakan ja karisiian kutualueet sijaitsevat läjitysaluetta ympäröivillä matalikoilla. Silakkaparvet saattavat kokoontua läjitysalueen syvänteisiin keväällä/alkukesästä ennen kutua matalikoilla. Läjitysalueen läheisyydessä kulkee siikojen ja lohien vaellusreittejä ja yksi lohien reiteistä kulkee alueen läpi. Pääasiassa reitit kulkevat lähempänä rannikkoa.

Pohjaeläimet

Läjitysalueelta ja sen läheisyydestä otettiin pohjaeläinnäytteet vuonna 2012. Hiekkapohjien Ponar-näytteille laskettiin BBI- ja BBI-ELS-arvot. BBI -indeksiä (Benthic Brackish water Index) käytetään yhtenä osatekijänä rannikkovesien ekologista tilaa arvioitaessa. BBI-indeksi on tarkoitettu vain pehmeiden pohjien eläinlajiston luokitteluun. Kovilta pinnoilta otetuista pohjaeläinnäytteistä määritettiin Shannon-Wienerin diversiteetti-indeksi, lajien lukumäärä ja tasaisuus (Evenness), joka ilmaisee lajien keskimääräistä osuutta yhteisössä. Yhteisö on sitä monimuotoisempi, mitä korkeamman arvon edellä mainitut tunnusluvut saavat. Indeksien mukaan BBI-indeksit vaihtelivat läjitysalueen (piste V4) tyydyttävästä läheisen tutkimuspisteen (piste V5) erinomaiseen.

Taulukko 2. BBI indeksi Ponar-näytteistä. (Leinikki ja Syväranta 2012).

Piste	V4	V5
Syvyys, m	24,8	21,5
Pohja	hiekkaa	hiekkaa ja kivikkoa
BBI	0,31	0,606
BBI-ELS	0,508	0,994
BBI luokka	Tyydyttävä	Erinomainen
BBI-ELS luokka	Tyydyttävä	Erinomainen

Pisteiden V4 ja V5 pohjaeläinnäytteissä esiintyi värysmatoja, harvasukasmatoja, siiroja ja katkoja. Näistä ryhmistä runsaimpina esiintyivät harvasukasmadot (2–4 yksilöä) ja katkat (12–16 yksilöä).

Luonnonolot, maisema ja kulttuuriympäristö

Luonnonolot

Läjitysalueen läheisyydessä (alle 10 km) ei ole luonnonsuojelualueita. Alue sijaitsee avomerellä. Lähimmät hylkeidensuojelualueet sijaitsevat Kemissä ja Mustasaarella.

Maisema ja kulttuuriympäristö

Läjitysalue sijaitsee avomerellä eikä lähiympäristössä ole maisema- tai kulttuuriympäristökohteita. Läjitysalue ei vaikuta maisemaan. Läjitysalueella tai sen läheisyydessä ei ole tiedossa olevia hylkyjä tai vedenalaisia muinaismuistoja. Alueella on tehty meriarkeologinen inventointi.

Vesi- ja ranta-alueiden käyttö

Vesiliikenne

Hankealueen luoteispuolella, noin 5 kilometrin etäisyydellä, kulkee Raahen menevä laivaväylä (10 m). Läjitysalueella tai sen läheisyydessä ei ole kaapeleita tai johtoja.

Ranta-asutus

Lähin ranta-asutus sijaitsee yli 10 km etäisyydellä läjitysalueen länsi- ja kaakkoispuolella. Ranta-asutus sijoittuu läjityksen vaikutusalueen ulkopuolelle.

Kalastus

Pyhäjoen ja Raahen edustan merialueella harjoittaa kalastusta noin 30 ammattikalastajaa, joista kuitenkin vain kolme kuuluu ammattikalastusluokkaan 1 eli he saavat yli 30 % tuloistaan ammattikalastuksesta. Luokkaan 2 (kalastustulojen osuus kokonaistuloista 15–30 %) kuului niin ikään kolme kalastajaa. Valtaosa ammattikalastajista kuuluu luokkaan 3, eli he saavat tuloistaan alle 15 % kalastuksesta. Pyhäjoen ja Raahen edustan merialueella tapahtuva ammattimainen kalastus tapahtuu lähinnä verkoilla ja lähempänä rannikkoa myös rysillä. Kalastus painottuu kesä- ja syyskuun väliselle ajalle.

Vuonna 2011 ammattikalastajien saalis oli noin 32 500 kg, josta suurin osa (70 %) oli siikaa. Muita tärkeitä saalislajeja olivat ahven, silakka, muikku, meritaimen ja lohi. Ammattikalastuksen saaliin arvo oli vuonna 2011 noin 125 000 euroa.

Virkistys- ja kotitarvekalastusta harjoitti vuonna 2011 kalastustiedustelun perusteella arviolta 737 ruokakuntaa, jotka saivat saaliiksi arviolta 75 000 kg kalaa. Kalastus tapahtui pääasiassa kesäkaudella. Yleisimmin käytetty pyydys oli verkko. Saaliiksi saatiin pääasiassa siikaa. Muita saalislajeja olivat hauki, ahven ja silakka. Meriharjusta saatiin 114 kg. Ammattikalastuksen meriharjussaalis oli 20 kg.

Läjitysalueella ei ole ammattikalastajien pyyntipaikkoja. Lähimmät pyyntipaikat (verkkopyynti) sijaitsevat läjitysalueen lounais- ja luoteispuolella.

Muu virkistyskäyttö

Alueella ei ole erityistä virkistyskäyttöä.

Suoritettavat toimenpiteet

Meriläjitys

Läjitysalueelle läjitetään merialueelta ruopattavia massoja, joita syntyy väylän, satama-alueen, jäähdytysvedenotto- ja jäähdytysveden varatorakenteiden sekä jäähdytysveden purkurakenteiden rakentamisessa, ja joita ei voida hyödyntää rakentamisessa. Louhittavaa kalliota tai kuivatyönä tehtyjen kaivujen massoja ei viedä meriläjitukseen, vaan ne käytetään hakijan hallinnassa olevilla maa-alueilla täyttöihin. Läjitysaluetta tullaan käyttämään myöhemmin myös väylä- ja satama-alueella ylläpitoruoppauksissa syntyvien massojen läjitukseen. Läjitettävän massan määrän on arvioitu olevan enimmillään 1 100 000 m³.

Mikäli mitään ydinvoimalaitoshankkeeseen liittyen ruopattavia irtomaita ei voida hyödyntää maa-alueilla, meriläjitettävän massan kokonaismäärä on arviolta yhteensä noin 869 000 kiintoteoreettista kuutiota (m³ktr) eli noin 1 040 400 rakenneteoreettista kuutiota (m³rtr). Massamääräarvioissa ei ole mukana väylä- ja satama-alueiden ylläpitoruoppauksista tulevia massoja.

Meriläjitukseen arvioidaan alustavasti vietävän savea alle 50 000 m³ktr. Taulukossa esitetty määrä (12 000 m³ktr) perustuu pohjatutkimuksissa todettuihin savimääriin. Läjitysalueella massa pudotetaan proomusta tai hopperista merenpohjaan. Läjitysaluetta täytetään tasaisesti. Läjitysalueelle ei ole tarve rakentaa vallea tai muita rakenteita meren pohjaan.

Meriväylän ja satama-altaan osalta ylläpitoruoppausvälin arvioidaan olevan noin 10 vuotta. Tarvittaessa ylläpitoruoppauksia voidaan tehdä aiemmin muun muassa laivaliikennettä varten. Ylläpitoruoppausten massamääräksi on arvioitu ruoppaustarve ja laajuus huomioiden noin 100 000–200 000 m³.

Seuraavassa on esitetty arvio läjitettävistä massamääristä tilanteessa, jossa hyödyntäminen maa-alueille ei ole mahdollinen. Muuntokertoimena kiintoteoreettisten kuutioiden muuntamisessa rakenneteoreettisiksi kuutioksi on savimaalla käytetty kerrointa 1,0 ja muulle irtomaalle kerrointa 1,2.

Ruoppaus-/ kaivukohde	Kokonaismäärä (m ³ ktr)	Kokonaismäärä (m ³ rtr)	Savimaa (m ³ ktr)	Savimaa (m ³ rtr)	Muu irtoma (m ³ ktr)	Muu irtoma (m ³ rtr)
Meriväylä	265 000	316 000	10 000	10 000	255 000	306 000
Satama-allas ja vedenottorakenne	490 000	588 000	0	0	490 000	588 000
Jäähdytysveden oton varayhteys	70 000	84 000	0	0	70 000	84 000
Jäähdytysveden purku-uoma	44 000	52 400	2 000	2 000	42 000	50 400
YHTEENSÄ	869 000	1 040 400	12 000	12 000	857 000	1 028 400

Toimenpiteiden ajoitus ja kesto

Meriläjitysaluetta on tarkoitus käyttää ruoppaustoimenpiteiden aikana ruoppausmassojen sijoittamiseen. Rakentamisvaiheessa massoja läjitetään alustavan aikataulun mukaisesti kolmen vuoden aikana. Tarkemmin alustavia ruoppaustoimenpiteiden toteuttamisaikatauluja on käsitelty erillisissä meriväylän, satamarakenteiden ja jäähdytysveden ottorakenteiden ja jäähdytysveden varaottorakenteiden rakentamisen sekä jäähdytysveden purkurakenteiden rakentamisen vesioikeudellisissa lupahakemuksissa. Kunnostusruoppauksia tehdään rakentamisvaiheen jälkeen tarpeen mukaan.

Kiinteistötiedot

Läjitysalue sijoittuu valtion omistuksessa olevalle yleiselle vesialueelle. Läjitysalue sijaitsee Suomen ulkoisilla aluevesillä. Yleiset vesialueet ovat Metsähallituksen hallinnassa.

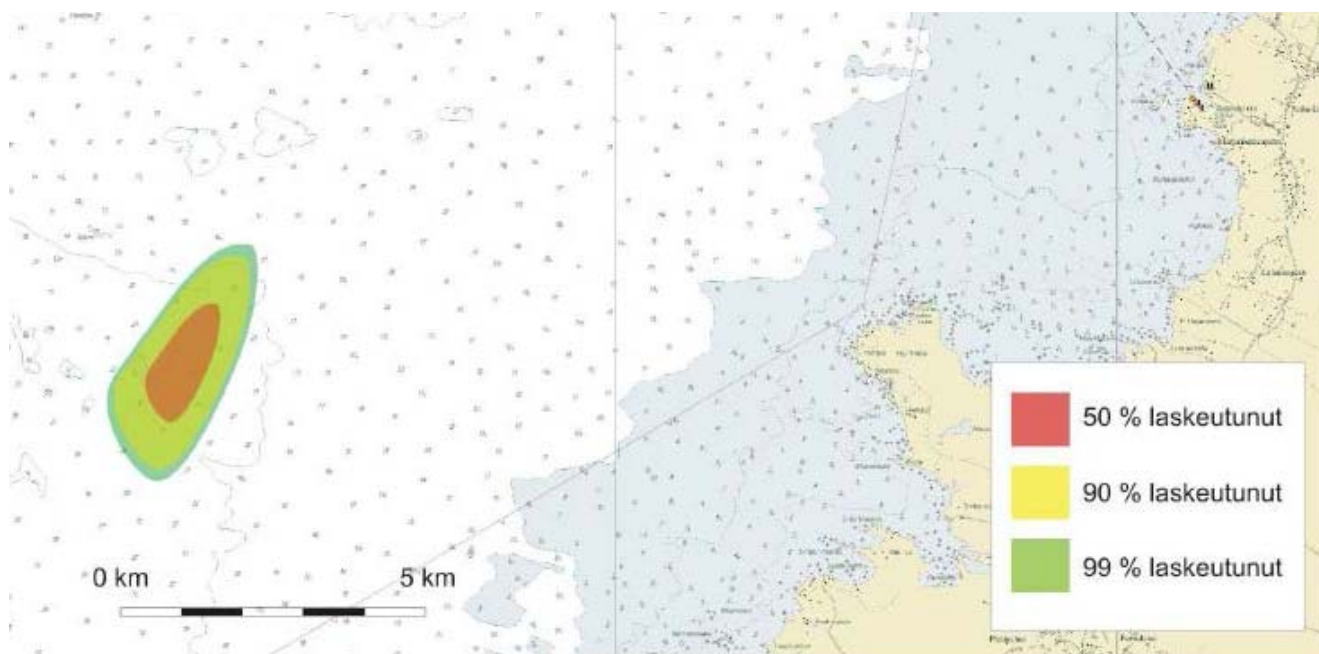
Hanketta koskevat sopimukset ja suostumukset

Hakemusasiakirjoihin ei sisälly meriläitystä koskevia sopimuksia tai suostumuksia.

Hankkeen vaikutukset

Vaikutusaluerajaukset

Hankkeen vaikutukset liittyvät meriläjityksen aiheuttamaan veden sameenemiseen ja sitä kautta kalastoon ja kalastukseen. Sameneman leviämisalue (=vaikutusalue) on esitetty seuraavassa:

Kuva 2. Meriläjityksessä syntyvien vaikutusten (samenema) vaikutusalue.

Vesistövaikutukset

Vedenlaatu ja pohjaolosuhteet

Suurin osa (n. 90 %) läjitettävästä materiaalista on karkeaa ja hienoa hiekkaa, joka laskeutuu nopeasti, ja sameusvaikutukset jäävät pääasiassa läjitysalueen sisälle. Mikäli läjitettävä massa on hienompirakeista ($< 0,063$ mm), sameusvaikutukset voivat ulottua 2–4 km päähän läjityskohteesta. Sameutta ilmenee tuolloin lähinnä pohjanläheisessä vesikerroksessa. Tulostojen perusteella on arvioitu, että sameusvaikutusten havaitseminen ranta-alueilla tai niiden läheisyydessä on epätodennäköistä.

Mallilaskelmien perusteella läjitystoiminnan aiheuttama sameus laskee 1 % tasolle selvästi alle vuorokauden kuluessa läjityksestä. Läjitysmassojen ominaisuuksista ja läjityksen tehosta riippuen 1 % alkuperäisestä kiintoainepitoisuudesta ei välttämättä ole enää havaittavissa mittalaitteilla. Tästä syystä kuvassa esitetty teoreettinen maksimivaikutusalue on useimmissa tapauksissa suurempi kuin alue, jolla vaikutukset ovat mitattavissa.

Myös läjitysalueen pohjan laatu vaikuttaa veteen sekoittuvan kiintoaineen määrään läjitystilanteessa. Hanhikiven edustan merialueelta otettujen näytteen perusteella pohja läjitysalueella on kovaa hiekkaa, joka ei sekoitu

läjityskuormien vaikutuksesta ympäröivään vesimassaan laaja-alaisesti. Mahdollisesti resuspendoitunut hiekka laskeutuu nopeasti eikä leviäminen virtausten mukana ole todennäköistä. Tulosten perusteella kovimmillakin mitatuilla virtausnopeuksilla läjityksestä aiheutuvan pohjasamentuman kulkeuma matka ennen kiintoaineen uudelleen laskeutumista olisi noin 2 km luokkaa, kun läjitettävän materiaalin laskeutumisnopeudeksi on valittu 0,8 mm/s, mikä vastaa jäähdytysvesimallinnuksessa käytettyä laskeutumisnopeutta hienoimmalle havaitulle raekoolle. Lautta laimenisi kuitenkin voimakkaasti sekoittumisen ansiosta. Kokemuksen mukaan myös merenpohjassa tavattavat kovat savimassat pysyvät suhteellisen hyvin kasassa sekä ruoppauksen että läjityksen aikana eikä massojen liettymistä tapahdu, kun ruoppaukset tehdään kauharuoppauksella. Mikäli läjitettävistä massoista pääosa olisi savea, laajenisi leviämisalueen laajuus noin 2–3 kertaiseksi edellisessä kuvassa esitetystä alueesta.

Laajimmillaan Suomen olosuhteissa sameusvaikutuksia meriläjitysalueilla on havaittu 3–4 kilometrin etäisyydellä varsinaisesta läjityspaikasta. Saatujen tulosten perusteella on erittäin epätodennäköistä, että sameusvaikutuksia voitaisiin havaita ranta-alueilla tai niiden läheisyydessä.

Pohjanläheiset virtaukset voivat kuljettaa läjitettyä materiaalia kohti rantaa myös varsinaisen läjitysjakson jälkeen. Läjitysalueella tehtyjen virtausmittausten perusteella kovimmat virtaukset kulkevat pääasiassa koillisen ja lounaan suuntaan, jolloin kiintoaineen kulkeutuminen rannikolle on erittäin epätodennäköistä.

Läjitettävissä ruoppausmassoissa ei ole todettu haitta-aineita, joten massat ovat mereen läjityskelpoisia. Ruopattavien massojen analyysitulokset on liitetty hakemukseen.

Vesikasvillisuus ja pohjaeläimet

Läjitysalueella ei kasva vesikasveja merenpohjan syvyydestä johtuen. Alueella ei siten esiinny arvokkaita merenalaisia luontotyyppejä, joille aiheutuisi vahinkoja.

Läjitysalueella pohjaeläimet hautautuvat läjitettävän materiaalin alle. Pohjaeläimistö palautuu tavanomaiseksi muutamassa vuodessa läjitysten loputtua.

Kalasto

Kaloihin vaikuttavia mekanismeja läjitykseen liittyen ovat melu, kiintoaine, habitaatin menetys ja virtausolosuhteiden muutokset. Näiden kaikkien merkitys arvioitiin vähäiseksi. Läjitysalueella ja mallinnetulla sameusvaikutusten alueella ei ole kalojen lisääntymisalueita. Lähimmät kutualueet sijaitsevat läheisillä matalikoilla noin kilometrin päässä, mutta läjityksistä aiheutuvan vedensamennuksen kulkeutuminen läjitysalueelta (syvyys yli 20 m) näille alueille on epätodennäköistä. Lohen ja todennäköisesti myös

vaellussiian vaellusreittejä kulkee läjitysalueen läheisyydessä ja niihin läjityksillä voi olla ajoittaista vaikutusta, joka on kuitenkin lyhytaikaista. Vaikutukset on esitetty kootusti seuraavassa taulukossa:

Taulukko 4. Läjittämisen kaloihin ja kalojen ravintokohteisiin aiheuttamat vaikutukset, vaikutusmekanismit ja niiden merkittävyys (Kala- ja vesitutkimus 2012c, Liite 8)

Läjittämisen aikaiset vaikutusmekanismit	Arvioitu vaikutusten merkittävyys				
	Alueellinen laajuus		Ajallinen kesto	Arvioitu vakavuus	HUOM!
Kaloihin	Lisääntyneen liikenteen (proomut) aiheuttama melu	laaja (300–1 000 m)	Lyhytaikainen, mutta toistuva.	vähäinen	Arvioitu 1 000 proomuköyhtiä läjitysalueella.
	Läjitysten kiintoainevaikutus	laaja (300–1 000 m)	Lyhytaikainen, mutta toistuva.	vähäinen	Maksimivaikutusalueesta tehty mallinnus (Lindfors & Kiirikki 2012b). Samennus pääosin pohjan tuntumassa.
	Habitaatin menetys ja virtausmuutokset	paikallinen, läjitysalueella	Pitkäaikainen/ pysyvä	vähäinen	Virtaamamuutokset pieniä. Ei tuhoutuvia kutualueita, eikä merkittävää vaikutusta kalastoon.
Kalojen ravintokohteisiin (Pohja-eläimet ja eläinplankton)	Läjitysten kiintoainevaikutus	laaja (300–1 000 m)	Läjityskuorman vaikutus lyhytaikainen, mutta toistuva.	vähäinen	Maksimivaikutusalueesta tehty mallinnus (Lindfors & Kiirikki 2012b). Samennus pääosin pohjan tuntumassa.
	Habitaatin menetys ja virtausmuutokset	paikallinen, läjitysalueella	Pitkäaikainen	vähäinen	Virtaamamuutokset pieniä.

Vesialueiden käyttöön sekä virkistykseen kohdistuvat vaikutukset

Kalastus

Kalastukselle aiheutuva haitan määrä ja vaikutusmekanismit ovat pääosin samoja kuin edellisessä kappaleessa luetellut kaloihin vaikuttavat seikat.

Läjitysalueella ei ole pyyntipaikkoja, mutta on mahdollista, että kalastus es-tyy tai häiriintyy läjitysalueen lähellä tai proomureitillä sijaitsevilla pyyntipaikoilla. Lisäksi proomureittien varrella on vesistö-rakennushankkeissa silloin tällöin tapahtunut pyydysten rikkoutumista proomun ajettua pyydyksen päältä.

Sameuden leviämisen maksimivaikutusalueella on muutamia ammattika-lastajien pyyntipaikkoja. Näillä pyyntipaikoilla saalismäärien pieneneminen on mahdollista. Voimakkaimmin karkottuvat herkäät kalalajit, kuten esimerkiksi siika. Vaikutusalueella ei ole kuitenkaan merkittävää kalastusta, vaan kalastus painottuu ympäröiville matalikoille.

Vaelluskalojen osalta on mahdollista, että läjitysalueen sameus karkottaa kaloja. Sameus esiintyy kuitenkin pääosin pohjan tuntumassa läjitystapahtuman yhteydessä. Vaelluskalat (esimerkiksi lohi) vaeltavat kuitenkin pinta-

kerroksessa, jossa sameusvaikutukset ovat vähäisiä. Häiriön voidaan siten arvioida olevan hyvin satunnaista ja merkitykseltään vähäistä.

Saaliin määrään vaikuttaa viiveellä myös, jos kalojen kutu läjitysten seurauksena estyy/heikkenee tai poikasten kuolevuus merkittävästi lisääntyy. Vaikutusten arvioinnin perusteella tämä on hyvin epätodennäköistä.

Läjityksen vaikutukset on esitetty kootusti seuraavassa taulukossa:

Taulukko 5. Läjittämisen kalastukseen aiheuttamat vaikutukset, vaikutusmekanismit ja niiden mekitävyys (Kala- ja vesitutkimus 2012c, Liite 8)

Läjittämisen aikaiset vaikutusmekanismit	Arvioitu vaikutusten merkittävyys		Ajallinen kesto	Arvioitu vakaavuusase	HUOM!
	Alueellinen laajuus				
Kalastukseen	Läjitysten ja lisääntyneen liikenteen (proomut) aiheuttama melu ja häiriö kalastukselle	laaja (300–1 000 m)	Pitkäaikainen.	vähäinen	Koko proomujen kulureitti häiritsee kalastusta, joka kuitenkin on vähäistä.
	Läjitysten aiheuttama kiintoainevaikeus	laaja (300–1 000 m)	Läjityskuorman vaikutus lyhytaikainen, mutta toistuva.	vähäinen	Maksimivaikutusalueesta tehty mallinnus (Lindfors & Kiirikki 2012b). Samennus pääosin pohjan tuntumassa.
	Pyyntipaikkojen menetys	paikallinen, läjitysalueella ja proomureitillä	Pitkäaikainen.	vähäinen	Proomureitillä muutama verkkopaikka.

Vesiliikenne

Läjitysalue ei sijoitu laivaväylälle. Alue sijaitsee avomerellä, jossa aluksia liikkuu lähinnä etelä-pohjoissuunnassa. Läjitystoiminnalla ei ole oleellisia vaikutuksia vesiliikenteelle.

Muu virkistyskäyttö

Läjitysalueella ei ole virkistyskäyttöä.

Kulttuuriperintöön kohdistuvat vaikutukset

Alueella ei ole maisemallisia arvoja eikä ruoppausmassojen läjityksestä aiheudu vaikutuksia maisemaan. Läjitysalueella tai sen läheisyydessä ei ole tiedossa olevia hylkyjä tai vedenalaisia muinaismuistoja.

Hankkeen hyödyt ja menetykset

Fennovoiman osakkaiden yhteenlaskettu sähköntarve Suomessa on noin 25 TWh vuodessa, mikä on lähes 30 % koko maan sähkönkulutuksesta. Sähköä tarvitsevat teollisuus, kauppa, palveluelinkeinot, maatalous ja kotitaloudet. Eri teollisuuden alat ovat monipuolisesti edustettuina Fennovoiman osakaskunnassa.

Turvatakseen kansainvälisen kilpailukykyensä sekä kotimaiset investointi- ja työllistämisedellytyksensä Fennovoiman osakkaat tarvitsevat varmuuden kohtuu- ja vakaahintaisesta sähköstä. Fennovoiman ydinvoimalaitos kattaa osakkaiden sähköntarpeesta vähintään 12 TWh ja turvaa valtaosalle osakkaista pitkällä tähtäimellä kohtuullisen sähköomavaraisuuden Suomessa. Fennovoiman ydinvoiman tuotannolla tyydytetään nimenomaan Suomessa toimivien yritysten sekä suomalaisten kotitalouksien ja maatalouden sähköntarvetta.

Tässä hakemuksessa esitetyt rakenteet ja työt ovat välttämättömiä suunnitellun ydinvoimalaitoksen toteuttamiseksi, mikä edellyttää kyseisten rakenteiden käyttämistä laitoksen rakentamisvaiheessa ja toiminnassa. Tällä tavoin hakemuksessa esitetyt rakenteet ja työt kytkeytyvät koko ydinvoimalaitoshankkeen hyötyihin, jotka taas ovat olleet sille myönnetyn valtioneuvoston periaatepäätöksen perusteina.

Ruoppausmassojen mereen läjittämisestä aiheutuu paikallista veden samentumista ja siten alueen ekologisten olosuhteiden heikkenemistä. Se heikentää kalastusmahdollisuuksia ja kalaston elinolosuhteita läjitysalueella ja sen lähialueilla. Koska sijoitettavat ruoppausmassat eivät sisällä vesiympäristölle haitallisia aineita, ei läjitettävistä massoista aiheudu ympäristönsuojelulain mukaista ympäristön pilaantumista.

Toimenpiteet menetysten ehkäisemiseksi tai vähentämiseksi ja arvio vahingoista

Meriläjitysalueelle asennetaan 1–2 jatkuvatoimista mittauspoijua, joiden avulla voidaan ohjata tai rajoittaa läjitystoimintaa vallitsevan virtaustilan mukaisesti. Järjestelmä perustuu akustiseen virtausmittaukseen, jonka keräämän mittaustiedon avulla voidaan valita läjitysalueen sisältä sameusvaikutukseltaan pienimmäksi jäävä kohta. Tällöin myös virtausten mukana kulkeutuva kiintoainese saadaan laskeutumaan suurimmaksi osaksi läjitysalueen sisäpuolelle. Laitteisto lähettää mittaustiedot GSM-verkon välityksellä internet -sivustolle reaaliajassa.

Mittaustieto tulkitaan valmiiksi siten, että www-sivustolla näkyy liikennevalojärjestelmän mukaan vihreä tai punainen valo ja suositus minne kohtaan massat kannattaa sijoittaa. Hitaiden virtausten aikana kaikki alueet soveltuvat läjitykseen. Virtauksen koventuessa suositus muuttuu sellaiseen kohtaan aluetta, missä vaikutukset ovat pienimmät.

Järjestelmään liitetään myös jatkuvatoiminen sameusmittaus, jolloin läjityksestä aiheutuvaa kiintoaineen kulkeutumista voidaan mitata läjitystyön aikana.

Lähin meriväylä sijaitsee noin 6 km etäisyydellä läjitysalueesta. Läjitysalueesta ja läjittämisestä ei aiheudu haittaa laivaväylien käyttöön tai turvallisuuteen. Ruoppausmassojen läjittämisestä ei ennalta arvioiden aiheudu korvattavaa vahinkoa, haittaa tai muuta edun menetystä lukuun ottamatta kalataloudellisia haittoja.

Fennovoima Oy esittää kalatalousmaksun suuruudeksi meriläjäytysalueen osalta 1 000 euroa/ rakentamivuosi. Maksu ohjataan Kainuun ELY-keskukselle ja sillä kompensoidaan hankkeen aiheuttamaa yleistä kalataloudellista vahinkoa.

Korvausasiat ammattikalastajien kanssa Fennovoima Oy pyrkii sopimaan ennen tässä hakemuksessa tarkoitettujen töiden aloittamista.

Tarkkailu

Hakemuksessa on esitetty tarkkailusuunnitelmat. Vesistötarkkailu tapahtuu jatkuvatoimisin sameusmittauksin. Pohjaeläintarkkailu sisältää ennakkotarkkailun, rakentamisen aikaisen tarkkailun ja jälkitarkkailun. Kalataloustarkkailulla seurataan ammattikalastusta, vapaa-ajan kalastusta, kalastorakennetta ja poikastuotantoa. Myös kalataloustarkkailu tehdään ennakkoon, rakentamisen aikaan ja sen jälkeen.

Kalaston rakennetta selvitetään Coastal-yleiskatsausverkkopyynnillä. Poikasten seuranta toteutetaan siian ja muikun osalta poikasnuottaamalla sekä silakan osalta Gulf-Olympia pyydyksellä. Lisäksi tehdään tiedusteluja alueen ammatti- ja vapaa-ajankalastajille.

Valmistelulupahakemus ja sen perustelut

Hakija hakee valmistelulupaa töiden aloittamiselle ennen päätöksen lainvoimaiseksi tulemistä.

Ydinvoimalaitoshankkeen kokonaisuus on rakennushankkeena erittäin laaja, ajallisesti pitkäkestoinen. Se edellyttää eri rakennusvaiheiden täsmällistä yhteensovittamista, minkä vuoksi rakennushankkeen alkuvaiheeseen ajoittuvat vesitalousluvanvaraiset toimenpiteet tulee voida aloittaa kohtuullisessa ajassa hakemuksen vireille tulemisesta. Valmistelevat toimenpiteet rajoittuvat alueellisesti suppealle vesialueelle, jota ei ole otettu erityiseen käyttötarkoitukseen ja jonka vesiluonnolle aiheutuvat muutokset ovat vähäisiä ja osittain tilapäisiä.

Meriväylän, satama-altaan, laiturin, jäähdytysveden ottorakenteiden sekä jäähdytysveden varaotto-uoman toteuttaminen edellyttää täsmällistä työvaiheistusta, koska kyseiset vesirakennustyöt muodostavat yhden toiminnallisen kokonaisuuden eikä kyseessä ole toisistaan irrallisia toimenpiteitä tai rakenteita. Samanaikaisesti toteutetaan myös jäähdytysveden purkarakenteen ja -uoman edellyttämät vesirakennustyöt. Kyseiset työt on toteutettava mahdollisimman yhtäjaksoisesti. Pohjoisen merialueen vaihtelevat sääolosuhteet ja avovesikauden pituus edellyttävät käytettävissä olevan rakentamisajan ja työvoiman sekä -koneiden tehokasta hyödyntämistä. Lisäksi suhteellisen suppealla vesialueella toimiminen edellyttää ruoppauskaluston käytön tarkkaa optimointia.

Merialueella tehtävästä ruoppauksesta saatua louhetta käytetään ensivaiheessa satama-altaan aallonmurtajien rakentamiseen. Eteläisellä aallonmurtajalla sijaitseva ruoppausmassojen vastaanottotermiinali tulee tehdä

heti rakentamisen alkuvaiheessa. Tämä mahdollistaa laitosalueen täyttöihin soveltuvien massojen kuljettamisen maa-alueelle. Rakentamisen eri vaiheet ovat riippuvaisia toisistaan, jonka takia ruoppaukset on toteutettava seuraavassa järjestyksessä: laituri-alue, jäähdytysveden ottorakenteen tulokanava, satama-allas ja meriväylä sekä jäähdytysveden varaottouoma. Merialueen ruoppauksista saatavalla louheella rakennetaan satama-altaan aallonmurtajat valmiiksi. Aallonmurtajien rakentaminen edellyttää sekä satama-altaan että meriväylän alueen louhintojen tekemistä riittävän louhemäärän saamiseksi aallonmurtajiin. Laiturin tulee olla käyttövalmiina, kun väylä ja satama allas on ruopattu. Laituria tullaan käyttämään rakentamisvaiheen edellyttämien suurten komponenttien kuljetuksessa. Jäähdytysveden ottorakenteen työpadon rakentamisen aloittaminen edellyttää satama-altaan patolinjan sisäpuolelle riittävän pitkälle ulottuvaa ruoppausta. Jäähdytysveden ottorakenteen maaleikkaukset ja louhinnat tehdään kuivatyönä työpadon rakentamisen jälkeen. Jäähdytysvesitunnelien louhinnan aloittaminen edellyttää työpadon rakentamista.

Edellä mainittujen vesistötöiden ohella samanaikaisesti toteutetaan jäähdytysveden purkurakenteen työpadon edellyttämän alueen ruoppaus sekä vedenalainen louhinta. Tämän jälkeen rakennetaan työpato ja suojapenkeerit hyödyntäen satama-alueen ruoppauksista saatavaa louhetta. Jäähdytysveden purkurakenteen maaleikkaukset ja louhinnat tehdään kuivatyönä työpadon rakentamisen jälkeen. Jäähdytysvesitunnelien louhinnan aloittaminen edellyttää työpadon rakentamista. Samanaikaisesti edellä mainittujen töiden kanssa etenee purku-uoman ruoppaus.

Meriläjitäsalue on oleellinen osa meriväylän, satama-altaan, laiturin, jäähdytysvedenottorakenteiden sekä varaottouoman, jäähdytysveden purkurakenteiden ja -uoman toimintakokonaisuutta, jonne edellä mainituista kohdista ruopattavat, hyötykäyttöön kelpaamattomat ruoppausmassat läjitetään.

Hakijalta vaaditaan ydinvoimalaitoksen rakentamiseen liittyvässä ydinenergialainsäädännössä ja Säteilyturvakeskuksen YVL-ohjeissa esitetyn turvallisuustason saavuttamista. Edellytys vaatimuksen toteutumiselle on, että jäähdytysvesitunnelien ja reaktorikaivannon sekä vesistörakentamisen louhintatyöt on tehtävä ennen ydinvoimalaitoksen rakennusten ja rakenteiden betonivalujen aloittamista. Tunnelien louhinnat yhdistyvät voimalaitoksen kaivantoon pystykuilulla, joten nämä työt on tehtävä, ennen kuin voimalalaitoskaivannossa voidaan aloittaa betonirakentaminen. Jäähdytysveden otto- ja purkurakenteiden työpadot on mahdollista poistaa, kun laitosta aletaan ottaa käyttöön, ja jäähdytysvesi voidaan laskea tunneleihin. Jäähdytysveden varaottouoman sulkurakenteen edellyttämät louhinnat on tehtävä jo paikalla olevan kaluston takia niin ikään ennen betonivalujen alkamista, vaikka itse sulkurakenteen osalta riittää, että se on valmis vasta ennen laitoksen käyttöönottoa.

Valmistelevien toimenpiteiden seurauksena valmistuvat rakenteet on mahdollista purkaa ja työ ennallistaa sekä yksityiselle edulle aiheutuneet vahingot korvata hakijan asettamasta vakuudesta tai muutoinkin, jos lupa-

päätös kumotaan tai luvan ehtoja muutetaan. Näin ollen haetun vesitaloushankkeen toteuttamista valmisteleviin toimenpiteisiin tulee myöntää valmistelulupa, sillä valmistelevat toimenpiteet voidaan suorittaa tuottamatta muulle vesien käytölle tai luonnolle ja sen toiminnalle huomattavaa haittaa. Kyseisten toimenpiteiden suorittamisen jälkeen otot voidaan olennaisilta osin palauttaa ennalleen siinä tapauksessa, että lupapäätös kumotaan tai luvan ehtoja muutetaan (vesilain 3 luvun 16 § 1 momentti). Hakija esittää, että vakuudeksi asetetaan meriläjitäsalueen valmisteluvan yhteydessä 10 000 euroa. Hakija myös suostuu siihen, että käyttöoikeudesta mahdollisesti määrättävät korvaukset nostetaan jo valmisteluluvassa tarkoitettujen töiden alkaessa lupaviranomaisen hyväksymää vakuutta vastaan.

Hakija on sittemmin lausuntojen, muistuksien ja mielipiteiden johdosta antamassaan selityksessä todennut esittäneensä, ettei vakuusvelvoitetta asetettaisi, mikä läjityksen kyseessä ollen perustuu vakiintuneeseen käytäntöön.

HAKEMUKSESTA TIEDOTTAMINEN

Aluehallintovirasto on vesilain 11 luvun 7, 10 ja 11 §:ssä säädettyllä tavalla kuuluttamalla asiasta aluehallintovirastossa ja Pyhäjoen kunnassa varannut tilaisuuden muistutusten tekemiseen ja mielipiteiden esittämiseen hakemuksen johdosta viimeistään 10.1.2014. Hakemusta koskeva ilmoitus on julkaistu Raahen Seutu -nimisessä sanomalehdessä 27.11.2013. Kuulutus on erikseen lähetetty asiakirjoista ilmeneville asianosaisille.

Aluehallintovirasto on vesilain 11 luvun 6 §:n mukaisesti pyytänyt hakemuksen johdosta lausunnon Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelta, Kainuun elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaiselta, Liikenneviraston meriväyläyksiköltä, Museovirastolta, Pyhäjoen kunnalta ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselta ja kaavoitusviranomaiselta.

LAUSUNNOT

1) Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue on lausunnossaan todennut, että hakemuksen mukainen puhtaiden ruoppausmassojen läjittäminen merialueelle ei näyttäisi sanottavasti loukkaavan yleistä tai yksityistä etua. Hakijan mainitsemat ylläpitoruoppaukset tulee luvittaa erillisinä hankkeina. Läjittämisestä ei ennalta arvioiden aiheudu edunmenetyksiä ulkopuolisille ja toimenpiteet voidaan suorittaa tuottamatta muulle vesien käytölle, luonnolle tai luonnon toiminnalle haittaa.

Esitetty vesistö- ja pohjaeläintarkkailusuunnitelma voidaan hyväksyä.

Valmistelevista töistä ei näyttäisi aiheutuvan muulle vesien käytölle tai luonnolle ja sen toiminnalle huomattavaa haittaa. Olennaisilta osin otot

voidaan palauttaa ennalleen siinä tapauksessa, että lupapäätös kumotaan tai luvan ehtoja muutetaan.

- 2) Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomainen** on lausunnossaan todennut, että suunniteltu läjittäminen voi haitata läjitysalueen lähistölle sijoittuvaa kalastusta. Kalastolle aiheutuva haitta on mahdollinen, mutta jäänee vähäiseksi. Kainuun ELY-keskus katsoo, että lupa voidaan myöntää. Kalataloudellinen kompensatio voidaan määrätä kalatalousmaksuna esityksen mukaisesti (1 000 €/a rakentamisvuosilta). Luvanhaltijan on ilmoitettava töiden toteuttamisesta ELY-keskukselle maksun laskutusta varten.

Ammattikalastukselle aiheutuvan haitan korvaamisesta on hakemuksessa esitetyllä tavalla syytä ensisijaisesti sopia luvanhaltijan ja haitankärsijöiden kesken. Mikäli sopimukseen ei päästä, on luvanhaltijan jätettävä aluehallintovirastolle hakemus korvauksen määrittämiseksi.

Kalataloudellinen tarkkailu voidaan toteuttaa hakemuksen mukaisesti. Tarkkailusuunnitelman hyväksymistä ei ole tarpeen delegoida kalatalousviranomaisen tehtäväksi, vaan se voidaan hyväksyä osana lupapäätöstä.

- 3) Liikenneviraston meriväyläyksikkö** on lausunnossaan todennut, että hankealueen välittömässä läheisyydessä ei sijaitse vesilain mukaisia yleisiä kulkuväyliä eikä vesiliikenteen turvalaitteita.

Läjitysalueen länsipuolella, noin 4,7 km:n etäisyydellä, kulkee Raahe-Oulu-Kemi rannikkoväylä. Liikennevirastolla on ollut alustavia suunnitelmia Kalajoki-Raahe rannikkoväylän toteuttamiseksi, joka yhdistäisi Kalajoen väylän ja Raahe-Oulu-Kemi rannikkoväylän. Toteutuessaan suunniteltu väylä sijoittuisi noin 4,5 km:n etäisyydelle läjitysalueen länsipuolelle.

Suunniteltu läjitysalue sijoittuu osin Rajakiiri Oy:n suunnitteleman merituulivoimapuiston alueelle, jonka kaavoitustyö on ollut käynnissä vuonna 2013. Tuulivoimapuiston vaikutukset nyt lupaa haettavalle läjitysalueelle on suositeltavaa selvittää mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ainakin yksittäisten voimaloiden sijoittelun ja voimaloiden välisen kaapeloinnin osalta.

Hankkeesta vastaavan tulee ilmoittaa läjitystöiden aloittamisesta ja lopettamisesta Liikennevirastolle. Läjitystöiden loputtua läjitysalueella on suoritettava peittävä kaikuhaaraus. Harauspöytäkirjat karttoineen sekä muut hankealueen muutostiedot tulee toimittaa Liikennevirastolle merikarttojen ylläpitoa varten joko sähköpostitse: kirjaa-mo@liikennevirasto.fi tai osoitteeseen: Liikennevirasto, Meriväylä-yksikkö, PL 33, 00521 Helsinki.

- 4) **Museovirasto** on lausunnossaan todennut, että Museovirasto lausuu asiasta sekä vedenalaisen että maalla sijaitsevan arkeologisen kulttuuriperinnön osalta.

Läjitysalueella suoritettiin vedenalaisen kulttuuriperinnön inventoimiseksi viistokaikuluotaus Loxus Oy:n toimesta 24.–25.6.2013. Työn tilasi Fennovoima Oy. Viistokaikuluotauksmateriaalin kävi läpi meriarkeologi. Yhteenvetona voidaan todeta, että läjitysalueelta ei havaittu kiinteitä vedenalaisia muinaisjäännöksiä tai niihin viittaavia irtolöytöjä. Täten vedenalainen kulttuuriperintö on otettu Museoviraston mielestä riittävällä tavalla huomioon eikä vedenalaisen kulttuuriperinnön huomiointien osalta ole estettä meriläjäyttämiseksi tai hankkeen valmistelulle.

- 5) **Pyhäjoen kunnan tekninen lautakunta** on ympäristönsuojeluviranomaisena lausunnossaan todennut, että läjitysalue sijaitsee olemassa olevan maakuntakaavan mukaan tuulivoimaloille soveltuvan alueen vieressä (kaavamerkintä en-tv) läjitysalueen koillisnurkka en-tv alueella. Maakuntavaltuuston hyväksymän maakuntakaavan 1. vaihekaavassa tuulivoimaloille soveltuva alue on hieman kasvanut voimassa olevaan maakuntakaavan mukaiseen en-tv alueeseen nähden ja haettu läjitysalue rajautuu maakuntakaavan 1. vaihekaavassa tuulivoimalalle soveltuvan alueen eteläpuolelle osittain alueen sisälle. Muita kaavamerkintöjä ei voimassa olevassa maakuntakaavassa, eikä maakuntakaavan 1. vaihekaavassa läjitysalueen läheisyydessä ole.

Maakuntakaavan mukaiselle tuulivoimaloille soveltuvalla alueella on käynnissä Maanahkiaisen merituulivoimapuiston osayleiskaavoitus Raahen kaupungin alueella.

Pyhäjoen kunnanvaltuusto hyväksyi Maanahkiaisen merituulipuiston osayleiskaavan (alue C) 16.10.2013 § 108.

Läjitysalue sisältyy kokonaan Maanahkiaisen merituulivoimapuiston alueen C sisälle ja on merkitty kaavakarttaan läjityspaikaksi kaavamerkinnällä e-1 (ohjeellinen alue, jonka maankäytössä tulee huomioida alueen käyttö maanläjitykseen).

Lupakäsittelyssä tulisi huomioida mahdollinen tuulipuiston sijoittuminen maakuntakaavan mukaiselle alueelle.

Hakemuksen mukaan ruoppausmassat eivät sisällä vesiympäristölle haitallisia aineita, näin ollen läjitettävistä massoista ei katsota aiheutuvan ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa. Ruopattavien massojen läjittämisestä aiheutuu alueellista vedensamentumista ja alueen ekologisten olosuhteiden heikkenemistä. Hakemuksen mukaan alueella ei kasva vesikasveja vesialueen syvyydestä johtuen. Näin ollen veden samentumis- ja kiintoainevaikutuksista ja merenpohjan peittymisestä kärsivät kalasto ja läjitysalueen ja sen läheisyyden pohjaeläimistö. Läjitysalueelta ja todennäköisesti läjitysalueen välittömästä läheisyydestä pohjaeläimistö häviää läjityksen seurauksena.

Hakemuksessa todetaan pohjaeläimistön palaajavan tavanomaiseksi muutamassa vuodessa lähityksen loputtua. Mikäli aluetta tullaan myöhemmin käyttämään hakemuksessa esitetyn mukaan väylä- ja satama-alueen ylläpitoruoppauksissa syntyvien massojen läjitykseen, tulisi näiden ruopattavien massojen puhtaus selvittää ennen läjitystä kyseiselle läjitysalueelle. Mikäli läjitysalueelle läjitetään uusia aineksia parin vuoden välein, ei alueen pohjaeläimistö pääse palaamaan tavanomaiseksi läjitystoimien välissä. Läjitysalueelle tulisi läjittää vain puhtaita ruoppausmassoja.

Hakemuksessa haetaan lupaa toimille 10 vuodeksi, hakemuksessa mainitaan kuitenkin, että aluetta voidaan käyttää väylä- ja satama-alueen ylläpitoruoppauksissa syntyvien massojen läjitykseen. Hakemuksessa esitetään, että meriväylän ja satama-altaan osalta ylläpitoruoppausvälin arvioidaan olevan noin 10 vuotta.

Mikäli nyt haettava lupa olisi voimassa 10 vuotta ja ensimmäiset väylä- ja satama-alueen ylläpitoruoppaukset esiintyisivät vasta 10 vuoden kuluessa, ei nyt haettavalla 10 vuoden luvalla mahdollisesti pystyisi läjittämään ruoppausmassoja kyseiselle alueelle luvan vanhentumisesta johtuen.

Hakemuksen mukaan läjityksellä voidaan nähdä olevan kalastolle lyhytaikaisia ja pitkäaikaisia vaikutuksia. Lyhytaikaiset vaikutukset ovat veden samentuminen ja lisääntyneen liikenteen aiheuttama melu (proomut). Pitkäaikaisina vaikutuksina voidaan nähdä habitaattien menetys ja virtausolosuhteiden muutokset läjitysmassojen peittäessä merenpohjaa. Hakemuksen mukaan läjitysalueella, eikä sen välittömässä läheisyydessä ole kalojen lisääntymisalueita.

Hakemuksessa esitettyjen karttojen mukaan läjitysalueesta reilun 500 m päässä sijaitsee karisiian ja silakan kutualueita.

Läjitysalueen läheisyydessä kulkee lohen ja todennäköisesti vaellussii-an vaellusreittejä ja näihin läjityksellä voi olla ajoittaisia vaikutuksia. Ruoppausmassojen läjityksessä tulisi minimoida mahdolliset vaikutukset kalastoon.

Korvausasiat alueella toimivien ammattikalastajien kanssa tulisi saattaa kuntoon ennen töiden aloittamista.

Jälkitarkkailuna on esitetty, että pohjaeläimistön toipumista läjitysalueella seurataan kertaalleen ennakkotarkkailun yhteydessä muodostetun verkoston alueella. Jälkitarkkailu on suunniteltu tehtäväksi kaksi vuotta vesistötöiden päättymisen jälkeen. Olisi harkittava, onko tämä riittävä seuranta pohjaeläimistön toipumiselle, mikäli alueelle läjitetään ruopattavia massoja vesistötöiden päättymisen jälkeenkin.

Läjitäsalueen vaikutuksia kalastoon ei ole esitetty seurattavaksi hakemuksessa esitettyssä kalataloustarkkailuohjelmassa. Tarkkailuohjelma koski Hanhikivi niemen läheisyyden vesirakennustöitä.

Läjitäsalueen vaikutuksia lähimpiin kalojen kutualueisiin tulisi seurata vähintään ennakkotarkkailulla ja jälkitarkkailulla.

6) Pyhäjoen kunnanhallitus on kaavoitusviranomaisena todennut, ettei sillä ole huomautettavaa.

7) Raahen kaupungin ympäristölautakunta on ympäristönsuojeluviranomaisena lausunnossaan todennut, että läjitäsalue sijaitsee olemassa olevan maakuntakaavan mukaan tuulivoimaloille soveltuvan alueen vieressä (kaavamerkintä en-tv) , läjitäsalueen koillisnurkka en-tv alueella. Valmisteilla olevan uuden maakuntakaavan 1. vaihekaavan luonnoksessa tuulivoimaloille soveltuva alue on hieman kasvanut voimassa olevaan maakuntakaavan mukaiseen en-tv alueeseen nähden ja haettu läjitäsalue rajautuu maakuntakaavan 1. vaihekaavan luonnoksessa esitettyyn tuulivoimalle soveltuvan alueen eteläpuolelle osittain alueen sisälle. Muita kaavamerkintöjä ei voimassa olevassa maakuntakaavassa, eikä valmisteilla olevan maakuntakaavan 1. vaihekaavan luonnoksessa haetun läjitäsalueen läheisyydessä ole. Maakuntakaavan mukaiselle tuulivoimaloille soveltuvalle alueelle on käynnissä Maanahkiaisen merituulivoimapuiston osayleiskaavoitus Raahen kaupungin ja Pyhäjoen kunnan alueella. Läjitäsalue sisältyy osittain esitetyn Maanahkiaisen merituulipuiston suunnittelualueen sisälle. Lupakäsittelyssä tulisi huomioida mahdollinen tuulipuiston sijoittuminen maakuntakaavan mukaiselle alueelle.

Hakemuksen mukaan ruoppausmassat eivät sisällä vesiympäristölle haitallisia aineita, näin ollen läjitettävistä massoista ei katsota aiheutuvan ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa. Ruopattavien massojen läjitämisestä aiheutuu alueellista veden samentumista ja alueen ekologisten olosuhteiden heikkenemistä. Hakemuksen mukaan alueella ei kasva vesikasveja vesialueen syvyydestä johtuen. Näin ollen veden samentumis- ja kiintoainevaikutuksista ja merenpohjan peittymisestä kärsivät kalasta ja läjitäsalueen ja sen läheisyyden pohjaeläimistö. Läjitäsalueelta ja todennäköisesti läjitäsalueen välittömästä läheisyydestä pohjaeläimistä häviää läjityksen seurauksena. Hakemuksessa todetaan pohjaeläimistön palaavan tavanomaiseksi muutamassa vuodessa läjityksen loputtua. Mikäli aluetta tullaan myöhemmin käyttämään hakemuksessa esitetyn mukaan väylä- ja satama-alueen ylläpitoruoppauksissa syntyvien massojen läjitykseen, tulisi näiden ruopattavien massojen puhtaus selvittää ennen läjitystä kyseiselle läjitäsalueelle. Mikäli läjitäsalueelle läjitetään uusia aineksia parin vuoden välein, ei alueen pohjaeläimistä pääse palaamaan tavanomaiseksi läjitystoimien välissä. Läjitäsalueelle tulisi läjittää vain puhtaita ruoppausmassoja.

Hakemuksessa haetaan lupaa toimille 10 vuodeksi, hakemuksessa mainitaan kuitenkin, että aluetta voidaan käyttää väylä- ja satama-alueen ylläpitoruoppauksissa syntyvien massojen läjitykseen. Hakemuksessa esitetään, että meriväylän ja satama-altaan osalta ylläpitoruoppausvälin arvioidaan olevan noin 10 vuotta. Mikäli nyt haettava lupa olisi voimassa 10 vuotta ja ensimmäiset väylä- ja satama-alueen ylläpitoruoppaukset esiintyisivät vasta 10 vuoden kuluttua, ei nyt haettavalla 10 vuoden luvalla mahdollisesti pystyisi läjittämään ruoppausmassoja kyseiselle alueelle luvan vanhentumisesta johtuen.

Hakemuksen mukaan läjityksellä voidaan nähdä olevan kalastolle lyhytaikaisia ja pitkäaikaisia vaikutuksia. Lyhytaikaiset vaikutukset ovat veden samentuminen ja lisääntyneen liikenteen aiheuttama melu (proo- mut). Pitkäaikaisina vaikutuksina voidaan nähdä habitaattien menetys ja virtausolosuhteiden muutokset läjitysmassojen peittäessä meren- pohjaa. Hakemuksen mukaan läjitysalueella, eikä sen välittömässä läheisyydessä ole kalojen lisääntymisalueita. Hakemuksessa esitettyjen karttojen mukaan läjitysalueesta reilun 500 m päässä sijaitsee karisiian ja silakan kutualueita. Läjitysalueen läheisyydessä kulkee lohen ja todennäköisesti vaellussiian vaellusreittejä ja näihin läjityksellä voi olla ajoittaisia vaikutuksia. Ruoppausmassojen läjityksessä tulisi minimoida mahdolliset vaikutukset kalastoon. Korvausasiat alueella toimivien ammattikalastajien kanssa tulisi saattaa kuntoon ennen töiden aloittamista.

Jälkitarkkailuna on esitetty, että pohjaeläimistön toipumista läjitysalueella seurataan kertaalleen ennakkotarkkailun yhteydessä muodostetun verkoston alueella. Jälkitarkkailu on suunniteltu tehtäväksi kaksi vuotta vesistötöiden päättymisen jälkeen. Tulee miettiä onko tämä riittävä seuranta pohjaeläimistön toipumiselle, mikäli alueelle läjitetään ruopattavia massoja vesistötöiden päättymisen jälkeenkin. Läjitysalueen vaikutuksia kalastoon ei ole esitetty seurattavaksi hakemuksessa esitetyssä kalataloustarkkailuohjelmassa. Tarkkailuohjelma koski Hanhikivi niemen läheisyyden vesirakennustöitä. Läjitysalueen vaikutuksia lähimpiin kalojen kutualueisiin tulisi seurata vähintään ennakkotarkkailulla ja jälkitarkkailulla

MUISTUTUKSET JA MIELIPITEET

- 8) Perämeren eteläinen kalastusalue on vaatinut,** että aluehallintovirasto ei anna valmistelulupaa ennen päätöksen lainvoimaisuutta. Kalastusalue on vaatinut lisäksi, ettei toimijalle myönnetä lupaa satamaruoppaukseen, ruoppausmassojen meriläjitysalueen perustamiseen eikä jäähdytysveden purkurakenteen rakentamiselle.

Kalastusalue on edellyttänyt lupien myöntämisen ehdoiksi että hakija korvaa kaikki hankkeissa ammattikalastajille mahdollisesti aiheutuvat vahingot ja haitat, kuten pyydysten likaantumisen, kalakannan heikkenemisen ja veden samentumisen sekä näistä johtuvat ansion-

menetykset täysimääräisinä. Lisäksi kalastusalue on edellyttänyt, että työt keskeytetään välittömästi mikäli edellä mainittuja ongelmia ja haittoja kalastukselle ilmenee.

Edelleen kalastusalue on vaatinut lupien ehdoiksi hakijan esittämien kalatalousmaksujen viisinkertaistamista sekä niiden asettamista rakennusaikaisen korvauksen sijaan jatkuvakestoiseksi korvaukseksi.

Perusteluinaan kalastusalue on esittänyt, että kaikista luvanhakijan toimenpiteistä aiheutuu vesiympäristölle ja siten kalastolle ja kalastukselle vahingollista veden samentumista, kiintoaineen voimakasta kulkeutumista, kalojen normaalin syömis- ja vaelluskäyttäytymisen häiriötä ja muutoksia ja siten suoraa ja välillistä sekä mahdollisesti myös pysyvää haittaa alueen kalataloudelle.

Kalastajilla on lähivuosien esimerkki laajoista ruoppauksista alueella. Vuonna 2009 Raahen syväväylän ruoppauksen aikana ruoppauksen ja maa-aineksen läjityksen aiheuttama veden samentuminen kulkeutui etelä- ja länsivirtausten mukana viidenkymmenen kilometrin päähän Siikajoen rannikolle saakka. Meren jäätyminen ei hidastanut kiintoaineen kulkeutumista, vaan kalastajat havaitsivat sameuden edelleen 2009 ja 2010 vuodenvaihteessa jään alta kalastaessaan. Merivirtaukset ovat alueella voimakkaita. Hakijan suunnittelemat hankkeet aiheuttavat erittäin voimakasta, pitkäaikaista ja arvaamatonta samentumista Pyhäjoen, Raahen ja Siikajoen rannikolla. Erityisesti suunnitellun läjitysalueen sijainti etelä- ja länsivirtausten aikana tuo lietteen helposti rannikolle saakka. Hakijan mainitsema 2–4 km samentuman kulkeutuminen on täysin riittämätön ja puutteellinen arvio haitan laajuudesta.

Merenpohjan sedimentti on hyvin hienojakoista ainesta. Työn aikana sedimentin kulkeutuminen ja sen aiheuttama veden samentuminen riippuvat sääolosuhteista ja niiden aiheuttamista virtauksista. Lisäksi pohjasta saattaa liueta haitallisia aineita. Toiminnan haittoja ja vaikutuksia ympäristölle on mahdotonta ennustaa tehdyistä selvityksistä huolimatta.

Hakijan suunnitellut toimenpiteet ajoittuvat aluksi kolmelle vuodelle. Tämän jälkeen väylän ja sataman ylläpitoruoppaus on suunniteltu tehtävän kymmenen vuoden välein. Perustettavaksi suunnitellun läjitysalueen kuormituksen voidaan katsoa olevan pahimmillaan jatkuvaa. Täten kalastukselle ja alueen kalataloudelle aiheutuvan haitan voidaan katsoa olevan jatkuvaa ja olosuhteista riippuen erittäin haitallista.

Ihmisen toiminta maalla ja merellä aiheuttaa laajasti muutoksia Perämeren vesiekosysteemeissä. Voidaan todeta, että jokainen maansiirtoon liittyvä hanke aiheuttaa ympäristömuutoksia ja kokonaisuudessaan näiden toimien seurannaisvaikutukset etenkin rannikkovesissämme ovat haitallisia.

Kalastusalue edustaa vesialueiden omistajia sekä myös kalastus-oikeuden haltijoita. Kalastuksen harjoittajat seuraavat ajantasaisesti ympäristössä ja kalakannoissa tapahtuvia muutoksia. Viime vuosikymmenet vesiluonnon ja kalaston monimuotoisuus on taantunut. Tämä kehitys ei ole valtion erilaisista ympäristöohjelmista huolimatta muuttunut parempaan suuntaan. Päinvastoin, yhä uudet ja entistäkin massiivisemmat ja usealla taholla jatkuvat rakennushankkeet, kaivos-toiminta, liikenteen ja teollisuuden ruoppaushankkeet sekä niiden välil-liset päästöt aiheuttavat rannikkovesien rehevöitymisen kiihtymistä se-kä vesiluonnon ja kalastuksen häiriintymistä. Lisänä tulevat turvetuo-tannon, maa- ja metsätalouden sekä teollisuuden kuormitus jokien mu-kana sisämaasta.

Aluehallintovirasto yhdessä lupia myöntävän ELY-keskuksen kanssa on mitä suurimmassa määrin vastuussa tulevaisuuden vesien tilasta. Kalastajat ovat hoitaneet ja palauttaneet omin varoin Perämeren ranni-kon vaellussiikakantoja, jotka ehtivät monista joista hävitä kokonaan vesirakentamisen ja maankäytön voimistumisen seurauksena. Siika-kantojen hoito tapahtuu edelleen istutusten kautta johtuen vesien huo-nosta tilasta.

Tilanne on kalavesien hoitajien kannalta kestävä. Kalavedenhoito-toiminta tähtää kestävä luonnontuotannon ylläpitämiseen ja kalakan-tojen monimuotoisuuteen sekä kotimaisen elintarviketuotannon perus-pilarin, kalakantojen, vaalimiseen. Tämä on kalastuslain ensimmäinen edellytys kalastukselle. Teollinen rakentaminen, energiantuotanto ja lii-kenne sekä niiden aiheuttamat välittömät ja välilliset päästöt sekä nii-den luvittaminen ovat suorassa ristiriidassa tämän kansallista resurssia vaalivan, kalastuslain edellyttämän toiminnan kanssa. Lupahakemuk-sen käsittelijän tulee ottaa huomioon kysymys laillisen toiminnan, jota kalastus ja kalavedenhoito on, edellytysten ja mielekkään perustan tur-vaaminen lupahakemuksia käsitellessään.

Uudessa, valmisteilla olevassa kalastuslakiesityksessä kalastuksen jär-jestämisen yhtenä pääpainona on kalojen luonnollisen lisääntymisen turvaaminen. Jos ympäristöluvan ehtoina on tavan takaa kalastolle ai-heutuneen vahingon korvaaminen rahalla eli luonnontuotannon kor-vaaminen poikasistutuksin, miten tulevan lain periaate toteutuu pitkällä tähtäimellä lupaviranomaisen näkökulmasta?

Kalastusalue on kirjelmässä edellyttänyt, että ympäristölupien myön-tämisen edellytyksenä tulee olla alueen kaikkien toimien yhteisvaiku-tusten tarkastelu sekä varovaisuusperiaate. Viranomaisen tulee turvata kalatalouden toiminnan mahdollisuus voimassa olevan kalastuslain mukaisesti. Alueellisesti ei ole kestävää antaa lupaa yhtä aikaa useille massiivisille, pitkäkestoille ruoppaushankkeille kuten kyseisessä ha-kemuksessa, kaivosten jätevesille, yhdyskuntien jätevesille ja teolli-suuden jätevesille. Useiden eri haitan aiheuttajien seuranta on yhä vai-keampaa ja kalliimpaa. Haittojen syntyminen tulee ehkäistä jo suunnit-telu- ja selvitysvaiheessa, eikä jälkikäteen lupaehtoja muuttamalla.

9) Parhalahden osakaskunta (Parhalahden jakokunta 625–403–876–2) on vaatinut, että lupaa ei tule myöntää.

Hakemukset perustuvat vanhentuneeseen vuonna 2008 valmistuneeseen ympäristövaikutusten arviointiselostukseen. Myös periaatepäätöksen lainmukaisuus ja mahdollinen uudelleen käsittelyn tarve on vielä juridisessa selvittelyssä.

Uuden YVA-selostuksen on määrä valmistua helmikuussa 2014 ja tulla nähtäville maaliskuussa 2014. YVA -ohjelmassa esitetyn aikatauluarvion mukaan yhteysviranomaisen on määrä antaa lausuntonsa YVA-selostuksesta kesäkuussa 2014.

Tässä vaiheessa asianosaisilla ei ole tietoa uuden YVA-selostuksen sisällöstä eikä siten mahdollisuutta arvioida nyt vireillä olevien vesilain mukaisten hakemusten vaikutuksia. Asianosaisena kiinteistön omistajan tulee voida perustaa muistutuksensa ajantasaiseen tietoon.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyä koskevan lain mukaan viranomainen ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen tai tehdä muuta siihen rinnastettavaa päätöstä ennen kuin se on saanut käyttöönsä arviointiselostuksen ja yhteysviranomaisen siitä antaman lausunnon. Hanketta koskevasta lupapäätöksestä tai siihen rinnastettavasta muusta päätöksestä on käytävä ilmi, miten arviointiselostus ja siitä annettu yhteysviranomaisen lausunto on otettu huomioon.

Vastaavasti ydinenergiain lain mukaan hakija ei saa ryhtyä sellaisiin valtioneuvoston asetuksella säädettäviin toimenpiteisiin, jotka taloudellisen merkityksensä vuoksi saattavat vaikeuttaa eduskunnan ja valtioneuvoston mahdollisuutta ratkaista asia vapaan harkintansa mukaan.

Osa satamarakenteista ja jäähdytysvedenottorakenteista sijaitsee osayleiskaavassa ja asemakaavassa ko. tarkoitukseen osoitetun alueen ulkopuolella.

Hakijalla ei ole voimassaolevaa vuokrasopimusta eikä kiinteistökaupan esisopimusta Parhalahden jakokunnan maa- ja vesialueesta (625–403–876–2). Oikeutta toiselle kuuluviin alueisiin ei tule myöntää. Myöskään lupaa valmistelevien töiden aloittamiseen muiden omistamilla alueilla ei tule myöntää. Satama- ja jäähdytysvedenottorakenteita koskevan hakemuksen liitteessä 8 on jätetty huomiotta Parhalahden jakokunnan maalla sijaitsevat n. 10 kesämökkiä. Lähialueen kiinteistöille aiheutuvat haitat on otettava paremmin huomioon samoin kuin vesialueen käytön rajoitukset.

Hakijan tulee yksilöidä tarkemmin, mitä valmistelutoimenpiteet käytännössä tarkoittavat, jotta asianosaiset voivat arvioida niiden merkitystä. Hakijan tulee myös selvittää, miten pyrkii vähentämään mahdollisten toimenpiteiden haittoja.

Muinaismuistolailla suojeltu Hanhikivi tulee huomioida ja varmistaa sen säilyminen. Samoin tulee luonnonsuojelulain mukaisesti huomioida Parhalahden jakokunnan alueella sijaitsevan Parhalahden–Syölätinlahden ja Heinikarinlammen Natura-alueen säilyminen. Myös uhanalaisiin kasveihin, kluuvijärviin, viitasammakoihin ym. luontoarvoihin tulee soveltaa, mitä luonnonsuojelulaissa säädetään.

Valmistelulupiin hakijan esittämät vakuussummat vaikuttavat koh-
tuuttoman pieniltä hankkeen kokoon ja mahdollisiin peruuttamattomiin
vaikutuksiin nähden. Vakuussummat on syytä arvioida ja esittää selvi-
tys, mihin ne perustuvat. Myöskään vesialueen omistajalle esitetty
1 750 euron hehtaariohtainen kertakorvaus käyttöoikeudesta ei ole
suhteessa hankkeen vaikutuksiin ja pysyviin haittoihin. Suuntaa anta-
vana arviona käyttöoikeudesta voidaan pitää 1–2 €/m².

Mikäli haettuja vesilupahakemuksia ei hylätä, ne on palautettava haki-
jalle valmisteltaviksi ajantasaisin tiedoin ja sen jälkeen annettava asi-
anosaisille mahdollisuus lausua asiasta uudelleen.

10) XX, ammattikalastaja, on ilmoittanut kalastavansa rysillä ja verkoilla
siikaa, lohta, taimenta ja silakkaa kyseessä olevalla merialueella.
Ruoppaustöitä ja muita maa-alueilla tehtäviä töitä ei saa aloittaa ennen
kuin kaikki lupa-asiat on kunnossa. Ammattikalastukselle aiheutuvat
vahingot tulee korvata täysimääräisesti.

11) Parhalahden kalastajainseura ry on vaatinut, että hakijalle ei tule
myöntää haettua lupaa.

Parhalahden kalastajainseuran perustamisvuosi on 1942. Sen tarkoi-
tusperiin on kuulunut vuosikymmenten ajan pitää alueen kalakannat
elinvoimaisina istuttamalla vaelluskaloja mm. vaellussiikaa, meri-
taimenta, purotaimenta ja hoitamalla alueen kalavesiä siten, että pyyn-
tialueet ovat pysyneet pyyntikuntoisina.

Seuran vesialue pitää sisällään luonnonvaraisia kalakantoja, mitä ei ta-
vata naapuripitäjien muissa vesistöissä. Liminkaojan vesistöissä on
täysin luonnonvarainen ja erittäin harvinainen meriharjuskanta, jota ei
tavata istutuskannoilla muuttamattomana koko Suomessa kuin Parha-
lahdella Liminkaojalla. Kyseinen joki on tunnettu laajasti harvinaisen
suurista jopa suomenennätyspainojen harjuksistaan. Hanhikiven alue
on kyseisen harjuskannan lisääntymis- ja syöntialuetta, jolloin alueen
muutokset vaarantavat kyseisen kalakannan totaalisesti.

Kalastajainseura on erittäin huolestunut kyseisen hankkeen tuomista
vaikutuksista korvaamattoman arvokkaille luonnonvaraisille kala-, rapu-
ja nahkiaiskannoille, jotka ovat viihtyneet alueen vesistöissä vuosi-
kymmenten ajan. Kaikki asiat eivät ole rahalla korvattavissa eivätkä mi-
tattavissa. Asiat, jotka kerran menetetään, ei voi enää koskaan pa-
lauttaa.

Parhalahden kalastajainseura on alueen kalastusoikeuden haltija ja myöntää alueelle kalastusoikeuden jäsenilleen ja vieraslupalaisille. Kyseisen hankkeen vesiä sotkevat/pilaavat vaikutukset lamauttavat alueella kalastuksen käytännössä kokonaan ja kalliit kalastajien pyydykset ym. jäävät käyttämättömiksi. Alueella, mihin purkurakenteita olisi tarkoitus toteuttaa, ovat seuran lähes ainoat rysäpaikat, ja ne on varattu jo kalastajien käyttöön useiksi vuosiksi eteenpäin. Korvaavia paikkoja ei kalastajainseuran alueella ole ja yleensä rysäpaikkoja ei myönnetä kuin seuran jäsenille. Näin ollen kyseinen pyyntimuoto ei tule kysymykseen seuran jäsenille muidenkaan seurojen alueilla.

Hakija aiheuttaa myös virkistyskalastajille erittäin suurta haittaa myös taloudellisessa mielessä, haitta on kymmeniä tuhansia euroja.

12) Raahen kalastajain seura ry on vaatinut, että aluehallinto ei anna valmistelulupaa ennen päätöksen lainvoimaisuutta. Lisäksi yhdistys on vaatinut, että hakijalle ei myönnetä lupaa sataman ruoppaukseen, ruoppausmassojen meriläjitysalueen perustamiseen eikä jäähdytysveden purkurakenteen rakentamiselle. Lisäksi yhdistys on vaatinut lupien myöntämisen ehdoiksi että hakija korvaa kaikki hankkeissa ammattikalastajille mahdollisesti aiheutuvat vahingot ja haitat, kuten pyydysten likaantumisen, kalakannan heikkenemisen ja veden samentumisen sekä näistä johtuvat ansionmenetykset täysimääräisinä. Yhdistys on myös vaatinut, että työt keskeytetään välittömästi mikäli edellä mainittuja ongelmia ja haittoja kalastukselle ilmenee. Ottaen huomioon alueen suuruuden, yhdistys on vaatinut lupien ehdoiksi hakijan esittämien kalatalousmaksujen kymmenkertaistamista sekä niiden asettamista rakennusaikaisten korvausten sijaan jatkuvakestoisiksi korvauksiksi.

Perusteluinaan yhdistys on esittänyt, että kaikista luvanhakijan toimenpiteistä aiheutuu vesiympäristölle ja siten kalastolle ja kalastukselle vahingollista veden samentumista, kiintoaineen voimakasta kulkeutumista tuulen ja merivirtausten mukana, kalojen normaalin syömis- ja vaelluskäyttäytymisen häiriötä ja muutoksia ja siten suoraa ja välillistä sekä mahdollisesti myös pysyvää haittaa alueen kalataloudelle ja elinkeinon harjoittamiselle.

Allekirjoittaneella on lähivuosien esimerkki laajoista ruoppaustöistä alueella. Vuonna 2009 Raahen syväväylän ruoppauksen aikana ruoppauksen ja maa-aineksen läjityksen aiheuttama veden samentuminen kulkeutui etelä- ja länsivirtausten mukana viidenkymmenen kilometrin päähän Siikajoen rannikolle saakka. Meren jäätymisenkään ei hidastanut kiintoaineen kulkeutumista, vaan sameutta havaittiin edelleen 2009 ja 2010 vuodenvaihteessa jään alta kalastaessa. Veden samentuminen estää myös vaellussiian nousun jokiin.

Ruoppauksen yhteydessä meren pohja muuttuu tai peittyy ja samalla häviää mahdollinen pohjaeliöstö ja kasvillisuus etenkin voimaloiden perustusten alueelta. Pohjaeläimistön ja kasvillisuuden häviäminen saat-

taa välillisesti vaikuttaa kaloihin ravinnon, suojapaikkojen ja kutualueiden tuhoutumisena. Näön avulla saalistavien kalojen saalistustehokkuus saattaa heikentyä ruoppauksesta aiheutuvan veden samentumisen myötä. Veden samentuminen ja ruoppauksen jälkeen jättämän maa-aineksen kulkeutuminen merivirtojen ja tuulten mukana vaikuttaa paitsi saalismääriä alentavasti, lisää myös merkittävästi työmäärää pyydysten ylimääräisen puhdistamisen myötä.

Merivirtaukset ovat alueella voimakkaita. Hakijan suunnittelemat hankkeet aiheuttavat erittäin voimakasta, pitkäaikaista ja arvaamatonta samentumista Pyhäjoen, Raahen ja Siikajoen rannikolla. Erityisesti suunnitellun läjitysalueen sijainti etelä- ja länsivirtausten aikana tuo lietteen helposti rannikolle saakka. Näin ollen hakijan mainitsema 2–4 km:n samentuman kulkeutuminen on täysin riittämätön ja puutteellinen arvio haitan laajuudesta.

Merenpohjan sedimentti on hyvin hienojakoista ainesta. Työn aikana sedimentin kulkeutuminen ja sen aiheuttama veden samentuminen riippuvat sääolosuhteista ja niiden aiheuttamista tuuli- ja merivirtauksista. Lisäksi pohjasta saattaa liueta haitallisia aineita. Toiminnan haittoja ja vaikutuksia ympäristölle sekä kalastuselinkeinolle on mahdotonta ennustaa tehdyistä selvityksistä huolimatta.

Hakijan suunnitellut toimenpiteet ajoittuvat aluksi kolmelle vuodelle. Tämän jälkeen väylän ja sataman ylläpitoruoppaus on suunniteltu tehtävän kymmenen vuoden välein. Perustettavaksi suunnitellun läjitysalueen kuormituksen voidaan katsoa olevan pahimmillaan jatkuvaa. Täten kalastukselle ja alueen kalataloudelle aiheutuvan haitan voidaan katsoa olevan jatkuvaa ja olosuhteista riippuen erittäin haitallista.

Voidaan todeta, että kaikki maansiirtoon liittyvät hankkeet aiheuttavat ympäristömuutoksia ja kokonaisuudessaan näiden toimien seurannaisvaikutukset etenkin rannikkovesissämme ovat haitallisia.

Me kalastuselinkeinonharjoittajina seuraamme ajantasaisesti ympäristössä ja kalakannoissa tapahtuvia muutoksia. Havaintojemme mukaan viime vuosikymmeninä vesiluonnon ja kalaston monimuotoisuus on taantunut. Yhä uudet ja entistäkin massiivisemmat ja usealla taholla jatkuvat rakennushankkeet, kaivostoiminta, liikenteen ja teollisuuden ruoppaus- ja tuulipuistohankkeet sekä niiden välilliset päästöt aiheuttavat rannikkovesien rehevöitymisen kiihtymistä sekä vesiluonnon ja kalastuksen häiriintymistä. Lisänä tulevat turvetuotannon, maa- ja metsätalouden sekä teollisuuden kuormitus jokien mukana sisämaasta.

Aluehallintovirasto yhdessä lupia myöntävän ELY-keskuksen kanssa on mitä suurimmassa määrin vastuussa tulevaisuuden vesien tilasta. Me kalastuselinkeinon harjoittajat olemme hoitaneet ja palauttaneet omin varoin Perämeren rannikon vaellussiikakantoja, jotka ehtivät monista joista hävitä kokonaan vesirakentamisen ja maankäytön voimis-

tumisen seurauksena. Siikakantojen hoito tapahtuu edelleen istutusten kautta johtuen vesien huonosta tilasta.

Tilanne on kalavesien hoitajien ja kalastajien kannalta kestämaton. Kalavedenhoitotoiminta tähtää kestäväen luonnontuotannon ylläpitämiseen ja kalakantojen monimuotoisuuteen sekä kotimaisen elintarviketuotannon peruspilarin, kalakantojen, vaalimiseen. Tämä on kalastuslainsäädännön ensimmäinen edellytys kalastukselle. Lupahakemuksen käsittelijän tulee ottaa huomioon kysymys laillisen toiminnan, jota kalastus ja kalavedenhoito ovat, edellytysten ja mielekkään perustan turvaaminen lupahakemuksia käsitellessään.

Uudessa, valmisteilla olevassa kalastuslakiesityksessä kalastuksen järjestämisen yhtenä pääpainona on kalojen luonnollisen lisääntymisen turvaaminen. Jos ympäristöluvan ehtoina on tavan takaa kalastolle aiheutuneen vahingon korvaaminen rahalla eli luonnontuotannon korvaaminen poikastutuksin, miten tulevan lain periaate toteutuu pitkällä tähtäimellä lupaviranomaisen näkökulmasta?

Yhdistys on vaatinut ja edellyttänyt, että ympäristölupien myöntämisen edellytyksenä tulee olla alueen kaikkien toimien yhteisvaikutusten tarkastelu sekä varovaisuusperiaate. Viranomaisen tulee turvata kalatalouden toiminnan mahdollisuus voimassa olevan kalastuslain mukaisesti. Alueellisesti ei ole kestävää antaa lupaa yhtä aikaa useille massiivisille, pitkäkestoisille ruoppaushankkeille kuten kyseisessä hakemuksessa, kaivosten jätevesille, yhdyskuntien jätevesille ja teollisuuden jätevesille. Useiden eri haitan aiheuttajien seuranta on yhä vaikeampaa ja kalliimpaa. Haittojen syntyminen tulee ehkäistä jo suunnittelu- ja selvitysvaiheessa, eikä jälkikäteen lupaehdoja muuttamalla. Muisuttaja on toivonut, että viranomaiset lupia myöntäessään eivät jättäisi huomiotta paikallisen väestön ja erityisesti kalastajien pitkään kokeemukseen perustuvaa asiantuntemusta kyseessä olevien hankkeiden ympäristöhaittojen arvioinnissa.

13) Pro Hanhikivi ry on muistutukseksi ja mielipiteeksi nimeämässään kirjelmässä vaatinut, että Pohjois-Suomen aluehallintovirasto hylkää vesilupahakemuksen kokonaisuudessaan, eikä myönnä Fennovoima Oy:lle vesilupaa Hanhikiven jäähdytysveden purkurakenteiden ja sen penkereiden rakentamiseen eikä valmistelulupaa eli lupaa saada aloittaa valmistelevat työt ennen päätöksen lainvoimaisuutta. Lisäksi yhdistys on vaatinut, että Pohjois-Suomen aluehallintovirasto ei myönnä Fennovoima Oy:lle oikeutta toiselle kuuluviin vesialueisiin eikä lupaa kluuvijärven hävittämiseen.

Mikäli vesilupahakemuksia ei hylätä, tulee vesilupahakemukset palauttaa hakijalle uudelleen valmisteltaviksi siten, että hakemukset perustuvat ajantasaiseen ympäristövaikutusten arviointiin. Yhdistys on vaatinut, että vesilupahakemukset tässä tapauksessa asetetaan uudelleen nähtäville ja asianosaisilla on mahdollisuus esittää muistutuksia ja mielipiteitä hakemuksista.

Siinä tapauksessa, että vesilupahakemuksia ei jostain syystä palauteta hakijalle uudelleen valmisteltavaksi, asianosaisille tulee varata vielä tilaisuus vastaselityksen antamiseen.

Yhdistys on katsonut, että lupahakemusten mukaiset vesitaloushankkeet ja rakentamissuunnitelmat kokonaisuutena todennäköisesti merkittävästi heikentävät valtioneuvoston Natura 2000 -verkostoon sisällytetyn, hankealueen läheisyydessä sijaitsevan Parhalahden–Syölätinlahden ja Heinikarinlammen Natura-alueen (FI1104201) suojeluperusteena olevia luonnonarvoja ja vaatinut, että hakija teettää luonnonsuojelulain 65 §:n tarkoittaman arvioinnin suunniteltujen vesitaloushankkeiden ja rakentamistoimien vaikutuksista kyseisen Natura-alueen luonnonarvoihin.

Perustelunaan yhdistys on esittänyt, että hakijan lupahakemusten mukaiset vesitaloushankkeet liittyvät kiinteästi yhtiön hankesuunnitelmaan rakentaa Hanhikivenniemielle ydinvoimalaitos, josta valtioneuvosto on antanut periaatepäätöksen 6.5.2010 ja jonka eduskunta päätti 1.7.2010 pitää sellaisenaan voimassa. Fennovoima Oy:lle myönnetyn periaateluvan mukaisessa ydinvoimalaitoshankkeessa on kuitenkin tapahtunut vesilupahakemusten nähtävillä oloon mennessä sellaisia olennaisia muutoksia, joiden johdosta on hyvin kyseenalaista, onko ydinvoimalahanke vuonna 2010 myönnetyn periaateluvan mukainen.

Hankkeen omistusrakenteen, rahoitussuunnitelmien, suunnitellun ydinlaitoksen reaktortyyppin ja sen toimittajan olennaisesti muututtua alkuperäisistä suunnitelmista, työ- ja elinkeinoministeriö on edellyttänyt (syyskuussa 2013), että ydinenergialain (1987/990) 6 §:n mukaisesti periaateluvan myöntämisen edellytyksenä laadittava ympäristövaikutusten arviointi (YVA) tehdään Fennovoiman ydinvoimalaitoshankkeessa kokonaan uudelleen. Työ- ja elinkeinoministeriö antoi yhteysviranomaisena lausuntonsa Fennovoima Oy:n uudesta YVA -ohjelmasta 13.12.2013. Hankkeen ympäristövaikutuksia, haittavaikutusten lieventämismahdollisuuksia ja hankkeen toteuttamiskelpoisuutta arvioivan YVA-selostuksen on määrä valmistua helmikuussa 2014. YVA-ohjelmassa esitetyn aikatauluarvion mukaan yhteysviranomaisen on määrä antaa YVA-selostuksesta lausuntonsa kesäkuussa 2014.

Hakija on valmistellut vesilupahakemuksensa ja niihin sisältyvät muut lupahakemukset vanhentuneeseen, vuonna 2008 laadittuun ympäristövaikutusten arviointiin ja sen sisältämiin selvityksiin perustuen ja näin jättänyt vesilupahakemuksensa Pohjois-Suomen aluehallintovirastoon täysin ennenaikaisesti ja virheellisiin tietoihin perustuen. On myös todettava, että asianosaisilla ei näin ole mahdollisuutta arvioida lupahakemusten mukaisten vesitaloushankkeiden kaikkia vaikutuksia, kun vesitaloushankkeet sisältävän ydinvoimalaitoshankkeen ympäristövaikutusten arviointi on keskeneräinen.

YVA-lain (laki ympäristövaikutusten arvioinnista) 13 §:n mukaan viranomaisella ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen tai tehdä muuta siihen rinnastettavaa päätöstä ennen kuin se on saanut käyttöönsä arviointiselostuksen ja yhteysviranomaisen siitä antaman lausunnon.

Työ- ja elinkeinoministeriö on ilmoittanut, että ydinenergilain (1987/990) 6 §:n edellyttämän uuden YVA-prosessin ja ydinenergilain 12 §:n edellyttämän Säteilyturvakeskuksen (STUK) laatiman uuden turvallisuusarvion valmistuttua sekä Pyhäjoen kunnan uudelleen lausuttua ydinenergilain 12 §:n mukaisesti kantansa hankkeelle, työ- ja elinkeinoministeriö tekee asiakokonaisuudesta yhteenvedon ja valmistelee ministeriön kannan hankkeesta. Selvitysten valmistuttua Fennovoima Oy:n ydinvoimahanke käsitellään työ- ja elinkeinoministeriön kannan pohjalta uudelleen valtioneuvostossa ja päätetään mahdollisesta eduskunnan periaatepäätöksen (PAP) uudelleenkäsittelystä. Ministeriön aikatauluarvion mukaan tämä tapahtuu syyskuussa 2014.

Fennovoima Oy:n hankkeen toteutuskelpoisuuden ja yhteiskunnan kokonaisedun arviointi on monin tavoin kesken. Ennen kuin eduskunta on tehnyt asiassa mahdollisen uuden päätöksensä, periaateluvan hakija (Fennovoima Oy) ei saa ydinenergilain 15 §:n 2 momentin mukaan ryhtyä sellaisiin valtioneuvoston asetuksella säädettäviin toimenpiteisiin, jotka taloudellisen merkityksensä vuoksi saattavat vaikeuttaa eduskunnan ja valtioneuvoston mahdollisuuksia ratkaista asia vapaan harkintansa mukaan. Toteutumisedellytyksiltään hyvin epävarmaan ydinvoimalahankkeeseen suoraan sidoksissa olevien vesilupien, vesitaloushankkeiden valmistelulupien tai toisen vesialueisiin oikeuksia sallivien lupien myöntäminen olisi näin ollen ydinenergilain 15 §:n vastaista.

Vesilupahakemuksiin sisällytettyjä, vesilain 2 luvun 12 §:n mukaisia hakemuksia oikeudesta toisen alueisiin tai näiden oikeuksien myöntämisestä ei voida hakijan esittämällä tavalla perustella vesilain 2 luvun 13 §:n 3 momentin tarkoittamalla yleisellä tarpeella. Kun Fennovoima Oy:n ydinvoimalahanke kokonaisuudessaan on tulossa valtioneuvoston käsittelyyn ja hankkeen periaateluvan ja sen myöntämisen perusteet uudelleen harkittaviksi, on myös yleinen tarve ja yhteiskunnan kokonaisuus uudelleen harkittavana. Tämän lisäksi oikeuden myöntäminen toisen alueeseen vesilain 3 luvun 4 §:n 1 momentin mukaisesti edellyttäisi, ettei vesitaloushanke sanottavasti loukkaa yleistä tai yksityistä etua. Näin ei ole Fennovoima Oy:n hakemusten mukaisten vesitaloushankkeiden kohdalla.

Lupahakemusten mukaiset vesitaloushankkeet ja haetut oikeudet toisen vesialueisiin kohdistuvat Hanhikivenniemen ydinvoimalaitosalueen asemakaava-alueelle, mikä on vesilain 3 luvun 5 §:n mukaisesti huomioitava lupa-asiaa ratkaistaessa. Lupahakemuksen mukaiset vesitaloushankkeet eivät ole kaikilta osin sopusoinnussa sitä koskevien maankäyttö- ja rakennuslain mukaisten maankäyttösuunnitelmien

kanssa. Hankkeesta johtuvat mahdolliset kaavamuutostarpeet ja näiden vaikutukset tulee selvittää.

Vesilain 3 luvun 4 §:n mukaan lupa vesitaloushankkeelle myönnetään, jos hanke ei sanottavasti loukkaa yleistä tai yksityistä etua. Seuraavassa esitetyn mukaisesti voidaan arvioida, että Fennovoima Oy:n suunnittelemat vesitaloushankkeet loukkaisivat merkittävästi sekä yleistä että yksityisen etua, eikä vesilain mukaista edellytystä vesilupien myöntämiseen näin ollen ei ole.

Hakija toteaa vesilupahakemuksessaan (Dnro/20/04.09/2013), että vesitaloushankkeesta ei katsota aiheutuvan pysyvää haittaa rantojen käytölle tai rantakiinteistöille. Samoin hankkeesta vastaava yhtiö toteaa, että rakentamisesta ei ennalta arvioiden aiheudu korvattavaa vahinkoa, haittaa tai muuta edun menetystä lukuun ottamatta kalataloudellisia haittoja. Vailla perustelua hakija toisaalta myös esittää, että kielteisiä vaikutuksia voidaan korvata vesilain 13 §:n mukaisin korvauksin, mutta kalastovaikutuksia lukuun ottamatta ei esitä arviota korvattavista kielteisistä vaikutuksista tai korvaussummista. Hakija hakee myös valmistelulupia, jotka sijoittuisivat hakemuksen mukaan alueille, joita ei ole otettu erityiseen käyttötarkoitukseen. Hakija esittää, että valmistelevat työt voitaisiin suorittaa tuottamatta huomattavaa haittaa muulle vesien käytölle tai luonnolle. Väitteet ovat varsin röyhkeitä ja täysin perusteettomia.

Hakemusten mukaiset vesitaloushankkeet sijoittuisivat kalastus-, virkistys- ja vapaa-ajan asumisen käytössä oleville alueille, joiden välittömässä läheisyydessä sijaitsee useita arvokkaita luontokohteita. Jo yksistään sataman proomuterminaalien, aallonmurtajien ja yhdyspenkkeen sijoittuminen kolmen yksityisessä omistuksessa olevan vapaa-ajan asunnon päälle osoittaa hakijan piittaamattomuutta yksityisen omaisuuden suojaan ja siitä johtuviin huomattaviin vahinkoseuraamuksiin.

Kalastovaikutuksiltaan samentumisen, melun tai räjäytystöiden paineaaltojen vuoksi tappava tai vahingoittava vyöhyke ulottuisi 50 m etäisyydelle, voimakkaasti häiriintyvä alue 1 km päähän ja häiriintyvä alue arviolta 5 km:n päähän hankealueesta. Rakentamisen aikaiset vaikutukset kalastukseen arvioidaan merkittäviksi. Pysyvää ja tilapäistä haittaa kalastolle arvioidaan hakemusten mukaisten vesitaloushankkeiden yhteisvaikutuksena syntyvän mm. merenpohjan habitaattien menetyksestä, kalanpoikasten ja mädin vahingoittumisesta, kalojen ravinnonkäytön vaikeutumisesta ja haitoista ravintokohteille (kuten eläinplankton), kalojen lisääntymisalueilta karkottumisesta, äärimmäisen uhanalaisen meriharjuksen kudulle nousun (Liminkaoja) mahdollisesta häiriintymisestä sekä lohen ja vaellussiian karkottumisesta Hanhikiven merialueen edustan tavanomaisilta vaellusreiteiltään, joista liki kaikki kulkevat räjäytyskohteista alle 5 km:n säteellä. Räjäytyksistä arvioidaan aiheutuvan vaikutuksia kalojen käyttäytymiseen aina 5 km:n etäisyydelle asti.

Kalastovaikutuksen arvioinnissa todetaan, että vaikka uhanalaisen karisiian sekä silakan kutualueita tuhoutuu ruoppauksen myötä, sillä ei ole kuitenkaan merkittävää vaikutusta alueen poikastuotantoon kokonaisuutena, ja että esimerkiksi merkittävät Maanahkiaisen ja Lipinän matalikot jäävät yli viiden kilometrin etäisyydelle työkohteista. On kuitenkin huomattava, että Maanahkiaiseen on kaavoitettu ja suunnitteilla 72 merituulivoimalan tuulivoimapuisto, jonka erillisiä tai yhteisvaikutuksia mm. kalastoon ei vesilupahakemuksessa huomioida lainkaan. Samoin lupaharkinnassa tulee varovaisuusperiaatteen mukaisesti huomioida Hanhikiven kärjen alueella sijaitseva äärimmäisen uhanalaisen (CR) meriharjuksen potentiaalinen kutualue, huolimatta siitä, että lupahakemuksen mukaan alueelta ei tehty havaintoja sen kutemisesta vuoden 2012 selvityksessä.

Hanhikivenniemen valtakunnallisesti arvokkaaksi luokiteltu geologinen muodostuma (valtakunnallisesti arvokas kallioalue, KAO110016, arvoluokka 4) jäisi osin jäähdytysveden otto- ja purkurakenteiden alueelle, sekä näiden väliin sijoittuvien läjitysalueiden ja -altaiden alle. Hakija ilmoittaa, että arvokasta kallioaluetta louhittaisiin suunnitelmien mukaan noin 3 hehtaarin alueella ja että pinta-ala on vähäinen verrattuna arvokkaan kallioalueen pinta-alaan (219 ha). Vesilupahakemuksissa ei kuitenkaan mainita, häviääkö arvokasta kallioaluetta myös ydinvoimalahankkeen muiden rakentamistoimenpiteiden myötä, mikä on oleellinen tieto lupien arvioinnin kannalta.

Hakija esittää, ettei hankkeella olisi vaikutusta kulttuuriperintöön ja toteaa lähimmän muinaisjäännöksen, Hanhikiven siirtolohkareen, jäävän rakentamistoimien ulkopuolelle. Hanhikivi, valtakunnallisesti arvokas muinaismuisto, olisi kuitenkin selvästi alle 100 m etäisyydellä suunnitelluista läjitysalueista ja -altaista, jotka sijoittuisivat suunnitelmissa esitetyn mukaisesti jäähdytysveden otto- ja purkurakenteiden väliselle maa-alueelle. Lisäksi jäähdytysveden purkurakenteet patoineen halkovat kiveiltä avautuvaa Raahe–Pyhäjoki -rajalinja, samalla siis historiallista Ruotsin ja Novgorodin/Venäjän välistä rajavyöhykettä. Nämä heikentäisivät selvästi muinaismuiston merkitystä ja myös maisemallista arvoa. Aallonmurtajien, satamarakenteiden, penkereiden, läjitysaltaiden sekä jäähdytysveden otto- ja purkurakenteiden maisemalliset vaikutukset nykyisellään lähes luonnontilaiseen, enimmäkseen matalaa ja maisemaan sulautunutta vapaa-ajan asutusta sisältävään Hanhikivenniemen rantaympäristöön olisivat kaikkiaan erittäin merkittäviä.

Valmistelevien toimenpiteiden ja suunniteltujen vesirakentamistoimien vaikutukset kohdistuisivat siis selkeästi virkistyskäyttöön, vapaa-ajan asumiseen, kalastukseen, luonnonsuojeluun ja luonnonhistoriallisten sekä kulttuurisesti merkittävien kohteiden vaalimiseen käytetyille alueille.

Vesitaloushankkeen suunnitellut rakentamisalueet ja niiden vaikutusalueet ovat suurelta osin jokamiehenoikeuksin vapaan virkistyskäytön

piirissä olevia Hanhikiven ranta- ja vesialueita, joiden käyttömahdollisuus ja pelkästään vapaa liikkuminen alueella lakkaisi pysyvästi vesitaloushankkeiden toteutuessa. Rakentamissuunnitelmat kohdistuvat yksityisen omistamiin maa- ja vesialueisiin. Meren rannoilla sijaitsee useita yksityisen omistamia loma-asuntoja, joista osa purettaisiin ja kaikki joka tapauksessa poistuisivat käytöstä pysyvästi. Näitä on pidettävä huomattavana sekä yleisen että yksityisen edun vastaisina haittoina.

Pysyvää haittaa ja vahinkoa sekä tilapäisesti hyvin voimakasta häiriötä kohdistuisi myös hankealueella tai sen välittömässä läheisyydessä sijaitseviin luontokohteisiin ja suojeltuun eliölajistoon. Vesilupahakemusten Dnro/20/04.09/2013 ja Dnro/21/04.09/2013 mukaisilla hankealueilla ja niiden välittömässä läheisyydessä sijaitsee useita vesilain (2011/587) 11 §:n mukaisia kluuveja, jotka on osoitettu myös asemakaavassa luonnon monimuotoisuuden kannalta erittäin tärkeäksi alueeksi luokiteltavalla luo-2 -merkinnällä. Suunnitellun jäähdytysveden purkualueen välittömässä läheisyydessä (lähimmillään n. 200 m) sijaitsee myös useita luonnonsuojelualueita, jotka hankkeesta laadittujen luontoselvitysten mukaan ovat myös tärkeimpiä vesi- ja kahlaajalinnuston lepäilyalueita Hanhikiven ympäristössä, sisältäen myös erittäin uhanalaisten ja vaarantuneiden kasvilajien esiintymispaikkoja. Häiriövaikutusten merkittävyys alle 2 km etäisyydellä oleviin luonnonsuojelualueisiin sekä Natura-alueen (FI1104201) suojeluarvoihin on selvitettävä.

Linnustovaikutuksien osalta hakemusten mukaisten vesitaloushankkeiden suurimmat vaikutukset aiheutuisivat melusta, veden samentumasta (vesilintujen ravinnonhankinta ja ravintokohteet) sekä alueella liikumisen moninkertaistumisesta. Hanhikivenniemen pesimälinnuston lisäksi häiriövaikutukset kohdistuisivat alueen muuttolinnustoon, jonka on arvioitu olevan paikkalintuja herkempää häiriöille. Häiriö- ja haitta-vaikutukset sijoittuvat todennäköisesti myös salassa pidettävän, äärimmäisen uhanalaisen petolinnun ravinnonhankinta-alueille, mitä ei ole vesilupahakemusten vaikutusarvioissa huomioitu lainkaan. Linnustovaikutuksia arvioitaessa ei mainita mm. Sotalisun kärjellä ja Ankkurinnokalla todennäköisesti pesivää karikukkoa (VU), Hanhikivennokan ja Ankkurinnokan välissä sijaitsevaa varpushaukan reviiriä sekä mahdollista pikkutiiran (EN) pesintää.

Maalla sijaitsevien läjitysalden ja läjitysalueiden erillistä luvitusprosessia on syytä selventää, sillä muiden kuin meriläjitysalueen ei katsota sisältyvän vesilupahakemusten hankealueisiin. Kuitenkin jäähdytysveden otto- ja purkurakenteiden väliselle maa-alueelle sijoittuvien läjitysalden ja -alueiden rakentamista ja käyttöä selostetaan sataman, jäähdytysveden ottorakenteiden ja meriväylän vesilupahakemuksessa (s. 55-56). Maalle sijoittuvien läjitysalden ja -alueiden yhteisvaikutukset vesilupahakemuksissa esitettyihin hanke- ja vaikutusalueisiin on kuitenkin huomioitava, yksilöitävä ja selostettava tarkemmin. Samassa yhteydessä on korjattava vesilupahakemuksen (PSAVI/20/04.09/2013) sisältämä ilmeinen mittakaavavirhe (s. 56, kuva 40), jonka johdosta

muinaismuistolain suojaaman Hanhikiven siirtolohkareen etäisyys hankealueisiin ja niihin kiinteästi liittyviin läjitysalueisiin ja -alueisiin on arvioitava tarkemmin.

Ydinvoimalaitoshankkeen edellyttämien, Fennovoima Oy:n vesilupahakemusten mukaiset vesitaloushankkeet kokonaisuutena ja erikseen arvioituna aiheuttaisivat useita yksityiseen ja yleiseen etuun kohdistuvia pysyviä ja väliaikaisia kielteisiä vaikutuksia ja selvästi loukkaisivat yleistä ja yksityistä etua. Näitä yksityiseen ja yleiseen etuun kohdistuvia kielteisiä vaikutuksia ei voida pitää vähäisinä siinä tapauksessa, että joitakin niistä esitettäisiin korvattaviksi vesilain 13 §:n mukaisin korvauksin. Vesilain (2011/587) 3 luvun 4 §:n 1 momentin edellytykset hakijan hakeman vesiluvan myöntämiseen eivät näin ollen täyty.

Edellytyksiä myöskään vesitaloushankkeiden valmistelulupien myöntämiseen ei ole. Vesilain (2011/587) 3 luvun 16 §:n mukaan valmistelulupa voidaan myöntää, jos:

- 1) valmistelevat toimenpiteet voidaan suorittaa tuottamatta muulle vesien käytölle tai luonnolle ja sen toiminnalle huomattavaa haittaa; ja
- 2) kyseisten toimenpiteiden suorittamisen jälkeen olot voidaan olennaisilta osin palauttaa ennalleen siinä tapauksessa, että lupapäätös kumotaan tai luvan ehtoja muutetaan.

Sekä ensimmäisen että toisen momentin edellytys valmistelulupien myöntämiselle jää täyttymättä. Erityisen kyseenalaista on olosuhteiden (kuten valtakunnallisesti arvokkaan kallioalueen louhintatyöt ja ranta-alueilla tapahtuva louhinta, maisemahaitat) ja mm. yksityiseen omaisuuteen kohdistuvien toimenpiteiden (kuten kesäasuntojen purkutyöt) palauttaminen olennaisilta osin ennalleen.

Hakija esittää valmistelulupien vakuudeksi asetettavan 50 000 euron suuruisen vakuussumman korvaamaan valmisteluluvan turvin aloitettuihin toimiin aiheutuvia vahinkoja siinä tapauksessa, että vesilupia ei myönnetä. Hakija ei kuitenkaan yksilöi, mitä toimenpiteitä vesirakentamistoimien valmistelu sisältäisi eikä esitä mitään arvioita tai laskelmia vakuuden riittävydestä tai valmisteluluvun turvin tehtävien toimien, kuten mahdollisesti rakentamis-, louhinta- tai purkutöiden laajuudesta. On kuitenkin selvää, että valmistelevat työt todennäköisesti aiheuttaisivat selviä ja pysyviä muutoksia ympäristössä ja kohdistuisivat sekä yleisen että yksityisen edun piiriin kuuluviin seikkoihin, eivätkä olosuhteet välttämättä olisi olennaisilta osin palautettavissa ennalleen.

Yhdistys on lisäksi huomauttanut, että asianosaiset on kuulemismenettelyssä asetettu eriarvoiseen asemaan. Osaa asianosaisista (mm. maanomistajia) on informoitu kuulemismenettelystä kirjeitse, mutta osa asianosaisista (mm. erityisten oikeuksien haltijat) eivät ole tulleet samalla tavoin informoiduiksi.

Lisäksi Pro Hanhikivi Oy on esittänyt koosteen yhdistyksen mielipiteistä ja vesilupahakemuksia yhteisesti koskevista jäsenistön palautteista. Siinä on tuotu esille edellä esitetyn lisäksi mm. esitettyjen korvausten riittämättömyys, huomautuksia hakemuksen puutteista ja virheistä, huomautuksia hakemuksen nähtävillä olostä, valmistelulupahakemuksessa esitettyjen toimenpiteiden yksilöimättömyys ja rakentamisesta aiheutuva alueen likaantuminen.

14) Pohjois-Pohjanmaan luonnonsuojelupiiri ry ja Raahen seudun luonnonystävät ry ovat esittäneet mielipiteenään, että lupaa ei tule myöntää. Luvan myöntäminen olisi vesilain sekä vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä koskevan lain ja ydinenergialain vastaista. Vesitaloushanke aiheuttaisi huomattavia vahingollisia muutoksia ympäristön luonnonolosuhteissa ja vesiluonnossa ja vaikeuttaisi hyvän tilan saavuttamista merialueella. Luvan myöntäminen ennen yhteiskunnan kokonaisuutta koskevia valtioneuvoston ja eduskunnan päätöksiä olisi ydinenergialain vastaista. Jos hakemusta ei hylätä, valmistelulupaa ei tule myöntää, ennen kuin vesilupa on lainvoimainen.

Hakija hakee lupaa kaikkiaan kolmella hakemuksella. Hankkeet muodostavat kuitenkin kokonaisuuden, jotka liittyvät saumattomasti toisiinsa ja tulevat toteutetuiksi, mutta vain jos itse ydinvoimalahanke toteutuu. Muussa tapauksessa rakenteille ei ole tarvetta. Hankkeille haetaan kuitenkin valmistelulupaa ennen vesitalouslupan lainvoimaisuutta. Perusteet evätä jokainen valmistelulupahakemus ovat samat.

Valmisteluluvan myöntämiseen ei ole vesilain tarkoittamia edellytyksiä. Vesilain (587/2011) 3 luvun 16 §:n mukaan lupa aloittaa valmistelutyöt ennen vesiluvan lainvoimaisuutta voidaan perustellusta syystä myöntää. Toimenpiteet on lupapäätöksessä yksilöitävä. Toisen aluetta saadaan käyttää edellä tarkoitettuihin toimenpiteisiin vain, jos sellainen oikeus luvassa perustetaan tai oikeudenhaltijat siihen muuten suostuvat. Valmistelulupa voidaan myöntää, jos 1) valmisteltavat toimenpiteet voidaan suorittaa tuottamatta muulle vesien käytölle tai luonnolle ja sen toiminnalle huomattavaa haittaa; 2) kyseisten toimenpiteiden suorittamisen jälkeen olot voidaan olennaisilta osin palauttaa ennalleen siinä tapauksessa, että lupapäätös kumotaan tai luvan ehtoja muutetaan. Kumpikaan valmisteluluvan ehto ei luvanhakijan hankkeessa täyty.

Koska ydinvoimalahankkeen toteutuminen on epävarmaa, vesitalouslupia ei pidä myöntää ennakkoarvioita eikä varsinkaan vanhentunutta hanketta koskevan hakemuksen pohjalta. Hanke on muuttunut merkittävästi siitä, jota selvitettiin vuonna 2008 päättyneessä ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä ja josta valtioneuvosto ja eduskunta tekivät periaatepäätöksen vuonna 2010. Uuden hankkeen toteuttamiskelpoisuutta vasta arvioidaan, josta on osoituksena uusi YVA-menettely.

Fennovoima Oy ei hakemuksissaan ota huomioon yhteiskunnallista arviota tarpeesta uuteen periaatepäätösharkintaan. Se on kuitenkin päätetty tehdä uuden ympäristövaikutusten arviointimenettelyn päätyttyä.

YVA -ohjelmasta on yhteysviranomaisen antanut lausuntonsa 13.12.2013. Arviointiselostus on olennainen osa harkintaa siitä, onko hanke edelleen yhteiskunnan kokonaisedun mukainen, mikä on hankkeelle myönteisen periaatepäätöksen edellytys.

Periaatepäätöstä seuraa vasta varsinainen lupamenettely. Rakentamislupapäätöksen tekee niin ikään valtioneuvosto ja vain, jos hanke on arvioitu yhteiskunnan kokonaisedun mukaiseksi. Rakentamislupapäätöksessä on selvitettävä, miten arviointiselostus ja siitä annettu yhteysviranomaisen lausunto on otettu huomioon. Rakentamislupapäätökseen vaikuttaa muun muassa jätehuollon järjestämisen yksityiskohdat, jotka ovat suurelta osin vielä ratkaisematta.

Aluehallintoviranomainen on pyytänyt hakijalta selvitystä hakijan näkemyksestä muuttuneista laitostiedoista. Yhtiön vastauksen mukaan laitosmuutoksella ei ole mitään vaikutusta vesilupahakemuksen mukaisiin suunnitelmiin. Yhteiskunnan näkemys on selvästikin toinen. Se tuli hyvin esille myös uuden YVA-menettelyn ohjelmasta annetuissa lausunnoissa. Lisäselvitystarvetta arvioitiin lausunnoissa olevan paljon koskien sekä laitosmuutosta että muun muassa sijaintipaikan olosuhteita.

Monissa YVA -ohjelmasta annetuissa lausunnoissa viitataan muun muassa tarpeeseen ajantasaistaa arvio ilmastomuutoksen vaikutuksista. Ilmastoskenaariot ja ennusteet merenpinnan korkeusvaihteluista, luonnon nykyiset ja ennustettavissa olevat olosuhteet ja merivedenpinnan tulvakorkeudet toistuvat lausunnoissa selvitystä vaativina.

Hanhikivenniemi on kokonaisuudessaan hyvin alavaa aluetta. Keski- korkeus on 1.5 metriä merenpinnan yläpuolella. Lounaistuulilla merivedenpinta voi nousta yli 150 senttiä ja jatkossa ehkä nähtyä ja koettua korkeammallekin sekä äärevöityvien säätilojen että merivedenpinnan yleisen nousun takia. Aiemmassa YVA-menettelyssä hankevastaava ei ottanut huomioon tätä olennaista, hankkeen sijaintipaikkaan liittyvää ominaispiirrettä arvioidessaan alueen soveltuvuutta ydinvoimalan sijoituspaikaksi. Sekä sijaintipaikan alavuus että ympäröivän merialueen mataluus ja kivikkoisuus sivuutetaan korottamalla ja kaivamalla, mutta kummankaan muokkauksen vaikutuksia ei ole arvioitu. Uudella kieroksella se ei ole mahdollista. Esimerkiksi STUK vaatii lausunnossaan sijaintipaikan soveltuvuuden arviointia. STUKin mukaan ainakin seuraavat tekijät vaikuttavat tarkempaan sijaintipaikan valintaan, laitoksen turvallisuuteen tai vaadittaviin maa- ja vesirakennustöihin: rakennuspaikan ja kulkuteiden korkeussuhteet, meriveden pinnankorkeuden vaihtelut, seismologiset olosuhteet, meriveden laatu, fysikaaliset epäpuhtaudet ja biologiset ominaisuudet.

Ydinenergialain (1987/990) 14 §:n mukaan periaatepäätöstä harkittaessa on kiinnitettävä erityisesti huomiota muun muassa 2) ydinlaitoshankkeen suunnitellun sijaintipaikan sopivuuteen ja ydinlaitoksen ympäristövaikutuksiin. Lain 15 §:n mukaan eduskunta voi kumota valtio-

neuvoston periaatepäätöksen sellaisenaan tai päättää, että se jää sellaisenaan voimaan. Pykälän 2 momentin mukaan hakija ei saa ryhtyä sellaisiin valtioneuvoston asetuksella säädettyihin toimenpiteisiin, jotka taloudellisen merkityksensä vuoksi saattavat vaikeuttaa eduskunnan ja valtioneuvoston mahdollisuuksia ratkaista asia vapaan harkintansa mukaan. Vesitalousluvanvaraiset peruuttamattomasti ympäristöä muuttavat rakentamistyöt ovat hankkeen konkreettista edistämistä, ennen kuin sillä on periaatepäätöstä, eduskunnan päätöstä tai toteuttamisessa olennaista rakennuslupaa. Kun laitoksella ei ole ydinenergilain 18 §:n tarkoittamaa lupaa eikä toistaiseksi ole tietoa, täyttääkö hanke 19 §:n vaatimuksia kuten, että 2) ydinlaitoksen sijoituspaikka on suunnitellun toiminnan turvallisuuden kannalta tarkoituksenmukainen ja ympäristönsuojelu on asianmukaisesti otettu huomioon toiminnan suunnittelussa, vesitalousluvan myöntäminen olisi ennenaikaista ja ydinenergilain vastaista.

Valmistelulupaa näin keskeneräiselle ja luvitukseltaan vaillinaiselle hankkeelle ei tule myöntää. Kokonaisuudessaan hanke on massiivinen ja muuttaa ympäristöään peruuttamattomasti. Se koskee myös vesitalousasioita, rantavyöhykkeen ja merialueen muokkausta ja rakentamista väylineen, satamineen ja läjityksineen. Jo vähäisetkin valmistelevat työt aiheuttavat sekä pysyviä että pitkäaikaisia muutoksia ympäristössä.

Vesilain 3 luvun 4 §:n mukaan hakijalla on oltava oikeus hankkeen edellyttämiin alueisiin. Jos hakija ei omista aluetta tai hallitse sitä pysyväällä käyttöoikeudella, luvan myöntämisen edellytyksenä on, että hakijalle myönnetään oikeus alueen käyttämiseen siten kuin 2 luvussa säädetään tai että hakija esittää luotettavan selvityksen siitä, miten oikeus alueeseen järjestetään.

Yhtiöllä ei ole hallussaan kaikkia tarvittavia maa- ja vesialueita, esimerkiksi suunnitelmissa olevaa satama-aluetta tai eteläpuolisia vesialueita. Yhtiö on hakenut pakkolunastusoikeutta, mutta asiaa ei ole ratkaistu, joten voimassa olevaa pakkolunastuslupaa ei ole. Suomessa ei yksityisellä elinkeinonharjoittajalla ole pakkolunastusoikeutta. Jos sellainen myönnetään Fennovoimalle, kyse on merkittävästä ennakkotapakuksesta. Vesilain nojallakaan lupaa toisen maa- ja vesialueelle ei tule myöntää, sillä vesitaloushanke ei ole yleisen tarpeen vaatima eivätkä luvan myöntämisen edellytykset ole olemassa (VL 3 luku 13 § 3 mom.).

Hakija esittää 50 000 euron vakuutta korvaamaan ennenaikaisesti aloitetuista rakentamistöistä aiheutuneet vahingot ja jälkien siivouksen, jos lupa ei saa aikanaan lainvoimaa tai hanke ei toteudukaan. Korvaussummalla pitäisi palauttaa ympäristö ennalleen ja poistaa jo aiheutuneet pitkäaikaisvaikutukset. Valmistelulupa tulee evätä siksikin, että vakuuden riittävydestä ja korjaustoimien mahdollisuuksista ei esitetä laskelmaa ja arviota.

Hakemuksen mukaan vesilupaa edellyttäviä töitä tehtäisiin kolmena avovesikautena. Ottaen huomioon laitoksen toteuttamiskelpoisuuden epävarmuudet ja hankkeen pitkän rakentamisaajan, jos siihen päädytään, mitään todellista aikataulullistakaan kiirettä ei ole myöntää valmistelulupaa. Se ei olisi vesilain mukainenkaan peruste, vaan hanketta puoltava liiketaloudellinen ja imagollinen peruste.

Valmistelulupaa ei tule myöntää siksikään, että hankkeella on suurta yleistä ja ylisukupolvista merkittävyyttä. Sen takia on kunnioitettava perustuslain 20 §:n kaikille tarkoitettua vastuuta ympäristöstä ja julkiselle vallalle säilytettyä velvollisuutta turvattava mahdollisuus vaikuttaa elinympäristöään koskevaan päätöksentekoon. Se edellyttää, että lainsäädännön mahdollistamaa muutoksenhakuoikeutta ei saa heikentää. Jos valtioneuvosto päättää harkita periaatepäätöstä hankemuutosten takia uudelleen, myös ydinenergilain 13 §:n mukaan on vielä varattava ydinvoimalaitoksen lähiympäristön asukkaille ja kunnille sekä paikallisille mahdollisuus esittää mielipiteensä hankkeesta. Tällöin hankkeen valmistelujen ei pidä olla vielä käynnissä ainakaan niiltä osin, jotka merkitsevät elinympäristön fyysistä muuttamista ja joita luvituksella säädellään.

Kun mitään ei ole vielä itse sijaintipaikalla tehty, niin pääosin rakentamattomalla Hanhikivenniemellä voidaan toteuttaa myös vaihtoehtoinen maankäyttö, esimerkiksi se, mikä sille oli varattu maakuntakaavassa ennen ydinvoimalan mahdollistamaa kaavamutosta eli luonnon monikäyttö.

Hankkeella ei ole vesilain vaatimia edellytyksiä luvan saantiin (VL 3 luku 4 §). Hanke saattaa loukata yleistä etua, jolloin sitä ei voi toteuttaa ja se aivan varmasti loukkaa yksityistä etua, josta osoituksena ovat kaavoituksen ja maanhankinnan ongelmat. Hankkeesta yleisille ja yksityisille koituva menetys on mittaamaton Fennovoiman omistajille koituvaan hyötyyn nähden, mutta tätäkin asiaa vasta selvitetään. Moni taho on vaatinut muun muassa selvittämään sähkön säästön ja tehostamisen ja uusiutuviin raaka-aineisiin perustuvan sähköntuotannon vaikutuksia sähköntarpeeseen ja -tuotantorakenteeseen. Se on osa yhteiskunnan kokonaisedun harkintaa, vaikkakin yhteysviranomaisen on rajannut hankkeen yksityistaloudelliseksi, jolle kuuluvat vain omat mahdollisuudet sähkön säästöön ja käytön tehostamiseen. Lähtökohtana pidetään siten toisaalta, että ydinsähkö tulisi omistajille omaan käyttöön, vaikka tosiasiassa tasaisella virralla käyvä keskitetty sähköntuotantoyksikkö vaikuttaa laajasti energiantuotantoon.

Muuttuneen hankkeen ympäristövaikutusten arviointimenettely on kesken ja monesta asiasta on käytävissä riittämättömästi tietoa. Ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä selvitetään toteutusvaihtoehtona sähköteholtaan noin 1 200 MW:n ydinvoimalaitoksen rakentamisen ja käytön aikaiset ympäristövaikutukset. Hankkeeseen kuuluvat paitsi ydinvoimalaitoksen ja laitosalueella tapahtuvat toiminnot myös jäähdytysveden otto- ja purkujärjestelyt, käyttöveden hankinta- ja käsittelyjär-

jestelmät, jätevesien käsittelyjärjestelmät, teiden, siltojen, penkereiden rakentaminen, satamalaiturin ja -alueen sekä meriväylän rakentaminen laivakuljetuksia varten.

Uusi YVA ei ole vain päivityssuunnitelma. Yhteysviranomainen toteaa lausunnossaan ohjelmasta, että jäähdytysvesien vaikutukset ovat merkittävin normaalikäytön aikaisista ydinvoimalaitoksen ympäristövaikutuksista. Hankevastaavan mukaan jäähdytysvesien vaikutuksia arvioidaan mallintamalla vesistöön johdettavan lämpökuorman leviäminen. Arviointi perustuu mallinnuksen lisäksi vuoden 2008 YVA:ssa tehtyihin selvityksiin ja päivitettyihin vesistön nykytilatutkimuksiin sekä uusiin päästötietoihin. Yhteysviranomainen toteaa, että vaikutuksen tärkeydestä johtuen tehtävissä mallinuksissa lämpenemisen ympäristövaikutuksista tulee käyttää saatavissa olevaa pohjamateriaalia laajasti hyväksi. Menetelmä on kuvattava ja laskelmat ja tulosten epävarmuudet esitettävä havainnollisesti. Lisäselvityksiä edellyttävät myös muun muassa rakentamisen aikaiset vaikutukset kalakantoihin, sijaintipaikan vesistöjen tilan ja käytön kuvaus ja huomioon on otettava myös lainsäädännössä tapahtuneet muutokset, kuten laki vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä. Sen tavoitteena on hyvän tilan saavuttaminen vuoteen 2020 mennessä ja pysyvästi.

Hankkeen vaikutusalue on merkittävä kalastollisesti ja kalataloudellisesti. Vaikutusten arvioinnissa on keskitytty rakentamisaikaan. Rajaus olisi ollut syytä tehdä asiantuntijavetoisesti. Vaikutukset eivät jää rakentamisvaiheeseen, vaan voivat olla pysyviä ja myös toiminnanaikaisia.

Alueella esiintyvistä meriharjuksista todetaan, että "se nousee merestä kudulle hankealueen eteläpuolella sijaitsevaan Liminkaojaan. Harjuksen lisääntymistä saattaa tapahtua myös muissa alueelle laskevissa joissa. Merialueella tapahtuva harjuksen lisääntyminen on tehtyjen selvitysten perusteella epätodennäköistä, mutta ei poissuljettua." Kudulle nousu Liminkaojaan voi myös estyä rakentamisen aikana. Lisäksi tulee ottaa huomioon, että kutujoesta mereen uivat kalanpoikaset voivat joutua jäähdytysvedenottoputken imuun. Se on käytönaikainen vaikutus, josta on lyhyt maininta vuoden 2008 arviointiselostuksessa, mutta vesitalouslupahakemuksen selvityksissä vaikutus on "unohtunut" ottaa huomioon. Kun on kyse äärimmäisen uhanalaisesta lajista, sen kannan häviämisen korvaukseksi ei riitä kalatalousmaksu, joksi esitetään 6 000 euroa jokaista vesirakentamisvuotta kohti. Kalatalousmaksulla ei voi kompensoida sukupuuttoja.

Kalastovaikutuksilla on myös kansainvälinen ulottuvuus. Ruotsi on myös Pohjanlahden rantavaltio ja monet ruotsalaistahot ovatkin ottaneet kantaa uuden YVA-menettelyn puitteissa. Vesi virtaa Suomen rannikkoa pohjoiseen ja kiertää Ruotsin rannikkoa etelään. Vaelluskaulojen reitit kulkevat samasta syystä Suomen puolta pohjoiseen päin. Pohjanlahden länsipuolen näkemyksiä tulee kuulla myös vesitalouslupa-asioissa.

Jäähdytysvesien lämpökuorma on suunniteltu johdettavan takaisin mereen Hanhikivenniemen pohjoisosasta tunnelin kautta rantapurkuna. Perämeren sisemmän rannikkoveden ekologinen tilaluokka on tyydyttävä. Sitä se on sekä biologisten että fysikaaliskemiallisten muuttujien osalta. Tila ei ole parantunut edellisestä, ensimmäistä vesienhoidon suunnittelukierrosta varten laaditusta arviosta, mutta paikoin se on huonontunut. Keskeneneräisen arvion mukaan Siikajoen edusta ja Hailuodon pohjoispuolinen Perämeri ovat välttävässä tilassa (Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus: rannikkovesien luokittelu 23.9.2013).

Perämeren ulompien (Pu) ja sisempien rannikkovesien (Ps) tilanarvioinnin luokkarajat ovat tiukentuneet toisella suunnittelukierroksella: ulomman vesialueen hyvän ja tyydyttävän raja-arvo (Pu Hy/T), joka on määritetty a-klorofyllipitoisuuden avulla, laski $2,9 \mu\text{g/l} \rightarrow 2,2 \mu\text{g/l}$ ja sisemmän (Ps Hy/T) $4,1 \mu\text{g/l} \rightarrow 3,3 \mu\text{g/l}$. Ulomman ja sisemmän vesialueen syvyysraja on 5 metriä.

Rakentamisaikana syntyy paljon eritoten vesistöä sameuttavia ja pohjaa liettäviä kiintoaines- ja pölypäästöjä ja räjäytyksistä myös rehevöittäviä päästöjä. Toiminta-aikana merkittävä päästö syntyy lämpökuormasta. Uudessa vaikutustarkastelussa on otettava huomioon lainsäädännön muutokset, kuten laki vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä. Perämeren tila ja tilatavoitteet vaikuttavat hankkeen kokonaisedun arviointiin sekä itse hankkeen toteuttamisedellytyksiin.

- 15) XX, XX, XX ja XX** (Tyrnikallio 625–403–85–2) ovat vaatineet hakemuksen hylkäämistä kaikelta osin. Hakemuksen mukaista lupaa mukaan lukien valmistelulupa ja käyttöoikeudet toisen alueelle ei tule myöntää, koska lain asettamat edellytykset eivät täyty. Viranomaisen on velvollinen huolehtimaan, ettei päätöksiä tehdä puutteellisten tietojen perusteella. Hakemukset ovat osa hakijan ydinvoimalahanketta ja perustuvat vanhentuneeseen YVA-selostukseen sekä periaatepäätökseen, jonka laillisuudesta ei ole varmuutta. Kiinteistön omistajien, erityisten oikeuksien haltijoiden ja muiden asianosaisten oikeusturva vaarantuu, koska he eivät voi perustaa kantaansa ajantasaiseen tietoon. Haettujen lupien myöntämisellä aluehallintovirasto saattaisi hakijan ydinenergielain 15 §:ssä kuvattuun tilanteeseen, jonka seurauksena on vaara syntyä taloudellisia sitoumuksia, jotka puolestaan vaarantavat eduskunnan ja valtioneuvoston vapaan tahdon harkita asiaa.

Koska valtioneuvosto on edellyttänyt Fennovoiman hankkeesta uutta YVA-menettelyä, jonka perusteella arvioidaan uuden periaatepäätöskäsittelyn tarve, ei ole enää myöskään selvää, onko hanke nykyisellään yhteiskunnan kokonaisedun mukainen. Näin ollen ei voida luotettavasti sanoa, etteikö hanke kokonaisuutena tai jokin sen edellyttämä vesitaloushanke erikseen arvioituna sanottavasti loukkaisi yleistä tai yksityistä etua.

Viranomaisen tulee luvasta päätettäessä huomioida omaisuuden suojan lisäksi muut kansalaisten perustuslailliset oikeudet, kuten yhdenvertaisuusperiaate. Tämä tulee huomioida myös korvausten osalta.

Muistuttajat ovat todenneet, että suunnitelmien muututtua toistuvasti, satama-alue ja jäähdytysveden ottorakenteet eivät sijaitse kaikilta osin Hanhikiven asema- ja osayleiskaavojen niille osoittamassa paikassa.

Kyseessä oleva Tyrnikallion vapaa-ajan kiinteistö sijaitsee ydinvoimalaitoksen asemakaava-alueella, sataman välittömässä läheisyydessä. Hakija jättää kiinteistön mainitsematta, koska ei ole hakemuksen mukaan enää tällä hetkellä sijoittamassa rakenteita ko. kiinteistölle, kuten aiemmissa suunnitelmissaan.

Hakija on hakenut aiemmin kiinteistölle Tyrnikallio pakkolunastuslupaa, mutta luvan myöntämiselle ei ole laillisia perusteita. Hakijalla ei ole vuokrasopimusta eikä kiinteistökaupan esisopimusta Tyrnikallion kiinteistön omistajan kanssa. Satamaa, jäähdytysvedenottorakenteita ja meriväylää koskevassa vesilupahakemuksessa sivulla 12 olevasta kartasta ei ilmene selkeästi, sisältyykö kiinteistö Tyrnikallio kuvassa 6 esitettyyn aluerajaukseen 1. Muistuttajat eivät ole voineet siitä syystä ottaa asiaan vesilain mukaisesti kantaa.

Toisin kuin hakija hakemuksessa esittää, rakennus- ym. toimenpiteistä aiheutuu muistuttajien vapaa-ajan kiinteistölle merkittävän rakennusaikeisen haitan lisäksi myös merkittävää pysyvää haittaa ja edunmenetystä kuten kiinteistön arvon alenemista, maisemahaittaa, meluhaittaa ja vesialueen käyttömahdollisuuden poistumista.

Oikeutta hankkeen valmisteleviin toimenpiteisiin muiden omistamilla maa- ja vesialueilla ei tule myöntää, koska toimenpiteet aiheuttavat huomattavaa haittaa ja peruuttamattomia vaikutuksia kiinteistöille ja luonnolle.

Edellä esitetyn perusteella muistuttajat ovat vaatineet haettujen lupien hylkäämistä kaikilta osin. Mikäli vesilupahakemusta ei hylätä, se on palautettava hakijalle uudelleen valmisteltavaksi. Sen jälkeen lupaviranomaisen tulee järjestää uusi kuuleminen, jotta asianosaisilla on mahdollisuus jättää muistutukset ja muilla osallisilla mahdollisuus lausua mielipiteensä ajantasaisin tiedoin.

Muilta osin hakijat ovat ilmoittaneet yhtyvänsä Pro Hanhikivi ry:n laatimaan lausuntoon. Yhdistys toimii muistuttajien asiamiehenä heidän antamiensa valtakirjojen perusteella.

16) XX, XX ja XX (Toivola 625–403–85–4) ovat vaatineet hakemuksen hylkäämistä kokonaisuudessaan mukaan lukien valmisteluluvan ja käyttöoikeuksien myöntämisen toisen alueelle.

Hakemukset perustuvat YVA-selostukseen sekä periaatepäätökseen, joiden tiedot ovat olennaisilta osin vanhentuneita. Hakija ei ole esittänyt päivitettyjä selvityksiä, joiden perusteella asianosaiset, kiinteistönomistajat ja erityisten oikeuksien haltijat voisivat muodostaa kantansa. Valtioneuvosto ei ole tehnyt vielä päätöstä, käsitelläänkö periaatepäätös uudelleen, joten ei ole selvää, onko hanke nykyisellään yhteiskunnan kokonaisedun mukainen. Vaarana on, että hanke kokonaisuutena tai sen vaatimat yksittäiset hankkeet loukkaavat yleistä tai yksityistä etua.

Hakija on hakenut valtioneuvostolta lunastuslupaa tarvitsemiinsa maa-alueisiin, joihin sillä ei ole osto-oikeutta. Vesilupahakemuksen mukaan lunastuslupahakemus ei kohdistu tämän hakemuksen tarkoittamaan hankealueeseen, mutta kuten hakemuksesta käy ilmi, hankealue sijaitsee kiinteistön Toivola välittömässä läheisyydessä ja rakennustyöt estäisivät käytännössä kiinteistön käytön kokonaan. Hakija on hakenut ko. maa-alueeseen lunastuslupaa.

Muistuttajat ovat todenneet, että valmisteleisiin töihin ei tule myöntää lupaa, sillä toimenpiteet aiheuttavat huomattavia sekä peruuttamattomia haittoja useille lain suojaamille luontokohteille ja yksityisten ihmisten omaisuudelle.

Hakemuksen mukaiset rakentamistoimet sijoittuvat Parhalahden-Syötinlahden ja Heinikarinlammen Natura-alueen (FI1104201) läheisyyteen, joten hakijalta tulee vaatia luonnonsuojelulain 65 §:n tarkoittama arviointi suunniteltujen vesitaloushankkeiden ja rakentamistojen vaikutuksesta kyseisen Natura-alueen luontoarvoihin. Samoin vaikutukset rakentamistojen välittömässä läheisyydessä sijaitseviin, vesilain nojalla suojeltuihin kluuvijärviin tulee selvittää.

Muilta osin muistuttajat ovat ilmoittaneet yhtyvän Pro Hanhikivi ry:n laatimaan lausuntoon. Yhdistys toimii muistuttajien asiamiehenä valtakirjojen perusteella.

17) XX ja XX ovat toimittaneet samansisältöisen kirjelmän kuin Raahen kalastajain seura ry.

18) XX on mielipiteenään esittänyt, että hakijalle ei tule myöntää mitään sen hakemia lupia seuraavin perusteluin:

Euroopan unionin vesipuitedirektiivin sisältö alkaa: ”Vesi ei ole tavallinen kaupallinen tuote, vaan pikemminkin perintö, jota on sellaisena suojeltava, puolustettava ja kohdeltava.” Tämän direktiivin, kuten monen vesiä ja ympäristöä suojelevan lain sisältö on selvä, ja lain hengen tulisi näkyä myös päätöksenteossa. Vireillä olevat luvat johtavat tilanteeseen, jossa perintöä turmeltaisiin ja käytettäisiin epäeettiseen tuotantoon, jolle on parempia vaihtoehtoja.

Valmistelulupahakemukset on arvioitava puolueettomasti. Hankeprosessin aikana puolueettomuus ei todistettavasti ole toteutunut eri viranhaltijoiden taholta. Puolueettomuuden aloittamiselle hankesuunnittelun tässä vaiheessa ei pitäisi olla esteitä.

Ydinvoimalaitoksen suunnitteluprosessissa ei ole ollut lähtökohtana suomalaisen ”yhteiskunnan kokonaisuus” tai yleinen etu, vaan pikemminkin hanketta on ujutettu yhteiskunnan läpi. Kenen edusta on kyse, on syytä arvioida perin pohjin olemassa olevan parhaan tiedon mukaan. Esimerkiksi Fukushima onnettomuuden myötä katastrofitilanteen vaikutuksista tiedetään paljon enemmän. Eettinen keskustelu ympäristöstä on kasvanut yhteiskunnassa, ja tieteen osalta olisi käytettävissä paljon humanistisen ja yhteiskuntatieteen tutkimusta, jota voisi soveltaa asian käsittelyyn.

Käytetty polttoaine on vaarassa päätyä ydinaseisiin. Tällä hetkellä Rosatomin vahva rooli hankkeessa tuo tämän entistä todennäköisemmäksi. On syytä huomioida, mutta lupia myöntävillä tahoilla on tieto ja vastuu asiakokonaisuudesta.

Varovaisuusperiaatetta tulisi soveltaa. Massiivisen hankkeen vaikutuksia ei voida täysin ennustaa, vaan arktiselle alueelle rakennettu voimala, Itämeren ja Perämeren erityisellä maankohoamisrannikolla olisi kokeilu, johon ei varovaisuusperiaatteen vuoksi tulisi ryhtyä. Myöskään valmisteleville töille ei tule antaa lupaa, erityisesti kun hankkeen arviointi on kesken.

Hakemus perustuu oletukselle, että ydinvoimalaan muut tarvittavat luvat myönnetään. Mikäli näin ei tapahdu, rakenteet aiheuttavat haitat turhaan. Nykytilassa alue on ainutlaatuinen maankohoamisrannikkoalue, joka tarjoaa virkistyskäyttöä ja mahdollisuuksia matkailun kehittämiseksi. Alue edustaa luonnon monimuotoisuuden aluetta, jonka koskemattomuutta tulee suojella. Rakennustöiden aloittaminen vesilupahakemuksen mukaisesti turmelisi alueen. Luvan myöntäminen ohittaisi koko sen yhteiskunnallisen, sosiaalisen, ekologisen ja eettisen vaikutusten kirjon, jota ydinvoimalahankkeen kokonaiskuvaan kuuluu. Vesistölupaa ei voi myöntää irrallisena kokonaisuudesta.

Kokonaisuuteen kuuluva YVA on vielä kesken, ja vuonna 2008 valmistettu YVA on osoitettu puutteelliseksi, uusimmat täydennykset ovat puutteellisia, ja suhteessa hankkeen massiivisuuteen puutteellisuus on erityisen räikeää ja osoittaa hakijan kykenemättömyyttä huolehtia jatkossakin esimerkiksi turvallisuudesta.

Korvaussummat kohdistuisivat esim. paikalliselle kalatalouden harjoittajille tällä hetkellä. Korvaamatta kuitenkin jää alueen tulevaisuudessa mahdolliset kalastus-, matkailu- ynnä muut virkistyskäyttömahdollisuudet. Korvaussummat eivät myöskään kata vahinkoja esimerkiksi läheiselle Kalajoen Hiekkasärkkien matkailukohteelle. Alueella alkavat rakennustyöt karkottaisivat esimerkiksi puhdasta luontoa arvostavat

saksalaiset ja norjalaiset turistit. Tietoisuus alueen turmelemisesta pilaisi siitä saatavan esteettisen nautinnon. Mikäli haitalliset vaikutukset aidosti punnittaisiin, korvausten määrittely tulisi tehdä rajaamalla vaikutukset realistisesti. Nyt esimerkiksi työllisyysvaikutukset rajataan laajemmin, koska niistä nähdään tulevan hetkellisesti etua (vaikka uusiutuvien energiamuotojen kautta saisi suurempaa, pitkäaikaista etua.)

Myös hankkeen myötä neitseellisen Hanhikiven alueen suojeleminen on saanut kansainvälistä kiinnostusta. Sen kehittäminen ekologisena matkailukohteena olisi aluetaloudellisesti kehittävämpää ja kehittäisi kuvaa Suomesta sivistyneenä valtiona, jolla on vielä puhdasta luontoa. Riittävän puhdas luonto on elinehto, jolle ei voi asettaa korvaussummaa.

Perämerellä on tutkittava eri mahdollisuuksia, kuten aaltovoimaa, vesiviljelyä, leväviljely energia- ja ravintolähteenä. Korvaussummat ovat riittämättömiä alueen moninaisiin käyttömahdollisuuksiin suhteutettuna ja vaikutusten kohteeksi aidosti kuuluvan elinpiirin kannalta.

Vesistörakenteiden rakentaminen ja sitä kautta tuhotut luontoalueet eivät saa olla perusteina myöhemmin käsittelyssä olevien lupien päätöksenteossa. Kuten tämän vesilupapäätöksen, myöhempienkin päätösten on perustuttava puolueettomaan arviointiin, eikä esimerkiksi myöntää lupaa sen varjolla, mitä resursseja lupaa hakenut yhtiö on jo laittanut projektiin.

Ennen muiden päätösten myöntämistä ja lainvoimaiseksi tulemistä aloitetut työt aiheuttaisivat peruuttamattomia muutoksia ainutlaatuisella maankohoamisalueella. Jo valmistelevien töiden vaikutukset olisivat ekologisesti tuhoavia. Haitalliset vaikutukset tapahtuisivat myös sosiaalisella ja yhteisöllisellä tasolla niin paikallisesti Pyhäjoella ja Pohjois-Pohjanmaalla kuin Ruotsin Perämeren rannikolla asti. Niitä vaikutuksia ei ole vesilupahakemuksessa riittävästi käsitelty. Hankkeen YVA-prosessi on kesken, ja kokonaisvaikutusten arviointi täytyy olla selvillä ennen minkään luontoa muuttavan työn aloittamista.

Yritys käyttää vesiluvan hakua taktisena keinona vaikuttaa projektin edistämiseen. Edelleen nollavaihtoehto, ydinvoimalan rakentamatta jättäminen ja paikallisiin, kotimaisiin energiantuotantovaihtoehtoihin panostaminen on käsiteltävä asianmukaisesti.

”Valmisteleavan rakentamisen” tarkoitus on myös painostaa paikallisia pakolla lunastuksiin ja pilata paikallista luontoa, jotta ydinvoimalan rakentamiselle saadaan lisäperusteluita.

Rakentamisen vaikutuksia on vähätelty. Hankkeen eri vaiheissa on epäkohtia, joihin ei ole riittävästi puututtu. Mm. hanketta vastustavissa lausunnoissa on epäkohtia tuotu esille.

Hanhikiven maankohoamisrannikon luontotyyppit on säilytettävä edelleen. Rakentaminen kumoaisi useita suojelupäätöksiä. Kuten Pohjois-Pohjanmaan luonnonsuojelupiiri toteaa jo YVA-lausunnossa: ”Maankohoamisrannikon katkeamattoman sukkessiokehityksen suojelun erityis-tehtävästä todetaan lyhyesti, että alueen merkitys sen mallina heikkenisi selvästi. Analyysiä maankohoamisilmiön suojelumahdollisuuksien olennaisen vähenemisen merkityksestä ei esitetä, vaikka kyse on valtakunnallisesta alueidenkäyttötavoitteesta. Harvinaisten ehyiden sukkessiovyöhykkeiden suojeluahan ei voida korvata jossain muualla.” Rakentamisesta koituu väistämättä ympäristön pilaantumista.

Rakentamispäätöstä ei voi antaa ennenaikaisesti myöskään hanketta koskevien epävarmuustekijöiden vuoksi. Vaikutukset jääpeitteisiin olisivat välittömät ja pysyvät. Rakennelmassa ei ole huomioitu ahtojäiden vaikutusta. Jääröykkiöiden muodostuminen kyseiselle rakennelmalle aiheuttaisi vaaratilanteita rakennetuksi aiotulle ydinvoimalalle, koska jäähdytys- ja poistoveden kulkua ei voisi turvata. Jotta rakennelma olisi pohjoisen Perämeren oloihin sopiva, sen olisi oltava huomattavasti kuvailtua suurempi.

Maankohoaminen, ilmastonmuutos, jäiden liikkeet ja hankkeen aika-
taulun muuttuminen voi aiheuttaa sen, että rakenteet tehdään liian aikaisin väärälle kohdalle. Mikäli hanke venyy niin kauan kuin esimerkiksi Olkiluoto 3 tai mikäli voimalarakennusta ehditään tehdä, mutta sen käyttöönotosta luovutaan kuten Itävallan Zwentendorfissa, vesirakenteet ovat joko väärällä paikalla tai ne on turhaan rakennettu. Niiden vesistöä, ja muuta ekologiaa haittaavat vaikutukset saatetaan tehdä turhaan. Myös hankkeen jäädessä keskeneräiseksi luonnon entisöiminen on mahdotonta.

Ilmastonmuutoksen myötä merenpinnan korkeuden, Itämeren seicheilmiön, Perämeren maanjäristysten, tuuliolojen, jään liikkeiden, myrskytuheyden ja sademäärien vaihtelut ovat arvaamattomia. Esimerkiksi Itämeren pinnan tasoa on lukuisista muuttujista johtuen mahdotonta ennustaa pitävästi. Meren rannalle rakennetut voimalat ovat suuri turvallisuusriski tulevaisuudessa. Vesirakenteita on mahdotonta suunnitella niin, että ne olisivat turvallisia joka skenaariossa. Jään paksuus, liikkeet, kasautumisilmiöt, jään ja myrskyn yhteisvaikutukset ovat arvioimatta.

Hankkeen toteutus kokonaisuudeltaan on oltava varmaa, ennen kuin ainutlaatuiseen maankohoamisrannikkoalueeseen ja Perämeren pohjukkaan kajotaan.

Hankkeen suunnittelun aikana on useita tuulivoimahankkeita tullut viireille ja toteutettu. Niiden yhteisvaikutuksia ydinvoimalarakenteiden kanssa ei ole arvioitu.

On otettava huomioon kansainvälisesti tapahtuva kehitys. Esimerkiksi laajan ympäristötuhon kieltäminen kansainvälisellä lailla on laitettu liik-

keelle. Käytännössä ydinvoimala epäekologisine ketjuineen voi olla tulevaisuudessa lainsäädännöllinen mahdottomuus.

Tieteen kehitys ja uusiutuvien energiamuotojen kehitys menee jatkuvasti eteenpäin. Se tuo mahdollisesti uusia sovellusmahdollisuuksia energiantuotannon lisäksi esimerkiksi vesiliikenteelle. Näitä on syytä pohtia myös Perämeren äärellä.

Yhteiskunnan kokonaisuus on myös uudelleenarvioinnin alla venäläisen laitostoimittajan Rosatomin astuessa kuvaan. Rosatomin yksi toimiala on ydinaseteollisuus. Käytännössä Suomessa tuotetun energian eettisyys on pohdittava uudestaan.

Mielipiteen esittäjä on myös tuonut esille puutteita tutkimuksissa. Varsinaista kaivokartoitusta ei ole tehty. Aaltomittauksia ei ole tehty. Merenpohjan haitta-ainetutkimukset ovat riittämättömiä. Se, että näytteitä ei ole pystynyt ottamaan, ei ole peruste sille, että itse kaivuutyötä voisi aloittaa. Toteamus, että ei todettu pilaantuneita sedimenttejä, ei tarkoita mitään tässä tapauksessa, koska näytteitä ei ole otettu tarpeeksi.

Kalastotutkimuksesta mielipiteessä on tuotu esille, että kairausten ja räjäytysten vaikutusta tutkimukseen vähätellään. Kaavioon ei ole merkitty räjäytysajankohtia (Liite 6., kuva 1.). Siitä kuitenkin selviää, että kairauksia toteutettiin melkein koko ajan tutkimuksen kanssa yhtä aikaa. Vaikutuksia ei voi sivuuttaa, vaan tutkimus on tehtävä uudestaan häiriöttömänä ajankohtana.

Kalastustutkimuksesta mielipiteessä on tuotu esille, että Kalajoen kunnan alueelta lähtevä kalastus etelästä on suljettu tutkimusalueesta pois ilman perusteluja. Rajausten perustelut on oltava tieteelliset.

Linnustovaikutuksista mielipiteessä on tuotu esille, että voimalarakennuksen moninaisia melu-, värinä- ja räjäytyshaittoja ei voi verrata kuten hakemuksessa on tehty, eli muualla Pohjoismaissa tehtyihin tutkimuksiin liikenteen melusta. Kyse on täysin eri asioista. Arviointi on tehtävä uudestaan.

Meriveden laatu on hakemuksessa esitettyjen tutkimusten mukaan ollut paikoin joiltakin osin tyydyttävä. Vesidirektiivin mukaan lisäkuormitusta ei tulisi tahallisesti aiheuttaa, vaan vesistöjen tilaa pitää pystyä parantamaan. Mm. Erkki Iluksen tutkimus osoittaa ydinvoimaloiden rehevöittävän vaikutuksen, eli käytännössä voimalan rakentaminen on mahdotonta tehdä aiheuttamatta haittaa.

Siian ja lohen vaellusreitit ja useiden kalalajien kutualueet häiriintyisivät (ks. liite 13B, ammattikalastajien ilmoittamat kutualueet ja siian ja lohen vaellusreitit). Vaellusreitit kulkevat täysin Hanhikivenniemen vesialueella, johon rakenteiden tekeminen halutaan aloittaa. Kalastovaikutuksiin pitäisi pyytää myös ruotsalaisten mielipide.

Hanhikiven alueen linnustovaikutuksista mielipiteessä on todettu, että alue on valtakunnallisesti ja kansainvälisesti tärkeä pesimis- ja kulkupaikka useille uhanalaisille lintulajeille. Rakentamistyöt vaarantaisivat välittömästi useiden lajien säilymisen.

Linnuston, kalaston ja rannikonkohoamisalueen erityisten lajien uhka on erityisesti siinä, että massiivinen rakentaminen katkaisee muutto- ja vaellusreitit ja yhtenäisen vyöhykkeen. Muutokset ovat sitä myötä ennalta arvaamattomia.

Maantieteilijä Pauli J. Karjalainen on todennut paikan merkityksen ihmisen identiteetin muodostumisessa. Kulttuuriantropologi Anneli Meriläinen-Hyvärinen on kirjoittanut paikan menettämisestä. Hän on todennut vuonna 2013 järjestetyn Case Pyhäjoki -tapahtumasarjan tilaisuudessa mm. että ”kun meille tärkeä paikka muuttuu esimerkiksi kaivoksen rakentamisen takia, emme pelkästään menetä aluetta, rakennuksia tai pihapiirejä vaan kokonaisen sosiaalisten suhteiden verkoston, käsityksen itsestämme, tunnesiteen, maiseman, yhteisöllisyyden sekä aikakäsityksen.” Maisemaan ja kulttuuriperintöön aiheutuneita vaikutuksia ei siis voi vähätellä ydinvoimalan tapauksessa – ne ovat traumatisoivia, perustavanlaatuisia ja repivät identiteettiä epäeettisyydellään useamman sukupolven ajan. Vaikutukset kulttuuriperintöön olisivat merkittäviä: paikan omistajuus menetetään pyhäjokisilta ja pohjois-pohjanmaalaisilta valtiolliselle, venäläiselle taholle. Ennen kaikkea menetys on, että kaunis luonto annetaan tuhota. Pyhäjoen kohtalolla on suuret historialliset vaikutukset joko hyvään tai huonoon suuntaan.

Ekopsykologian tutkimusalue ja esimerkiksi Metsähallituksen tutkimukset luonnon virkistävistä vaikutuksista kertovat, että mahdollisimman luonnontilainen luonto eheyttää ja palauttaa ihmisen psyykeä. Hanhikiven niemellä olisi suuret mahdollisuudet tällaiselle virkistyskäytölle. Nykyinen kansainvälinen huomio lisäisi näitä mahdollisuuksia, ja säilytettävä kulttuuriperintö olisi arvokas, eikä ydinvoiman aiheuttamaa jätettä, häpeää ja turvattomuutta.

Vaikutusten arvioinnissa kohta ”4.6.3 Muu virkistyskäyttö” ei mainita alueen retkeilykäyttöä, lintuharrastusta ym. paikallisten alueesta nauttimista. Myöskään alueen menettämisen surua teollisuusalueeksi ja kauaskantoisia psykologisia vaikutuksia ei mainita. Edes ympäristövaikutusten arvioinnissa ei ole käsitelty esteettisiä eikä psykologisia vaikutuksia. On selvää, että kaikkien mielissä kuva puhtaasta Pohjolan luonnosta järkkyy entisestään ydinvoimalan myötä.

Eettiseltä kannalta hanke on kestämaton: se ei ole ”yleisen tarpeen vaatima”, kuten perusteluna käytetään. Ydinvoimalan tuottama energia voidaan tuottaa ekologisemmin ja taloudellisesti tehokkaammin uusiutuvilla energiamuodoilla. Esimerkiksi WWF:n Gaia Consultingilla teettämällä laskelmilla on osoitettu, miten Suomi voi perustaa energiantuotantonsa 2050-luvulla 100 % uusiutuvien varaan ja samalla vähentää päästöjään 90 %.

Hakemuksen päätelmät ovat harhaanjohtavat. Vesitalousluvanvarais-
ten toimenpiteiden aloitusta ei pidä ajoittaa hakemuksen vireille tulon
mukaan, vaan sen mukaan, miten hankkeen kokonaisarviointi etenee.
Hankeprosessin epäkohdat, valitukset ja korjaukset on otettava huomi-
oon asian etenemistä arvioitaessa eikä vain kirjattava ylös. Hanke pi-
tää pysäyttää, mikäli argumentit siihen johtavat.

Kohdassa 8. todetaan, että mikäli lupapäätös kumotaan tai ehtoja muu-
tetaan, olot voidaan olennaisilta osin palauttaa ja vakuudeksi asetettai-
siin 50 000 euroa. Väite ei pidä paikkaansa – uhanalaisten lajien tai ka-
lakantojen tuhoaminen on palauttamaton. Vakuussumma, jota ehdo-
tetaan, on nimellinen. Luonnon arvostamiselle luodaan tällä hakemuk-
sella vastakohta.

Yhteenvedona on lausuttava, että hakemus antaa kokonaisvaikutusis-
ta virheellisen kuvan. Hakemusajankohtana ydinvoimalan koko toteu-
tumisen on vaakalaudalla monelta kantilta: hankkeen toteutuksen raa-
mit, esimerkiksi rahoittajarakenne muuttuu jatkuvasti ja Fennovoiman
uskottavuus toteuttajana on mennyt.

YVA-käsittelyssä ja päätöksenteossa on käytössä vähättely (esimer-
kiksi ei myönnetä, että alueen muuttaminen teollisuusalueeksi aiheut-
taisi luonnon muuttumisen ja luontoarvojen menettämisen täysin), asi-
oiden vieminen eteenpäin ilman sosiaalista suostumusta (esim. ei kan-
sanäänestystä tai riittävää tiedotusta uraanienergiankäytön ongelmista)
sekä puutteellisin tiedoin, (ks. esim. Pro Hanhikivi ry:n lausunnot kun-
nan päätöksistä hanketta koskien) sekä asiantuntija-arviot ohittaen (ks.
esim. Ympäristökeskuksen, Pohjois-Pohjanmaan luonnonsuojelupiirin
lausunnot ja niiden sivuuttaminen periaatepäätöksessä). Nyt käsillä
olevassa vesilupahakemuksessa on ehdolla tähän linjaan yhtenevä,
mutta vieläkin röyhkeämpi toimintatapa, hakemuksessa käsillä olevien
asioiden takana olevien erittäin merkityksellisten päätösten ja niiden
vaikutusten täysi kieltäminen. Toisaalta pyydetään lupaa aloittaa val-
mistelevat työt ennen varsinaista lupaa eli sivuuttamaan täysin lakeihin
perustuvat päätösprosessit ja näihin prosesseihin kuuluva vaikutta-
mismahdollisuus. Hakemuksessa pyydetään siten myös sivuuttamaan
ne esille tulevat faktat, joiden myötä voimalan rakentaminen ei olisi to-
teutuskelpoinen hanke. Tällaista etukäteispäätöstä ei voi tehdä.

Lupahakemusta on pyydetty uudelleenarvioitavaksi realistisilla, tutki-
tuilla vaikutusarvioilla ja se voidaan arvioida uudelleen vasta, kun itse
voimalan rakentamiseen liittyvä päätösprosessi on käyty läpi. Vesilu-
pahakemuksella ei voi ensin saada lupaa ympäristön tuhoamiseen, ei-
kä se ole itse voimalarakennuksesta irrallinen projekti vaan on olennai-
sesti laitoksen vaikutuksiin kuuluva.

Hakija on hakenut lunastuslupaa niistä maa-alueista, jotka eivät kuulu
sen omistukseen. Lunastuslupaa ei ole kuitenkaan ole.

Ehdotus kluuvin tai uhanalaisten lajien tuhoamisesta mahdollisesti rakennettavan voimalan alta on täysin järjetöntä kansalaisen näkökulmasta. Samaa esitystä ei liene mahdollista ottaa tosissaan mistään muusta hankkeesta, jonka tulevaisuus on epävarma ja perustat vaihtelevat.

Kieltämällä vireillä olevat lupahakemukset voidaan nostaa esille alueen vesistö- ja muita luontoarvoja. Paikallinen arvostus ja positiiviset hyödyntämismahdollisuudet voivat lähteä liikkeelle ydinvoimalan uhan poistuksessa.

Pyhäjoen Hanhikiven alue on kaunis, sen itseisarvo ja ainutlaatuisuus on tunnustettava. Aluetta vesistöineen on puolustettava ja kohdeltava kauniina perintönä.

- 19) XX ja XX** ovat vaatineet, ettei lupaa eikä valmistelulupaa myönnetä. Luvan myöntäminen olisi vesilain sekä vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä koskevan lain ja ydinenergialain vastaista. Vesitaloushankke muuttaisi ja vahingoittaisi koko Hanhikivenniemen edustan ja Liminkaojan suun luonnonolosuhteita monilta osin peruuttamattomasti. Luvan myöntäminen vaikuttaisi koko Parhalahden kylän elämään ja mahdollisuuksiin päästä merelle. Luvan myöntäminen ennen yhteiskunnan kokonaisuutta koskevia valtioneuvoston ja eduskunnan päätöksiä olisi ydinenergialain vastaista. Jos hakemusta ei suoraan hylätä, valmistelulupaa ei tule myöntää, ennen kuin vesilupa on lainvoimainen.

Yksityisen (suureksi osaksi ulkomaisen) yhtiön vaatimus saada oikeus toiselle kuuluvan alueen äärimmäisen voimaperäiseen muuttamiseen ja esim. kluuvijärven tuhoamiseen on ennenkuulumatonta röyhkeää piittaamattomuutta yksityisomaisuuden suojaan. Osakaskunnan mailla olevia kesämökkiläisiä ei ole otettu mitenkään huomioon, ei edes yhteydenottoa heihin.

Räjäytykset, kaivamiset, kasaamiset ja läjitykset aiheuttaisivat peruuttamatonta tuhoa kalastolle ja poikastuotannolle esimerkiksi karisiin kutualueilla ja vaarantaisivat jo nyt äärimmäisen uhanalaiseksi luokitellun meriharjuksen nousun Liminkaojaan. Samat työt tuhoaisivat myös lukuisia kesämökkejä ja jäljelle jäävien käyttö estyisi. Ehdotetut korvaukset ovat naurettavan pieniä ylimielisen yhtiön almuja. Almujen ja oikeiden korvausten mittaluokka on aivan erilainen. Tuhottavien kesämökkien omistajille ei ole ehdotettu edes näitä almuja. Valmisteluluvan myöntämiseen ei ole vesilain (587/2011) 3 luvun 16 §:n mukaisia edellytyksiä, sillä suunnitellun mullistuksen jälkeen aluetta olisi mahdoton palauttaa ennalleen.

Fennovoiman hanke on vanhentunut, sillä hakemisen jälkeen se on muuttunut olennaisilta osiltaan ja myös rahoittajat, toimijat ja toimittajat ovat muuttuneet. Kaiken lisäksi hakemus perustuu vanhaan erittäin epätäydelliseen YVA:aan. Uusikaan YVA ei ole vielä valmis. Mitä

todennäköisimmin tarvitaan uusi periaatepäätös hankkeen näin voimakkaasti muututtua.

Hanhikivenniemi on keskikorkeudeltaan vain 1,5 m ja kutakuinkin joka vuosi se joutuu ahtojäiden ympäröimäksi. Useina vuosina ahtojäät ovat ajautuneet rantaan asti. Pitkäaikainen (vallitseva) lounaistuuli nostaa vettä yli puolitoista metriä ja äärimmäisessä tapauksissa voi tuoda ahtojäät rantaan aiheuttamaan tuhoa. Uudet ilmastoskenaariot ennustavat merenpinnannousua, joka ylittää nykyisin hidastuneen maankohoamisen. Epäilemättä valtavilla räjäytys- ja kasaamistoilla ydinvoimalaitoksen kohta voitaisiin nostaa muutaman metrin korkeuteen, mutta onko se järkevää ja onko se yhteiskunnan kokonaisedun mukaista? Seurauksena olisi koko niemen ja ympäröivien vesialueiden monimuotoisen luonnon tuhoutuminen. Lisäksi kaikkien aluetta nykyisin käyttävien pääsy sinne estyisi. Hanke loukkaa yksityisten ihmisten etua voimakkaasti ja menetykset olisivat korvaamattomat. Hanhikivi on äärimmäisen sopimaton paikka ydinvoimalalle.

Kaiken lisäksi Fennovoiman hanke on Suomelle tarpeeton, joten se on aivan ilmeisesti yhteiskunnan kokonaisedun vastainen. Tilastokeskuksen talous- ja ympäristötilasto -yksikön kehittämispäällikkö Leo Koltto la: "Pieni sähkön ylituotanto ei vielä ole suuri ongelma. Liasta sähköstä voisi kuitenkin tulla todella suuri ongelma, kun rakenteilla oleva ydinvoimala valmistuu. Jos vielä suunnitellut ja luvan saaneet ydinvoimalatkin toteutetaan edes osittain, on sähköä ruvettava viemään."

Teemme tämän muistutuksen maanomistajina, kesämökkien omistajina, kalastajina ja osakaskunnan osakkaina. Lisäksi osallistumme Pro Hanhikiven muistutukseen ja mielipiteisiin, joihin on listattu hakijan hakemuksessa esiintyviä lukuisia muitakin puutteita ja virheitä.

Mainittakoon vielä, että yksityiselle kansalaiselle tällaisen hakemus- ja liitemäärän käsittely on kohtuuttoman hankalaa puolustauduttaessa suuren yhtiön röyhkeitä vaateita vastaan. Kansalaisen mahdollisuus vaikuttaa omiin asioihinsa ei käytännössä toteudu.

20) XX ja XX, XX ja XX, XX ja XX, XX, XX, XX ja XX, XX ja XX sekä XX ja XX (Pikkukallio, 625-403-14-15) ovat sähköpostilla ilmoittaneet valtuuttaneensa Pro Hanhikivi ry:n toimimaan asiamiehenänsä tässä asiassa.

HAKIJAN SELITYS

Hakija on 28.2.2014 aluehallintovirastoon toimittamassaan selityksessä todennut seuraavaa:

- 1) Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueen lausunto on puoltanut haetun vesiluvan ja valmisteluluvan myöntämistä. Lisäksi ELY-keskus on puoltanut

esitetyn vesistö- ja pohjaeläintarkkailusuunnitelman hyväksymistä. ELY-keskus on katsonut, että rakennustöistä ei aiheudu edunmenetyksiä ulkopuoliselle ammattikalastajia lukuun ottamatta eikä valmisteluvista töistä aiheudu huomattavaa haittaa muulle vesistön käytölle tai luonnolle ja sen toiminnalle. Ylläpitoruoppauksista tulevien massojen läjittämiselle haetaan lupaa tarvittaessa erikseen.

- 2) Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaisen on puoltanut luvan myöntämistä ja katsonut, että kalataloudellinen kompensatio voidaan toteuttaa kalatalousmaksuna. ELY-keskus pitää esitettyä kalatalousmaksua riittävänä. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan kalataloudellinen tarkkailu voidaan toteuttaa hakemuksen mukaisesti ja tarkkailusuunnitelman voidaan hyväksyä osana lupapäätöstä.

Esitetty kalataloudellisen kompensaation määrä vastaa viimeaikaisissa vastaavissa vesitaloushankkeissa määrättyä tasoa. Esimerkiksi Helsingin Sataman ja Liikenneviraston Vuosaaren satamaa koskevassa hankkeessa, jossa läjitysalueiden kalastollinen vaikutuspiiri oli 7–8 kertainen tässä asiassa kyseessä olevaan vastaavaan vaikutuspiiriin, korvauksen määräksi katsottiin noin 5 000 €/a.

Ammattikalastajien osalta Fennovoima Oy alkaa valmistella korvausesityksiä hakemuksessa viitattujen sopimusneuvotteluiden pohjaksi. Kalastajakohtaisten korvausesitysten odotetaan valmistuvan kesäheinäkuussa 2014, minkä jälkeen käynnistyvät suorat neuvottelut ammattikalastajien kanssa. Tavoitteena on sopia korvaukset ammattikalastajien kanssa syksyllä 2014. Ennen korvausesitysten tekemistä toteutetaan keväällä kalastuskysely, jonka pohjalta toteutetaan ammattikalastajien haastattelut korvausten määrittämisen tueksi.

Hakija ilmoittaa töiden toteuttamisesta ELY-keskukselle.

- 3) Liikenneviraston meriväyläyksikön lausunnosta hakija on todennut, että hakija on tietoinen tuulivoimapuistoa koskevista suunnitelmista eikä näe ristiriitaa läjitysaluehankkeen ja tuulivoimahankkeen välillä. Läjitysalue on osoitettu merituulivoimapuiston vahvistetussa yleiskaavassa (Maanahkiaisen merituulivoimapuiston osayleiskaava, 16.10.2013). Hakija ilmoittaa Liikennevirastolle läjitystöiden aloittamisesta ja lopettamisesta. Läjitystöiden loputtua läjitysalueella tehdään peittävä kaikharaus. Harauspöytäkirjat karttoineen sekä muut hankealueen muutostiedot toimitetaan Liikennevirastolle.
- 4) Museoviraston lausunnosta hakija on todennut, että Museovirasto puoltaa luvan myöntämistä. Museoviraston mukaan vedenalainen kulttuuriperintö on otettu riittävällä tavalla huomioon eikä vedenalaisen kulttuuriperinnön huomioimisen osalta hankkeelle ole estettä.

- 5) Pyhäjoen kunnan teknisen lautakunnan lausunnon osalta hakija on todennut, ettei Pyhäjoen kunnan ympäristöviranomaisen hakijan tulkinnan mukaan vastusta hanketta.

Tuulivoimaloiden sijoittuminen

Hakija on tietoinen tuulivoimapuistoa koskevista suunnitelmista eikä näe ristiriitaa läjitysaluehankkeen ja tuulivoimahankkeen välillä. Läjitysalue on osoitettu merituulivoimapuiston vahvistetussa yleiskaavassa (Maanahkiaisen merituulivoimapuiston osayleiskaava, 16.10.2013).

Läjitettävän massan laatu

Alueelle läjitetään ainoastaan sellaisia massoja, jotka soveltuvat ko. alueella läjitettäviksi.

Kun aluetta myöhemmin käytetään hakemuksessa esitetyn mukaan väylä- ja satama-alueen ylläpitoruoppauksissa syntyvien massojen läjitykseen, ruopattavien massojen puhtaus selvitetään

Ylläpitoruoppauksista tulevien massojen läjittämiselle haetaan lupaa tarvittaessa erikseen.

Ammattikalastus

Ammattikalastajien osalta Fennovoima Oy alkaa valmistella korvausesityksiä hakemuksessa viitattujen sopimusneuvotteluiden pohjaksi. Kalastajakohtaisten korvausesitysten odotetaan valmistuvan kesä-heinäkuussa 2014, minkä jälkeen käynnistyvät suorat neuvottelut ammattikalastajien kanssa. Tavoitteena on sopia korvaukset ammattikalastajien kanssa syksyllä 2014. Ennen korvausesitysten tekemistä toteutetaan keväällä kalastuskysely, jonka pohjalta toteutetaan ammattikalastajien haastattelut korvausten määrittämisen tueksi.

Kalataloustarkkailu

Hakija on katsonut, että hakemuksessa esitetty kalataloustarkkailu on riittävä hankkeen kalatalousvaikutusten tarkkailemiseksi. Kalatalousviranomaisen (Kainuun ELY-keskus) on lausunnossaan katsonut, että kalataloudellinen tarkkailu, mukaan lukien esitetty raportointi, voidaan toteuttaa hakemuksessa esitetyn mukaisesti.

Hakemuksessa esitetty ja Kainuun ELY-keskuksen lausunnossaan hyväksymä kalatalousvaikutusten tarkkailu siihen liittyvine velvoitteineen vastaa vakiintunutta oikeus- ja hallintokäytäntöä.

Vesistö- ja pohjaeläintarkkailu

Hakija on katsonut, että hakemuksessa esitetyn vesistö- ja pohjaeläintarkkailusuunnitelman mukaisesti toteutettu tarkkailu on riittävä hankkeen vesistö- ja pohjaeläinvaikutusten tarkkailemiseksi.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus lupapäätöstä valvovana viranomaisena on lausunnossaan katsonut, että esitetty vesistö- ja pohjaeläin-

tarkkailusuunnitelma voidaan hyväksyä. Näin ollen valvova viranomaisen on pitänyt esitettyä tarkkailusuunnitelmaa riittävänä.

- 6) Pyhäjoen kunnanhallituksella ei ole ollut huomautettavaa. Hakija tulkitsee Pyhäjoen kunnanhallituksen puoltavan hanketta.
- 7) Raahen kaupungin ympäristölautakunnan lausunnon osalta hakija on tulkinnut Raahen kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen puoltavan luvan myöntämistä.

Muilta osin hakijan selitys on samansisältöinen 5) Pyhäjoen kunnan teknisen lautakunnan lausuntoon annetun selityksen kanssa.

- 8) Perämeren eteläinen kalastusalueen muistutuksen osalta hakija on korostanut, että hakemuksessa esitetyt vaikutusarviot ovat alan asiantuntijoiden laatimia ja ne perustuvat sekä olemassa olevaan että ydinvoimalaitoshankkeeseen liittyen tehtyihin tutkimuksiin ja selvityksiin. Viranomaislausunnoissa arviointeja ei ole pidetty riittämättöminä tai puutteellisina.

Hakija on halunnut tuoda esille myös, että yleisesti lupamenettelyssä on kyse eri intressien yhteensovittamisesta sekä yleiselle ja yksityiselle edulle aiheutuvien hyötyjen ja haittojen arvioinnista. Menettelyssä otetaan laissa säädetyllä tavalla huomioon myös muut alueella olevat hankkeet ja toiminnot. Peruseriaatteena menettelyssä on se, että hankkeesta vastaava korvaa aiheutetut edunmenetykset laissa säädetyllä tavalla. Rakentamisesta ei ennalta arvioiden aiheudu korvattavaa vahinkoa, haittaa tai muuta edunmenetystä lukuun ottamatta kalataloudellisia haittoja. Yleiselle edulle aiheutuvien kalataloudellisten haittojen kompensoimiseksi hakija on esittänyt kalatalousmaksua. Yksityiselle edulle eli ammattikalastajille aiheutuvien haittojen korvaamisesta hakija pyrkii sopimaan etukäteen.

Ammattikalastuksen osalta hakijan selitys on samansisältöinen 5) Pyhäjoen kunnan teknisen lautakunnan lausuntoon annetun selityksen kanssa.

Luvanmyöntämisen edellytykset ja valmistelulupa

Vesilain mukaisessa lupahakemusmenettelyssä luvan myöntämisen edellytyksiä arvioidaan pääsääntöisesti intressivertailun perusteella. Intressivertailussa hankkeesta yleiselle edulle aiheutuvia hyötyjä ja menetyksiä arvioidaan yleiseltä kannalta. Hankkeen hyötyjen on oltava huomattavat verrattuna siitä aiheutuviin menetyksiin, jotta lupa voitaisiin myöntää. Mahdollisesti aiheutuvat edunmenetykset korvataan.

Valtioneuvosto ja eduskunta ovat ydinenergiain mukaisessa harkinnassaan katsoneet ydinvoimalaitoksen rakentamisen yhteiskunnan kokonaisedun mukaiseksi ja Pyhäjoen Hanhikiven niemen soveltuvan ydinvoimalaitoksen sijoituspaikaksi. Yhteiskunnan kokonaisetua on perusteltu muun muassa seuraavilla seikoilla: ilmasto- ja energia-

strategian toteutuminen, sähkön saatavuuden ja omavaraisuuden turvaaminen, sähkön kohtuullinen hinta ja suomalaisen elinkeinoelämän kilpailukyvyn säilyttäminen sekä hankkeen ympäristövaikutukset suhteessa saavutettuihin hyötyihin. Perustelut eivät ole muuttuneet suunnitellun ydinvoimalaitoksen sähköntuotannon kapasiteetin pienentymisestä huolimatta. Siten voimalaitoksen rakentamiseksi välttämätöntä vesitaloushanketta on pidettävä yleisen edun mukaisena vesilain kannalta.

Hankkeen edellyttämien vesitaloushankkeiden yksityiseen etuun kohdistuvat vähäiset kielteiset vaikutukset voidaan korvata vesilain 13 luvun mukaisin korvauksin. Näin ollen hanke kokonaisuutena tai mikään sen edellyttämä vesitaloushanke erikseen arvioituna ei sanottavasti loukkaa yleistä tai yksityistä etua (vesilain 3 luvun 4 § 1 momentin 1 kohta).

Hakija on katsonut, että lupahakemuksen mukainen vesitaloushanke täyttää laissa asetetut luvanmyöntämisedellytykset. Tämän lisäksi hakija toteaa, että Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus vesilain 14 luvun 1 §:n mukaisena valtion valvontaviranomaisena antamassaan lausunnossa puoltaa luvan myöntämistä.

Vesilain mukaan lupaviranomainen voi perustellusta syystä lupapäätöksessään oikeuttaa hakijan ryhtymään jo ennen päätöksen lainvoimaiseksi tulemistä hankkeen toteuttamista valmisteleviin toimenpiteisiin (valmistelulupa) (vesilain 3 luvun 16 §).

Valmistelulupa voidaan myöntää, jos valmistelevat toimenpiteet voidaan suorittaa tuottamatta muulle vesien käytölle tai luonnolle ja sen toiminnalle huomattavaa haittaa ja jos kyseisten toimenpiteiden suorittamisen jälkeen olot voidaan olennaisilta osin palauttaa ennalleen siinä tapauksessa, että lupapäätös kumotaan tai luvan ehtoja muutetaan.

Hakemuksen mukaiset valmistelevat toimenpiteet rajoittuvat alueellisesti suppealle vesialueelle, jota ei ole otettu erityiseen käyttötarkoitukseen ja jonka vesiluonnolle aiheutuvat muutokset ovat vähäisiä ja osittain tilapäisiä. Valmistelevien toimenpiteiden seurauksena valmistuvat rakenteet on mahdollista purkaa ja työ ennallistaa sekä yksityiselle edulle aiheutuneet vahingot korvata hakijan asettamasta vakuudesta tai muutoinkin, jos lupapäätös kumotaan tai luvan ehtoja muutetaan. Valmistelevat toimenpiteet voidaan suorittaa tuottamatta muulle vesien käytölle tai luonnolle ja sen toiminnalle huomattavaa haittaa. Kyseisten toimenpiteiden suorittamisen jälkeen olot voidaan olennaisilta osin palauttaa ennalleen siinä tapauksessa, että lupapäätös kumotaan tai luvan ehtoja muutetaan (vesilain 3 luvun 16 § 1 momentti).

Hakija on katsonut, että edellytykset valmisteluluvan myöntämiselle ovat olemassa ja valmistelulupa tulee myöntää. Tämän lisäksi hakija toteaa, että Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus lausunnossaan puoltaa valmisteluluvan myöntämistä.

Kalatalousmaksu

Hakija on katsonut, että hakemuksessa esitetty kalatalousmaksu on riittävä. Kalatalousviranomainen (Kainuun ELY-keskus) on lausunnossaan katsonut, että kalataloudellinen kompensatio voidaan määrätä kalatalousmaksuna esitetyn mukaisesti.

Esitetty kalataloudellisen kompensation määrä vastaa viimeaikaisissa vastaavissa vesitaloushankkeissa määrättyä tasoa. Esimerkiksi Helsingin Sataman ja Liikenneviraston Vuosaaren satamaa koskevassa hankkeessa, jossa läjitysaluiden kalastollinen vaikutuspiiri oli yli 7–8 kertainen tässä asiassa kyseessä olevaan vastaavaan vaikutuspiiriin, korvauksen määräksi katsottiin noin 5 000 €/a.

Hankkeen vaikutukset, pohjanlaatu ja haitta-aineet

Suurin osa (n. 90 %) läjitettävästä materiaalista on karkeaa ja hienoa hiekkaa, joka laskeutuu nopeasti, ja sameusvaikutukset jäävät pääasiassa läjitysalueen sisälle. Mikäli läjitettävä massa on hienompirakeista (< 0,063 mm), sameusvaikutukset voivat ulottua 2–4 km päähän läjityskohteesta. Sameutta ilmenee tuolloin lähinnä pohjanläheisessä vesikerroksessa.

Mallilaskelmien perusteella läjitystoiminnan aiheuttama sameus laskee 1 % tasolle selvästi alle vuorokauden kuluessa läjityksestä. Läjitys-massojen ominaisuuksista ja läjityksen tehosta riippuen 1 % alkuperäisestä kiintoainepitoisuudesta ei välttämättä ole enää havaittavissa mittalaitteilla.

Myös läjitysalueen pohjan laatu vaikuttaa veteen sekoittuvan kiintoaineen määrään läjitystilanteessa. Hanhikiven edustan merialueelta otettujen näytteiden perusteella pohja läjitysalueella on kovaa hiekkaa, joka ei sekoitu läjityskuormien vaikutuksesta ympäröivään vesimassaan laaja-alaisesti. Mahdollisesti resuspendoitunut hiekka laskeutuu nopeasti eikä leviäminen virtausten mukana ole todennäköistä. Tulosten perusteella kovimmillakin mitatuilla virtausnopeuksilla läjityksestä aiheutuvan pohjasamentuman kulkema matka ennen kiintoaineen uudelleen laskeutumista olisi noin 2 km luokkaa, kun läjitettävän materiaalin laskeutumisnopeudeksi on valittu 0,8 mm/s, mikä vastaa jäähdytysvesimallinnuksessa käytettyä laskeutumisnopeutta hienoimmalle havaitulle raekoolle. Lautta laimenisi kuitenkin voimakkaasti sekoittumisen ansiosta. Kokemuksen mukaan myös merenpohjassa tavattavat kovat savimassat pysyvät suhteellisen hyvin kasassa sekä ruoppauksen että läjityksen aikana eikä massojen liettymistä tapahdu, kun ruoppaukset tehdään kauharuoppauksella.

Laajimmillaan Suomen olosuhteissa sameusvaikutuksia meriläjitysalueilla on havaittu 3–4 kilometrin etäisyydellä varsinaisesta läjityspaikasta. Saatujen tulosten perusteella on erittäin epätodennäköistä, että sameusvaikutuksia voitaisiin havaita rantaalueilla tai niiden läheisyydessä.

Pohjanläheiset virtaukset voivat kuljettaa läjitettyä materiaalia kohti rantaa myös varsinaisen läjitysjakson jälkeen. Läjitysalueella tehtyjen virtausmittausten perusteella kovimmat virtaukset kulkevat pääasiassa koillisen ja lounaan suuntaan, jolloin kiintoaineen kulkeutuminen rannikolle on erittäin epätodennäköistä.

Läjitettävissä ruoppausmassoissa ei ole todettu haitta-aineita, joten massat ovat mereen läjityskelpoisia.

- 9) Parhalahden osakaskunnan muistutuksen osalta hakijan selitys on samansisältöinen 8) Perämeren eteläisen kalastusalueen muistutukseen luvanmyöntämisen edellytyksistä ja valmisteluvasta annetun selityksen kanssa.

YVA-menettely ja periaatepäätös

Fennovoima Oy:n 13.2.2014 työ- ja elinkeinoministeriölle toimittama ympäristövaikutusten arviointiselostus on liitetty tähän vastineeseen eikä hanke siten perustu vanhentuneeseen ympäristövaikutusten arviointiin. Vesitalouslupa-asiat eivät tosin yhdessä tai erikseen tarkasteltuna ole edellyttäneet uutta ympäristövaikutusten arviointia. Kyseessä eivät nimittäin ole sellaiset toimenpiteet, jotka sisältyisivät YVA-asetuksen (713/2006) 6 §:n hankeluetteloon tai joiden osalta olisi tehty YVA-lain (468/1994) 4 §:n 2 momentissa tarkoitettu päätös menettelyn soveltamisesta yksittäistapauksessa. Vesitaloushankkeen kannalta mitään asiallistakaan tarvetta uudelle ympäristövaikutusten arvioinnille ei ole ollut. Hankkeen vesistövaikutukset ovat pää-asiallisesti seurausta jäähdytysvesikuormasta ja vaadittavista vesirakennustoista. Vesirakennustyöt ja niiden vaikutukset ovat reaktorityypistä riippumatta lähes samanlaisia. Tältä osin Fennovoima Oy viittaa tekemiinsä hakemuksen täydennyksiin.

Jäähdytysvesivaikutukset ovat suoraan riippuvaisia voimalaitoksen koosta, eikä niihinkään vaikuta valittava voimalaitostyyppi. Nyt suunniteltavan noin 1 200 MW ydinvoimalaitoksen jäähdytysvesivaikutukset ovat vähäisemmät kuin aiemmassa YVA-menettelyssä arvioidut vaikutukset johtuen pienemmästä laitoskoosta.

Ydinenergiain tarkoittaman periaatepäätöksen merkitys vesilain mukaisen lupaharkinnan kannalta ei ole muuttunut sen johdosta, että reaktorityyppi ja energiantuotantoteho ovat muuttuneet. Vuonna 2010 tehdyt valtioneuvoston ja eduskunnan päätökset ovat edelleen voimassa.

Valmisteleva toimenpiteet

Hankkeen laatu ja laajuus huomioon ottaen valmistelevia toimia ei ole mahdollista yksilöidä täsmällisesti hakemuskvaiheessa.

Vakuus

Fennovoima Oy on hakemuksessaan esittänyt, ettei vakuusvelvoitetta asetettaisi, mikä läjityksen kyseessä ollen perustuu vakiintuneeseen käytäntöön.

- 10) XX:n ammattikalastuksesta tehdyn muistutuksen osalta hakijan selitys on samansisältöinen 5) Pyhäjoen kunnan teknisen lautakunnan lausuntoon annetun selityksen kanssa.
- 11) Parhalahden kalastajainseura ry:n muistutuksen osalta hakijan selitys on samansisältöinen 8) Perämeren eteläisen kalastusalueen muistutukseen luvanmyöntämisen edellytyksistä ja valmisteluluvasta annetun selityksen kanssa.

Kalastus

Yleiselle edulle aiheutuvien kalataloudellisten haittojen kompensoimiseksi hakija on esittänyt kalatalousmaksua. Kalatalousviranomainen (Kainuun ELY-keskus) on lausunnossaan katsonut, että kalataloudellinen kompensatio voidaan määrätä kalatalousmaksuna esitetyn mukaisesti.

Hakemuksessa esitetty ja Kainuun ELY-keskuksen lausunnossaan hyväksymä kalatalousvaikutusten tarkkailu siihen liittyvine velvoitteineen vastaa vakiintunutta oikeus- ja hallintokäytäntöä.

- 12) Raahan kalastajain seura ry:n muistutuksen osalta hakija on korostanut, että hakemuksessa esitetyt vaikutusarviot ovat alan asiantuntijoiden laatimia ja ne perustuvat sekä olemassa olevaan että ydinvoimalaitoshankkeeseen liittyen tehtyihin tutkimuksiin ja selvityksiin. Viranomaislausunnoissa arviointeja ei ole pidetty riittämättöminä tai puutteellisina.

Hakija on halunnut tuoda esille myös, että yleisesti lupamenettelyssä on kyse eri intressien yhteensovittamisesta sekä yleiselle ja yksityiselle edulle aiheutuvien hyötyjen ja haittojen arvioinnista. Menettelyssä otetaan laissa säädetyllä tavalla huomioon myös muut alueella olevat hankkeet ja toiminnot. Peruseriaatteena menettelyssä on se, että hankkeesta vastaava korvaa aiheutetut edunmenetykset laissa säädetyllä tavalla. Rakentamisesta ei ennalta arvioiden aiheudu korvattavaa vahinkoa, haittaa tai muuta edunmenetystä lukuun ottamatta kalataloudellisia haittoja. Yleiselle edulle aiheutuvien kalataloudellisten haittojen kompensoimiseksi hakija on esittänyt kalatalousmaksua. Yksityiselle edulle eli ammattikalastajille aiheutuvien haittojen korvaamisesta hakija pyrkii sopimaan etukäteen.

Luvanmyöntämisen edellytyksien ja valmisteluluvan sekä kalatalousmaksun, hankkeen vaikutusten, pohjanlaadun ja haitta-aineiden osalta hakijan selitys on samansisältöinen 8) Perämeren eteläisen kalastusalueen muistutukseen annetun selityksen kanssa.

Ammattikalastuksen osalta hakijan selitys on samansisältöinen 5) Pyhäjoen kunnan teknisen lautakunnan lausuntoon annetun selityksen kanssa.

- 13) Pro Hanhikivi ry:n muistutuksen osalta hakija on korostanut, että hakemuksessa esitetyt vaikutusarviot ovat alan asiantuntijoiden laatimia ja ne perustuvat sekä olemassa olevaan että ydinvoimalaitoshankkeeseen liittyen tehtyihin tutkimuksiin ja selvityksiin. Viranomaislausunnoissa arviointeja, selvityksiä tai tutkimuksia ei ole pidetty riittämättöminä tai puutteellisina.

Luvanmyöntämisen edellytyksistä ja valmisteluluvasta hakijan selitys on samansisältöinen 8) Perämeren eteläisen kalastusalueen muistutukseen annetun selityksen kanssa.

YVA-menettelyn ja periaatepäätöksen osalta hakijan selitys on samansisältöinen 9) Parhalahden osakaskunnan muistutukseen annetun selityksen kanssa.

Natura-arvioinnin osalta hakija on todennut, että asianmukainen Natura-arviointi on laadittu aiemmin eikä tässä vesitaloushankkeessa synny sellaisia vaikutuksia, jotka edellyttäisivät Natura-arvion päivittämistä. Viranomaistahot eivät ole katsoneet tarpeelliseksi laatia uutta Natura-arviota.

Kaava

Hakija on tietoinen tuulivoimapuistoa koskevista suunnitelmista eikä näe ristiriitaa läjitysaluehankkeen ja tuulivoimahankkeen välillä. Läjitysalue on osoitettu merituulivoimapuiston vahvistetussa yleiskaavassa (Maanahkiaisen merituulivoimapuiston osayleiskaava, 16.10.2013).

Virkistyskäyttö

Hakijan näkemyksen mukaan alueen virkistyskäyttö on selvitetty hankehuomioiden riittävästi.

Yhteisvaikutukset kultakaivoksen ja mahdollisesti rakennettavan sulaton kanssa

Läjitystoiminnasta ei hakijan näkemyksen mukaan synny yhteisvaikutuksia.

- 14) Pohjois-Pohjanmaan luonnonsuojelupiiri ry:n ja Raahen seudun luonnonystävät ry:n muistutuksen osalta hakijan selitys on samansisältöinen 8) Perämeren eteläisen kalastusalueen muistutukseen luvanmyöntämisen edellytyksistä ja valmisteluluvasta.

YVA-menettelyn ja periaatepäätöksen osalta hakijan selitys on samansisältöinen 9) Parhalahden osakaskunnan muistutukseen annetun selityksen kanssa.

Kalastovaikutukset

Kaloihin vaikuttavia mekanismeja läjitykseen liittyen ovat melu, kiintoaine, habitaatin menetys ja virtausolosuhteiden muutokset. Näiden kaikkien merkitys on arvioitu vähäiseksi. Läjitysalueella ja mallinnetulla sameusvaikutusten alueella ei ole kalojen lisääntymisalueita. Lähimmät kutualueet sijaitsevat läheisillä matalikoilla noin kilometrin päässä, mutta läjityksistä aiheutuvan vedensamennuksen kulkeutuminen läjitysalueelta (syvyys yli 20 m) näille alueille on epätodennäköistä. Lohen ja todennäköisesti myös vaellussiian vaellusreittejä kulkee läjitysalueen läheisyydessä ja niihin läjityksillä voi olla ajoittaista vaikutusta, joka on kuitenkin lyhytaikaista.

Yleiselle edulle aiheutuvien kalataloudellisten haittojen kompensoimiseksi hakija on esittänyt kalatalousmaksua. Kainuun ELY-keskus on katsonut, että kalataloudellinen kompensaatio voidaan toteuttaa kalatalousmaksuna. ELY-keskus pitää esitettyä kalatalousmaksua riittävänä. Ammattikalastajien osalta Fennovoima Oy alkaa valmistella korvausesityksiä hakemuksessa viitattujen sopimusneuvotteluiden pohjaksi. Kalastajakohtaisten korvausesitysten odotetaan valmistuvan kesäheinäkuussa 2014, minkä jälkeen käynnistyvät suorat neuvottelut ammattikalastajien kanssa. Tavoitteena on sopia korvaukset ammattikalastajien kanssa syksyllä 2014. Ennen korvausesitysten tekemistä toteutetaan keväällä kalastuskysely, jonka pohjalta toteutetaan ammattikalastajien haastattelut korvausten määrittämisen tueksi.

- 15) XX:n, XX:n, XX:n ja XX:n muistutuksen osalta hakijan selitys on samansisältöinen 8) Perämeren eteläisen kalastusalueen muistutukseen luvanmyöntämisen edellytyksistä ja valmisteluluvasta annetun selityksen kanssa.

YVA-menettelyn ja periaatepäätöksen sekä kaavan osalta hakijan selitys on samansisältöinen 9) Parhalahden osakaskunnan muistutukseen annetun selityksen kanssa.

- 16) XX:n, XX:n ja XX:n muistutuksen osalta hakijan selitys on samansisältöinen 8) Perämeren eteläisen kalastusalueen muistutukseen luvanmyöntämisen edellytyksistä ja valmisteluluvasta annetun selityksen kanssa.

YVA-menettelyn ja periaatepäätöksen osalta hakijan selitys on samansisältöinen 9) Parhalahden osakaskunnan muistutukseen annetun selityksen kanssa.

- 17) XX:n ja XX:n muistutuksen osalta hakija on korostanut, että hakemuksessa esitetyt vaikutusarviot ovat alan asiantuntijoiden laatimia ja ne perustuvat sekä olemassa olevaan että ydinvoimalaitoshankkeeseen liittyen tehtyihin tutkimuksiin ja selvityksiin. Viranomaislausunnoissa arviointeja ei ole pidetty riittämättöminä tai puutteellisina.

Hakija on halunnut tuoda esille myös, että yleisesti lupamenettelyssä on kyse eri intressien yhteensovittamisesta sekä yleiselle ja yksityiselle edulle aiheutuvien hyötyjen ja haittojen arvioinnista. Menettelyssä otetaan laissa säädetyllä tavalla huomioon myös muut alueella olevat hankkeet ja toiminnot. Peruseriaatteena menettelyssä on se, että hankkeesta vastaava korvaa aiheutetut edunmenetykset laissa säädetyllä tavalla. Rakentamisesta ei ennalta arvioiden aiheudu korvattavaa vahinkoa, haittaa tai muuta edunmenetystä lukuun ottamatta kalataloudellisia haittoja. Yleiselle edulle aiheutuvien kalataloudellisten haittojen kompensoimiseksi hakija on esittänyt kalatalousmaksua. Yksityiselle edulle eli ammattikalastajille aiheutuvien haittojen korvaamisesta hakija pyrkii sopimaan etukäteen.

Luvanmyöntämisen edellytyksistä ja valmisteluluvasta sekä kalatalousmaksun, hankkeen vaikutusten, pohjanlaadun ja haitta-aineiden osalta hakijan selitys on samansisältöinen 8) Perämeren eteläisen kalastusalueen muistutukseen annetun selityksen kanssa.

Ammattikalastuksen osalta hakijan selitys on samansisältöinen 5) Pyhäjoen kunnan teknisen lautakunnan lausuntoon annetun selityksen kanssa.

- 18) XX:n mielipiteen osalta hakijan selitys on samansisältöinen 8) Perämeren eteläisen kalastusalueen muistutukseen luvanmyöntämisen edellytyksistä ja valmisteluluvasta annetun selityksen kanssa.

Kalastotutkimus

Kalastotutkimukset on tehty kattavasti Kala- ja vesitutkimus Oy:n toimesta. Hakija on halunnut korostaa, että hakemuksessa esitetyt vaikutusarviot ovat alan asiantuntijoiden laatimia eikä hakijalla ole syytä epäillä niiden sisältöä. Viranomaislausunnoissa arviointeja ei ole pidetty vähättelevinä, riittämättöminä tai puutteellisina.

Kalastustutkimus

Kalastustutkimuksessa, jonka toteutti Kala- ja vesitutkimus Oy, tiedustelualue oli Raahen ja Pyhäjoen edustan merialueella. Ammatti- ja vapaa-ajankalastuskyselyllä haluttiin selvittää suunnitellun ydinvoiman ympäristössä harjoitettavaa kalastusta ja kalansaaliita.

Ammattikalastuskysely lähetettiin ELY-keskusten ylläpitämässä ammattikalastusrekisterissä oleville ammattikalastajille (1-, 2-, 3-luokka). Em. listan oli käynyt läpi myös Perämeren kalatalousyhteisöjen liiton edustaja, joka teki täydennyksiä/tarkennuksia alueen kalastajista. Kälajoen kunnan alueelta etelästä lähtevää kalastusta ei ole suljettu pois.

Vapaa-ajan kalastusta selvitettiin väestörekisteripohjaisena otantakyselynä. Viranomaiset ovat lausunnoissaan pitäneet selvityksiä riittävinä.

Linnustovaikutusarviointi

Muistutuksessa ei mainita linnustoa läjitysalueen osalta. Todettakoon, että läjitystoiminnalla ei hakijan näkemyksen mukaan ole haitallisia vaikutuksia linnustoon.

Vakuus

Fennovoima Oy on hakemuksessaan esittänyt vakiintuneen käytännön mukaista vakuutta, jonka yhtiö katsoo kattavan sellaiset ennallistamistoimet, joiden varalta vakuus tulee asettaa.

- 19) XX:n ja XX:n muistutuksen osalta hakijan selitys on samansisältöinen 8) Perämeren eteläisen kalastusalueen muistutukseen luvanmyöntämisen edellytyksistä ja valmisteluluvasta annetun selityksen kanssa.

YVA-menettelyn ja periaatepäätöksen osalta hakijan selitys on samansisältöinen 9) Parhalahden osakaskunnan muistutukseen annetun selityksen kanssa.

Kalastovaikutukset

Kaloihin vaikuttavia mekanismeja läjitykseen liittyen ovat melu, kiintoaine, habitaatin menetys ja virtausolosuhteiden muutokset. Näiden kaikkien merkitys on arvioitu vähäiseksi. Läjitysalueella ja mallinnetulla sameusvaikutusten alueella ei ole kalojen lisääntymisalueita. Lähimmät kutualueet sijaitsevat läheisillä matalikoilla noin kilometrin päässä, mutta läjityksistä aiheutuvan vedensamennuksen kulkeutuminen läjitysalueelta (syvyys yli 20 m) näille alueille on epätodennäköistä. Lohen ja todennäköisesti myös vaellussiian vaellusreittejä kulkee läjitysalueen läheisyydessä ja niihin läjityksillä voi olla ajoittaista vaikutusta, joka on kuitenkin lyhytaikaista.

Yleiselle edulle aiheutuvien kalataloudellisten haittojen kompensoimiseksi hakija on esittänyt kalatalousmaksua. Kainuun ELY-keskus on katsonut, että kalataloudellinen kompensatio voidaan toteuttaa kalatalousmaksuna. ELY-keskus pitää esitettyä kalatalousmaksua riittävänä.

Ammattikalastajien osalta Fennovoima Oy alkaa valmistella korvausesityksiä hakemuksessa viitattujen sopimusneuvotteluiden pohjaksi. Kalastajakohtaisten korvausesitysten odotetaan valmistuvan kesäheinäkuussa 2014, minkä jälkeen käynnistyvät suorat neuvottelut ammattikalastajien kanssa. Tavoitteena on sopia korvaukset ammattikalastajien kanssa syksyllä 2014. Ennen korvausesitysten tekemistä toteutetaan keväällä kalastuskysely, jonka pohjalta toteutetaan ammattikalastajien haastattelut korvausten määrittämisen tueksi.

LUONNONSUOJELUVIRANOMAISEN LAUSUNTO

Aluehallintovirasto on 13.5.2014 pyytänyt Pohjois-Pohjanmaan luonnonsuojelupiiri ry:n, Raahen seudun luonnonystävät ry:n, Pro Hanhikivi ry:n ja

hakijan niistä antaman selityksen johdosta luonnonsuojeluviranomaisen lausunnon Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelta.

Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue on 3.7.2014 aluehallintovirastoon saapuneessa lausunnossaan todennut, että hankealuetta lähin Natura-alue Parhalah-ti-Syölätinlahti ja Heinikarinlampi (FI 1104201) sijaitsee noin 9 kilometrin etäisyydellä läjitysalueen reunasta. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus on todennyt, että hakemusiakirjojen mukaisesta läjitystoiminnasta ei esitettyjen selvitysten mukaan ole odotettavissa sellaista merkittävää heikennystä, joka edellyttäisi luonnonsuojelulain 65 § tarkoittamaa natura-arviointia.

Läjitysalueella on voimassa 16.10.2013 hyväksytty Pyhäjoen Maanahkiaisen merituulipuiston osayleiskaava. Osayleiskaavassa alue on osoitettu ohjeellisella rajauksella (e-1). Kaavamääräyksen mukaan kyseessä on ohjeellinen alue, jonka maankäytössä tulee huomioida alueen käyttö maanläjitykseen. Fennovoima on antanut maanahkiaisen merituulipuiston kaavaehdotuksesta lausunnon 7.8.2013. Lausunnossa todetaan, että Fennovoima pn 5.2.2013 päivätyllä hakemuksella hakenut Pohjois-Suomen aluehallintovirastolta vesilain mukaista lupaa meriläjitysalueen perustamiselle ja läjitykselle. Lausunnossa on esitetty, että meriläjitysalue tulee ottaa huomioon merituulipuiston kaavoituksessa ja teknisessä suunnittelussa. Läjitysalue ja kaavamääräys on lisätty osayleiskaavaan Fennovoima Oy:n kaavaehdotuksesta antaman lausunnon perusteella.

ELY-keskus on tuonut YVA-selostuslausunnossaan 25.4.2014 esille vesistövaikutusten arviointia koskevia näkökohtia, jotka on myös syytä ottaa huomioon lupaharkinnassa.

HAKIJAN SELITYS LAUSUNNOSTA

Aluehallintovirasto on varannut hakijalle tilaisuuden antaa selityksensä Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen lausunnon johdosta.

Hakija on 9.9.2014 aluehallintovirastoon toimittamassaan selityksessä ilmoittanut yhtyvänsä ELY-keskuksen kantaan, jonka mukaan uusi Natura-arviointi ei ole tarpeen.

NEUVOTTELUT

Aluehallintovirasto on 2.9.2014 ja 25.5.2015 järjestänyt asiassa neuvottelun, joista laaditut pöytäkirjat on liitetty asiakirjoihin.

MERKINNÄT

Aluehallintovirastolla on tätä asiaa ratkaistaessa ollut esillä myös seuraavat Fennovoima Oy:n hakemukset:

- Hanhikiven ydinvoimalaitoksen sataman ja jäähdytysveden ottorakenteiden rakentaminen sekä meriväylän kaivaminen ja valmistelulupahakemus, Pyhäjoki ja Raahe (PSAVI/20/04.09/2013)
- Hanhikiven ydinvoimalaitoksen jäähdytysveden purkurakenteiden ja niihin liittyvien suojapenkereiden rakentaminen sekä valmistelulupahakemus, Pyhäjoki ja Raahe (PSAVI/21/04.09/2013)
- Ydinvoimalaitoksen ja sen varaenergiantuotannon ympäristölupa, Pyhäjoki (PSAVI/3877/2014). Hakemus sisältää vesilain mukaisen jäähdytysveden ottamisen.

Aluehallintovirasto on ratkaissut tämän asian samanaikaisesti päätösten nrot 54/2015/2 (dnro PSAVI/20/04.09/2013) ja 55/2015/2 (dnro PSAVI/21/04.09/2013) kanssa.

Vesilaissa säädettyjä yleisen kalatalousedun valvontaan liittyviä tehtäviä Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen alueella hoitaa 1.1.2015 alkaen Lapin ELY-keskus.

ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU

Pääasiasratkaisu

Aluehallintovirasto myöntää Fennovoima Oy:lle määräaikaisen luvan Hanhikiven ydinvoimalaitoksen vesitaloushankkeisiin liittyvien ruoppausmaiden läjittäminen merialueelle Pyhäjoen kunnassa hakemuksen mukaisesti hakemuksen liitteen 1 ”Yleiskartta” osoittamaan paikkaan.

Aluehallintovirasto määrää Fennovoima Oy:n maksamaan kalatalousmaksua 1 000 euroa kunakin läjittämisvuotena lupamääräyksen 7 mukaisesti. Ammattimaiselle kalastukselle aiheutuvista edunmenetyksistä määrätään lupamääräyksessä 9. Hankkeesta ei ennalta arvioiden aiheudu muuta vesilain mukaan korvattavaa edunmenetystä.

Lupamääräykset

Meriläjitys

1. Merialueelle saadaan läjittää ruoppausmassoja noin 190 ha:n alueelle. Läjitystä ei saa ulottaa koordinaattipistein (ETRS-GK24) N = 7160370 E = 24500576, N = 7160370 E = 24502240, N = 7159237 E = 24500576, N = 7159237 E = 24502240 rajatun alueen ulkopuolelle. Läjityksen ylätasoa saa nousta korkeudelle MW₂₀₁₂ -23,0 m.
2. Meriläjitysalueelle saadaan läjittää Hanhikiven ydinvoimalaitoksen sataman ja jäähdytysveden otto- ja purkurakenteiden rakentamista ja meriväylän kaivamisesta syntyviä läjityskelpoisia ruoppausmassoja yh-

teensä enintään 1 100 000 m³. Jäähdytysveden purkurakenteiden ruoppausmassoja saadaan läjittää meriläjitysalueelle, mikäli hanke toteutetaan olennaisilta osin hakemuksessa PSAVI/22/04.09/2013 esitetyllä tavalla. Ylläpitoruoppauksista tulevien massojen läjittämiselle tulee hakea vesitalouslupaa erikseen.

Töiden suorittaminen

3. Ruoppausmassat tulee sijoittaa meriläjitysalueelle mahdollisimman haittottomasti käyttäen hyväksi jatkuvatoimista virtaus- ja sameudenmittausjärjestelmää. Päällimmäiseksi kerrokseksi on pyrittävä läjittämään parhaiten paikoillaan pysyviä massoja. Meriläjitystä on toteutettava muutenkin suunnitelmallisesti siten, että läjitetyt massat pysyvät mahdollisimman hyvin paikoillaan ja niiden ympäristövaikutukset ovat mahdollisimman vähäiset.
4. Läjitysalue on työn aikana merkittävä selvästi havaittavin merkintälaittein.
5. Läjittämisestä on vuosittain laadittava suunnitelma aikatauluineen. Suunnitelma on toimitettava Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle sen kanssa sovittavana aikana.

Vuosittain maaliskuun loppuun mennessä on toimitettava Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle ja Pyhäjoen kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle selvitys edellisenä vuonna alueelle läjitetyistä massoista. Selvityksestä on käytävä ilmi läjitysaika, läjitysmäärät, mistä hankkeista läjitetyt massat ovat peräisin sekä massojen laatu (maalaji).

6. Läjitystöiden loputtua läjitysalueella on tehtävä peittävä kaikuhaara.

Kalatalousmaksu

7. Luvan saajan on maksettava vuosittain niinä vuosina, joina läjitystöitä tehdään vesialueella, Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle kalatalousmaksua 1 000 euroa. Luvanhaltijan on ilmoitettava töiden toteuttamisesta ELY-keskukselle maksun laskutusta varten.

Kalatalousmaksu on käytettävä hankkeen aiheuttamien kalataloudellisten vahinkojen ehkäisemiseksi tai vähentämiseksi mukaan lukien toimenpiteiden suunnittelu ja tuloksellisuuden seuranta.

Korvaukset

8. Luvan saaja on vastuussa meriläjityksestä aiheutuvasta edunmenetyksestä. Läjittämisestä mahdollisesti aiheutuva, välittömästi ilmenevä edunmenetys on viivytyksettä korvattava vahinkoa kärsineelle.

9. Hankkeesta ammattimaiselle kalastukselle mahdollisesti aiheutuvista edunmenetyksistä on pyrittävä sopimaan. Luvan saajan on meriläjäytyksen päättymisestä seuraavan vuoden loppuun mennessä pantava aluehallintovirastossa vireille ammattimaiselle kalastukselle aiheutuvien edunmenetysten korvaamista koskeva asia, ellei niiden korvaamisesta sovita. Hakemukseen on liitettävä tarkkailuihin perustuva selvitys hankkeen vaikutuksista ja arvio aiheutuneista edunmenetyksistä sekä ammattikalastajakohtainen korvausesitys.

Tarkkailu

10. Luvan saajan on tarkkailtava hankkeen vaikutuksia vesistön tilaan ja pohjaeläimiin hakemuksen liitteeksi 10 liitetyn 31.1.2013 päivätyn tarkkailusuunnitelman mukaisesti. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus voi tarvittaessa tarkentaa tarkkailusuunnitelmaa.
11. Luvan saajan on tarkkailtava hankkeen vaikutuksia kalatalouteen hakemuksen liitteeksi 10 liitetyn tammikuussa 2013 julkaistun kalataloustarkkailuohjelman mukaisesti. Lapin ELY-keskus voi tarvittaessa tarkentaa tarkkailusuunnitelmaa.

Töiden aloittaminen ja toteuttaminen

Ilmoitukset

12. Töiden aloittamisesta on etukäteen ilmoitettava kirjallisesti Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle, Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaiselle, Pyhäjoen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisille, Liikenneviraston meriväyläyksikölle ja alueella yleisesti ilmestyvässä sanomalehdessä.
13. Hankkeen valmistumisesta on 60 päivän kuluessa ilmoitettava kirjallisesti aluehallintovirastolle, Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat vastuualueelle, Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaiselle ja Pyhäjoen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisille.

Luvan saajan on lisäksi toimitettava Liikenneviraston meriväyläyksikölle harauspöytäkirjat karttoineen sekä muut hankealueen muutostiedot vuoden kuluessa töiden valmistumisesta.

Luvan voimassaolo

Lupa on voimassa vuoden 2025 loppuun saakka.

Ohjaus ennakoimattoman edunmenetyksen varalta

Jos tässä päätöksessä tarkoitettu toimenpiteestä aiheutuu edunmenetystä, jota nyt ei ole ennakoitu, voidaan siitä vaatia korvausta erikseen siten kuin vesilain 13 luvun 8 §:ssä on säädetty.

RATKAISUN PERUSTELUT

Luvan myöntämisen edellytykset

Hankkeen taustaa

Fennovoima Oy suunnittelee rakennuttavansa Pyhäjoen Hanhikiven niemelle ydinvoimalaitoksen, jonka lämpöteho on noin 3 200 megawattia ja sähköteho noin 1 200 megawattia. Lisäksi ydinvoimalaitokseen kuuluu ydinpolttoaine- ja ydinjätehuollon kannalta tarpeellisia rakennuksia ja varastoja sekä vähä- ja keskiaktiivisen voimalaitosjätteen loppusijoittamiseen tarkoitettu laitos.

Hakemuksen mukaan Fennovoima Oy:n osakkaiden yhteenlaskettu sähköntarve Suomessa on noin 25 TWh vuodessa, mikä on lähes 30 % koko maan sähkönkulutuksesta. Fennovoiman ydinvoimalaitos kattaa osakkaiden sähköntarpeesta vähintään 12 TWh ja turvaa valtaosalle osakkaista pitkällä tähtäimellä kohtuullisen sähköomavaraisuuden Suomessa. Fennovoiman ydinvoiman tuotannolla tyydytetään nimenomaan Suomessa toimivien yritysten sekä suomalaisten kotitalouksien ja maatalouden sähköntarvetta.

Valtioneuvosto on 18.9.2014 tehnyt periaatepäätöksen ydinenergialain (990/1987) 11 §:n mukaisen ydinvoimalaitoksen rakentamisesta, jonka eduskunta on vahvistanut 5.12.2014. Periaatepäätös osoittaa ydinvoimalaitoshankkeen olevan yleisen tarpeen vaatiman.

Hanhikiven niemelle ja sen edustan merialueelle suunnitellaan ydinvoimalaitosta varten rakennettavaksi satama-alue, jäähdytysvesien otto- ja purkurakenteet sekä väylä, joita koskevat vesitalouslupahakemukset ovat aluehallintovirastossa vireillä ja ratkaistu yhtä aikaa tämän hakemusasian kanssa. Karkeammat ruoppausmassat hyödynnetään vesirakenteissa ja mahdollisuuksien mukaan ydinvoimalaitoshankkeen muissa rakenteissa. Hankkeessa ruopataan suurehko määrä myös hienorakeisia massoja eripuolilla vesirakennuskohteita. Näiden ruoppausmassojen läjittäminen sekä maa- että merialueelle on sekä taloudellisesti ja teknisesti paras vaihtoehto.

Kaava

Hanke ei ole voimassa olevan Pyhäjoen Maanahkiaisien merituulipuiston osayleiskaavan vastainen. Osayleiskaavassa alue on osoitettu ohjeellisella rajauksella (e-1). Kaavamääräyksen mukaan kyseessä on ohjeellinen alue, jonka maankäytössä tulee huomioida alueen käyttö maanlajitykseen.

Ympäristövaikutuksien arviointi

Hakemuksessa tarkoitettu meriläjittäminen ei edellytä ympäristövaikutusten arviointimenettelyä. Ydinvoimahankkeesta on tehty ympäristövaikutusten

arviointi vuonna 2008 ja päivitettyä uudelleen vuonna 2014. Työ- ja elinkeinoministeriö on antanut yhteysviranomaisen lausunnon 2.6.2014 ydinvoimalaitoksen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta. Ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä saatu, tätä vesitaloushanketta koskeva tieto on otettu huomioon.

Natura-alueet ja luonnonarvot

Meriläjitysalue sijaitsee noin 9 kilometrin etäisyydellä lähimmästä Natura-alueesta, Parhalahti-Syölätinlahti ja Heinikarinlampi (FI 1104201). Tehtyjen selvitysten ja asiantuntija-arvioiden perusteella hankkeen toteuttaminen ei yksistään heikennä edellä mainitun Natura 2000 -verkostoon kuuluvan alueen luonnonarvoja.

Luonnonsuojelulain 65 §:n 1 momentissa tarkoitettuja vaikutuksia arvioitaessa hanketta on lisäksi tarkasteltava yhdessä yhteisvaikutuksia aiheuttavien muiden hankkeiden kanssa. Aluehallintoviraston tiedossa on edellä kohdassa ”Merkintä” selostetut vesitalouslupahakemukset, jäähdytysvedenottohakemus ja ympäristölupahakemus sekä tässä asiassa esille tulleet merituulipuistohanke. Tässä yhteydessä aluehallintoviraston on mahdollista ottaa täysimääräisesti huomioon myös jäähdytysveden ottorakenteiden ja sataman rakentamisen ja meriväylän kaivamisen sekä osin myös jäähdytysveden purkurakenteiden rakentamisen vaikutukset. Vasta myöhemmin täsmentyy esimerkiksi jäähdytysvesien lämpöpäästöjen vaikutus, joka on arvioitu kokonaisuuden merkittävimäksi merialueella. Aluehallintovirasto nyt arvioi, ettei hanke myöskään tarkasteltuna yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa todennäköisesti merkittävästi heikennä niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi Parhalahti-Syölätinlahden ja Heinikarinlammen alue on sisällytetty Natura 2000 -verkostoon.

Hankealueelta ei ole tiedossa erityisiä luonnonarvoja, jotka tulisi ottaa lupaharkinnassa huomioon.

Merenhoitosuunnitelma

Meriläjitysalue sijaitsee avomerellä noin 9 kilometrin etäisyydellä rannikosta. Alue on ulompana merellä kuin Oulujoen–Iijoen vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelmassa vuoteen 2015 on vesienhoitoalue esitettynä kartassa. Oulujoen–Iijoen vesienhoitoalueen suunnitelmassa rannikkovesien tilatavoitteeksi on asetettu hyvä tila. Vesienhoitosuunnitelmassa ei ole esitetty erityisiä toimenpiteitä meriläjityksen vaikutusalueen tilaan tai käyttöön liittyvistä seikoista.

Etuvertailu

Hankkeesta aiheutuu vesilain 3 luvun 4 §:n 1 momentin 1) kohdassa tarkoitettua suurempi yleisen ja yksityisen edun loukkaus. Luvan myöntämisen edellytyksiä on näin ollen arvioitava sanotun pykälän 1 momentin 2) kohdassa tarkoitetun vertailun perusteella.

Hankkeesta saatava hyöty

Ruoppausmaiden läjittäminen merialueelle on välttämätöntä ydinvoimalaitoksen rakentamiseen liittyvien vesitaloushankkeiden toteuttamiseksi. Merialueelle läjittämisestä saatava hyöty kytkeytyy koko ydinvoimalaitoshankkeen voimataloudesta saataviin yksityisiin ja yleisiin hyötyihin, eikä läjittämisestä saatavaa hyötyä ole mahdollista yksiselitteisesti erottaa kokonaishyödyistä tai määrittää rahassa.

Vesilain 3 luvun 6 §:n 1 momentin mukaan yleiselle edulle aiheutuvia hyötyjä arvioidaan yleiseltä kannalta. Aluehallintovirasto ottaa hyötyjen arvioinnissa huomioon, että valtioneuvoston periaatepäätöksessä (18.9.2014) on sanottu hakemuksessa tarkoitetun ydinvoimalaitoksen rakentamisen olevan yhteiskunnan kokonaisedun mukaista.

Hankkeesta aiheutuvat menetykset

Läjitysalueella merenpohjan habitaatti menetetään. Meriläjityksestä aiheutuu yleiselle edulle menetyksiä kalastusmahdollisuuksien ja kalaston elinolosuhteiden heikkenemisestä sekä läjitysalueella ja proomuliikennealueella että samenenemisen ja melun vaikutusalueilla. Kalataloudellisten vahinkojen ehkäisemiseksi tai vähentämiseksi on määrätty meriläjitysvuosille 1 000 euron vuotuinen kalatalousmaksu. Mikäli rakentamis- ja läjitysvaihe kestää neljä vuotta, on maksun arvo yhteensä 4 000 euroa.

Läjitysalueen merenpohjan topografia muuttuu pysyvästi. Tämä voi vaikuttaa alueen virtausolosuhteisiin. Kun läjitys toteutetaan hakemuksen ja lupamääräysten mukaan siten, ettei pohjan taso nouse ympäröivää merialuetta korkeammalle, muutokset pohjanläheisiin virtauksiin jäävät pieniksi. Ruoppausmassat eivät sisällä vesiympäristölle haitallisia aineita, joten läjittämisestä ei aiheudu ympäristönsuojelulain mukaista ympäristön pilaantumisen vaaraa.

Hankealue sijaitsee Suomen valtion yleisellä vesialueella ja on Metsähallituksen hallinnassa. Metsähallitus ei ole vastustanut luvan myöntämistä. Vallitsevan ratkaisukäytännön mukaisesti ruoppausmaiden läjittämisestä meren pohjaan ei tule määrätä korvausta maksettavaksi, joten tästä yleiselle edulle aiheuvaa haittaa ei voi arvioida rahassa vaan muutoin edellä todetun mukaisesti yleisen edun kannalta.

Hankkeesta aiheutuvana yksityisenä menetyksenä otetaan huomioon ammattikalastajille koituvat haitat, joiden korvaamisesta on pyrittävä sopimaan. Mikäli haittojen korvaamisesta ei sovita, on luvan saaja määrätty panemaan korvausasia vireille lupamääräyksen 9 mukaisesti. Hakijan arvio kaikkiin vesitaloushankkeisiin liittyvien korvausten kokonaismäärästä on noin 60 000 euroa, mitä voidaan pitää haittojen arvioinnissa suuntaa-antavana lukuna. Muuta yksityistä menetystä meriläjityksestä ei ennalta arvioiden aiheudu.

Etuvertailun lopputulos

Hankkeesta saatava merkittävä hyöty on välillinen ja konkretisoituu riippuen ydinvoimalaitoksen toteutumisesta. Haitat ovat melko vähäiset. Hyötyjen ja haittojen rahamääräinen arviointi ei ole tässä tapauksessa mahdollinen, joten vertailussa korostuu niiden arviointi yleiseltä kannalta katsoen.

Hankkeesta yleisille tai yksityisille eduille saatava hyöty on huomattava verrattuna siitä yleisille tai yksityisille eduille koituihin menetyksiin. Edellä mainittu huomioon ottaen luvan myöntämisen edellytykset hankkeelle täyttyvät

Luvan määräaikaisuus

Lupa on myönnetty hakemuksen mukaisesti määräaikaisena. Kymmenen vuoden määräaika on pidettävänä riittävänä aikana luvan sallimien ruoppausmassojen läjitysten toteuttamiseksi.

Lupamääräykset

Töiden suorittaminen

Töiden suorittamisesta annetuilla lupamääräyksillä varmistetaan, että meriläjitys tapahtuu mahdollisimman haitattomasti.

Aluehallintovirasto on päätöksellään nro 55/2015/2 jättänyt tutkimatta jäähdytysveden purkurakenteiden rakentamista koskevan vesitalouslupahakemuksen. Aluehallintovirasto on kuitenkin antanut luvan sijoittaa meriläjitysalueelle myös jäähdytysveden purkurakenteen ruoppausmassoja lupamääräyksessä esitetyin edellytyksin. Massojen läjittämiselle tulee hakea erillinen lupa, jos suunnitelma muuttuu olleellisesti hakemuksessa esitetystä.

Kalatalousmaksu

Merkittävimmät vaikutukset kalastolle aiheutuvat läjityksestä ja proomuliikenteen melusta (kalojen karkottuminen) sekä kiintoaineen määrän kasvusta vedessä (pyydysten likaantuminen, kalojen lisääntymisen häiriintyminen). Kalojen ravintokohteiden muutoksista voi myös koitua kalatalousvaikutusta. Kullekin meriläjitysvuodelle määrätty 1 000 euron kalatalousmaksu on riittävä kompensoimaan kalataloudellista haittaa.

Korvaukset

Fennovoima Oy on pyrkinyt sopimaan hankkeesta ammattikalastajille koituvista haitoista maksettavista korvauksista etukäteen. Koska kaikkien ammattikalastajien osalta sopimukseen ei ole päästy, on lupamääräyksessä 9 määrätty erillisen korvausasian vireillepanosta.

Tarkkailu

Luvan saajan esitys tarkkailusta, jolla tarkkaillaan hankkeen vaikutuksia vesistön tilaan, pohjaeläimiin ja kalatalouteen, on kattava.

Sovelletut säännökset

Vesilain 3 luvun 4 §:n 1 momentin 2) kohta, 5 §, 6 §, 7 §, 8 §:n 1 momentti, 10 §, 11 § 1 ja 4 momentti, 14 § 1, 2 ja 4 momentti, 16 § 1 ja 2 momentti, 17 § 1 ja 3 momentti ja 18 §, 11 luvun 18 §:n 3 momentti sekä 13 luvun 7 §:n 1 momentti ja 9 §:n 1 momentin 7) kohta

Luonnonsuojelulain 65 §

Valmistelulupa

Aluehallintovirasto oikeuttaa Fennovoima Oy:n ryhtymään hankkeen toteuttamista valmisteleviin toimenpiteisiin jo ennen päätöksen lainvoimaiseksi tulemistä. Valmistelulupa käsittää ruoppausmaiden läjittämistä meriläjitysalueelle.

Perustelut

Hakijan mukaan ydinvoimalaitoksen rakentamiseen liittyvässä ydinenergia-lainsäädännössä ja Säteilyturvakeskuksen YVL-ohjeissa esitetyn turvallisuustason saavuttaminen edellyttää, että jäähdytysvesitunnelien ja reaktorikaivannon sekä vesistö rakentamisen louhintatyöt on tehtävä ennen ydinvoimalaitoksen rakennusten ja rakenteiden betonivalujen aloittamista. Louhintatöitä sisältyy tämän vesitalouslupahakemuksen kanssa yhtä aikaa käsiteltävänä olevien väylän, sataman ja vedenottorakenteiden rakentamiseen. Lisäksi louhintatöitä sisältyy jäähdytysveden purkurakenteiden rakentamiseen. Meriläjitys kytkeytyy koko rakentamisen ajan muuhun vesirakentamiseen ja sen sujuvaan läpiviemiseen. Hanke on kokonaisuutena pitkäkestoinen. Aluehallintovirasto katsoo, että edellä sanotun johdosta valmisteluluvan myöntämiselle on olemassa perusteltu syy.

Vesilain 3 luvun 16 §:n mukaan valmistelulupa voidaan myöntää, jos valmistelevat toimenpiteet voidaan suorittaa tuottamatta muulle vesien käytölle tai luonnolle ja sen toiminnalle huomattavaa haittaa, ja kyseisten toimenpiteiden suorittamisen jälkeen olot voidaan olennaisilta osin palauttaa ennalleen siinä tapauksessa, että lupapäätös kumotaan tai luvan ehtoja muutetaan. Hallituksen esityksessä eduskunnalle vesilainsäädännön uudistamiseksi (HE 277/2009) on esitetty, että valmistelulupaa koskevan säännöksen soveltamisalaa ei ole rajattu, joten valmistelulupa voidaan myöntää kaikenlaisille ja -kokoisille hankkeille, mikäli valmisteluluvan myöntämisen edellytykset muutoin ovat käsillä.

Toteutuneesta valmistelulupa tai aiempaan töidenaloittamislupaan liittyvästä oikeuskäytännöstä ei löydy juurikaan esimerkkejä, joissa huomattavan haitan tuottamisen kynnyksestä olisi käsitelty laajemmin perusteluineen.

Myöskään töiden palauttaminen olennaisilta osin entisen veroisiksi ei ole toteutuneessa oikeuskäytännössä ollut perusteellisemman esillä.

Hankkeen suurillakaan massamäärillä ei näyttäisi olevan sinällään ratkaisevaa merkitystä ratkaisukäytännössä. Esimerkiksi Porin Mäntyluodon väylän ja satama-altaan ruoppausta, ruoppausmassojen läjittämistä, merialueen täyttötä, uuden laiturin rakentamista ja julkisen kulkuväylän muuttamista koskevassa vesilain mukaisessa hakemuksessa sekä hakemuksessa töiden aloittamiseksi ennen päätöksen lainvoimaiseksi tulemista (Länsi-Suomen ympäristölupaviraston päätös nro 96/2009/2 ja sitä koskeva Vaasan hallinto-oikeuden välipäätös nro 10/0211/1) töiden aloittamislupa myönnettiin yli 1 800 000 m³tr ruoppaukseen ja läjitykseen kuitenkin siten, että hallinto-oikeuden päätöksellä lajitysmassoilla rakennettava satamakentän rakentaminen merialuetta täyttämällä rajattiin pois töidenaloittamisluvalla tehtävistä töistä alueen pienentämistä koskevien vaatimusten vuoksi.

Nyt kyseessä olevassa valmistelulupahakemuksessa haitat aiheutuvat ruoppausmaiden läjittämisestä sekä veden samentumisesta ja melusta. Haitta kohdistuu lähinnä kalastukseen. Luonnolle kohdistuu haittaa kalojen karkottumisena meriläjitysalueen läheisyydessä ja vesikasviston ja pohja-eläinten häviämisenä työn kohteena olevalta alueelta. Vaikutusten vähäisyydestä johtuen valmistelevat toimenpiteet voidaan suorittaa tuottamatta muulle vesien käytölle tai luonnolle ja sen toiminnalle huomattavaa haittaa.

Vesilain 3 luvun 17 §:n 1 momentissa säädetään, että valmistelulupaa koskevassa päätöksessä hakija on, jollei hakijana ole valtio, kunta tai kuntayhtymä, velvoitettava asettamaan ennen toimenpiteisiin ryhtymistä hyväksyttävä vakuus, jollei tämä ole ilmeisen tarpeetonta. Vakuuden tulee kattaa niiden vahinkojen, haittojen ja kustannusten korvaaminen, jotka päätöksen kumoaminen tai luvan ehtojen muuttaminen voi aiheuttaa. Tässä tapauksessa vahinkojen, haittojen ja kustannusten korvaamisesta aiheutuvat kustannukset eivät muodostuisi merkittäviksi, jos lupapäätös kumottaisiin tai sen määräyksiä muutettaisiin. Aluehallintovirasto ei määrää asetattevaksi erillistä vakuutta. Aluehallintoviraston päätöksen 54/2015/2 valmistelulupaan liittyvän 3 000 000 euron suuruinen vakuus kattaa myös tämän valmisteluluvan noin 10 000 euron suuruisen vakuustarpeen.

Sovelletut säännökset

Vesilain 3 luvun 16 ja 17 §

Lausuntoihin ja muistutuksiin vastaaminen

1) Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueen, 2) Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaisen, 3) Liikenneviraston meriväyläyksikön ja 4) Museoviraston lausunnot on otettu huomioon pääasiallisuudesta, lupamääräyksistä ja niiden perusteluista ilmenevällä tavalla.

Pyhäjoen kunnan teknisen lautakunnan 5) ja Raahen kaupungin ympäristölautakunnan 7) vaatimukset on otettu huomioon päätöksestä, lupamääräyksistä ja niiden perusteluista ilmenevällä tavalla. Kalatalousviranomainen voi tarkentaa tarkkailuohjelmaa esimerkiksi meriläjityksen osalta. Tämän luvan tarkkailumääräykset on mahdollista ottaa huomioon ydinvoimalaitokseen liittyvien ympäristölupamenettelyjen yhteydessä.

8) Perämeren eteläisen kalastusalueen, 10) Mikko Viitasen, 11) Parhalahden kalastajainseura ry:n ja 12) Raahen kalastajain seura ry:n vaatimukset on otettu huomioon päätöksestä, lupamääräyksistä ja niiden perusteluista ilmenevällä tavalla. Lupamääräyksessä 7 määrätty kalatalousmaksu ja lupamääräyksessä 9 ammattikalastuksesta määrätty menettely ovat ennalta arvioiden riittävä kompensatio hankkeen kalataloudelle aiheutuvista menetyksistä.

13) Pro Hanhikivi ry:n ja 14) Pohjois-Pohjanmaan luonnonsuojelupiiri ry ja Raahen seudun luonnonystävät ry:n kirjelmissä esitettyjen vaatimusten osalta aluehallintovirasto viittaa pääasiallisuuteen ja valmisteluluvan perusteluihin.

9) Parhalahden osakaskunnan ja 15)–20) yksityisten kansalaisten kirjelmissä esitetty on otettu huomioon mielipiteenä.

PÄÄTÖKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO

Päätöksen yleinen täytäntöönpanokelpoisuus

Päätös on täytäntöönpanokelpoinen sen saatua lainvoiman.

Valmisteluluvan täytäntöönpanokelpoisuus

Valmistelulupaa koskeva päätös saadaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta. Muutoksenhakutuomioistuimella voi kieltää päätöksen täytäntöönpanon.

KÄSITTELYMAKSU

Ratkaisu

Käsittelymaksu on 14 620 euroa.

Lasku lähetetään myöhemmin Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta.

Perustelut

Maksun määrittämisessä sovelletaan asian vireilletuloajankohtana voimassa ollutta maksuasetusta.

Maksu määräytyy aluehallintovirastojen maksuista annetun valtioneuvoston asetuksen (1572/2011) mukaisesti. Asetuksen liitteenä olevan maksu-
taulukon mukaan yli 200 000 m³ ktr vesialueelle läjitystä koskevan hake-
muksen käsittelystä perittävän maksun suuruus on 14 620 euroa.

Oikeusohje

Valtioneuvoston asetus aluehallintovirastojen maksuista vuosina 2014 ja 2015 (1092/2013) 8 § 2 momentti

Valtioneuvoston asetus aluehallintovirastojen maksuista vuosina 2012 ja 2013 (1572/2011)

PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Päätös

Hakija

Jäljennös päätöksestä

Pyhäjoen kunta

Pyhäjoen kunnan kaavoitusviranomainen

Pyhäjoen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen / Raahen kaupungin ympäristölautakunta

Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue (sähköpostitse)

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, kalatalousviranomainen, Ka-
jaani (sähköpostitse)

Liikennevirasto, Meriväylät -yksikkö, Helsingin toimipiste (sähköpostitse)

Museovirasto (sähköpostitse)

Suomen ympäristökeskus (sähköpostitse)

Ilmoitus päätöksestä

Asianosaiset ja mielipiteen esittäneet

Ilmoittaminen ilmoitustauluilla ja lehdessä

Tieto päätöksen antamisesta julkaistaan Pohjois-Suomen aluehallintoviras-
ton ilmoitustaululla ja päätöksestä kuulutetaan Pyhäjoen kunnan virallisella
ilmoitustaululla.

Päätös julkaistaan internetissä aluehallintoviraston Lupa-Tietopalvelussa.

Kuulutuksesta ilmoitetaan Raahen Seutu -nimisessä sanomalehdessä.

MUUTOKSENHAKU

Päätökseen saa hakea muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta valittamalla.

Liite

Valitusosoitus

Hannu Puranen

Riitta Riihimäki

Asian ovat ratkaisseet ympäristöneuvokset Hannu Puranen ja Riitta Riihimäki (esittelijä)

RR/es

Tiedustelut: asian esittelijä, puh. 0295 017 665 tai 0295 017 500.

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen	Pohjois-Suomen aluehallintoviraston päätökseen saa hakea valittamalla muu- tosta Vaasan hallinto-oikeudelta . Valituskirjelmä on toimitettava liitteineen Pohjois-Suomen aluehallintovirastoon.
Valitusoikeus	Valituksia päätöksen johdosta voivat esittää ne, joiden oikeutta tai etua asia saattaa koskea, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuoje- lun tai viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, asianomaiset kunnat, ELY-keskukset, kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset ja muut yleistä etua valvovat viranomaiset. Valitusoikeus on myös saamelaiskärä- jillä ja kolttien kyläkokouksella ympäristönsuojelulaissa ja vesilaissa säädetyn mukaisesti.
Valitusaika	Valitusaika päättyy 10.8.2015 jolloin valituksen on viimeistään oltava perillä Pohjois-Suomen aluehallintovirastossa.
Valituksen sisältö	Valituskirjelmässä, joka osoitetaan Vaasan hallinto-oikeudelle, on ilmoitettava - aluehallintoviraston päätös, johon haetaan muutosta - valittajan nimi ja kotikunta - postiosoite, puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asiaa kos- kevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa (mikäli yhteystiedot muuttuvat, on niistä ilmoitettava Vaasan hallinto-oikeudelle, PL 204, 65101 Vaasa, säh- köposti: vaasa.hao@oikeus.fi) - miltä kohdin aluehallintoviraston päätökseen haetaan muutosta - mitä muutoksia aluehallintoviraston päätökseen vaaditaan tehtäväksi - perusteet, joilla muutosta vaaditaan - valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitus, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (telekopiolla tai sähköpostilla)
Valituksen liitteet	Valituskirjelmään on liitettävä - asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikai- emmin toimitettu viranomaiselle - mahdollisen asiamiehen valtakirja tai toimitettaessa valitus sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta - jäljennös valituskirjelmästä (jos valituskirjelmä toimitetaan postitse)
Valituksen toimittaminen Pohjois-Suomen aluehallintovirastoon	Valituskirjelmä on toimitettava Pohjois-Suomen aluehallintoviraston kirjaamoon. Valituskirjelmän on oltava perillä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka- ajan päättymistä. Valituskirjelmä voidaan myös lähettää postitse, telekopiona tai sähköpostilla. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitetun valituskir- jelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymis- tä.
	Pohjois-Suomen aluehallintoviraston yhteystiedot
	käyntiosoite: Linnankatu 1–3
	postiosoite: PL 293, 90101 Oulu
	puhelin: vaihde 0295 017 500
	telekopio: 08 - 3140 110
	sähköposti: kirjaamo.pohjois@avi.fi
	aukioloaika: klo 8–16.15
Oikeudenkäyntimaksu	Valittajalta peritään asian käsittelystä Vaasan hallinto-oikeudessa oikeuden- käyntimaksu 97 euroa. Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.